Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

►B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2016/399,

9. märts 2016,

mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad)

(kodifitseeritud tekst)

(ELT L 77, 23.3.2016, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►M1	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1624, 14. september 2016	L 251	1	16.9.2016
►M2	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/458, 15. märts 2017	L 74	1	18.3.2017
►M3	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/2225, 30. november 2017	L 327	1	9.12.2017
►M4	muudetud komisjoni rakendusotsusega (EL) 2025/1544, 30. juuli 2025	L 1544	1	31.7.2025
►M5	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/817, 20. mai 2019	L 135	27	22.5.2019
►M6	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1134, 7. juuli 2021	L 248	11	13.7.2021
►M7	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1717, 13. juuni 2024	L 1717	1	20.6.2024

Parandatud:

►C1	Parandus, ELT L 312, 7.12.2018, lk 107 (2017/2225)

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2016/399,

9. märts 2016,

mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad)

(kodifitseeritud tekst)

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu ja põhimõtted

Käesoleva määrusega sätestatakse piirikontrolli puudumine isikute suhtes, kes ületavad liidu liikmesriikide vahelisi sisepiire.

Sellega kehtestatakse liidu liikmesriikide välispiire ületavate isikute piirikontrolli reguleerivad eeskirjad.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „sisepiirid” –

   a) liikmesriikide ühised maismaapiirid, sealhulgas jõe- ja järvepiirid;

   b) liikmesriikide vaheliste siselendude lennujaamad;

   c) liikmesriikide mere-, jõe- ja järvesadamad, mille kaudu toimub regulaarne liidusisene parvlaevaühendus;

2) „välispiirid” – liikmesriikide maismaapiirid, sealhulgas jõe- ja järvepiirid, merepiirid ning liikmesriikide lennujaamad, jõe-, mere- ja järvesadamad, kui need ei ole sisepiirid;

3) „siselend” – ainult liikmesriikide territooriumilt alanud ja seal lõppev lend, mille vältel ei ole vahemaandumisi kolmanda riigi territooriumil;

4) „regulaarne liidusisene parvlaevaühendus” – kahe või enama liikmesriigi territooriumil asuva sadama vaheline parvlaevaühendus, mille vältel ei randuta üheski väljapoole liikmesriikide territooriumi jäävas sadamas ning mille puhul toimub reisijate ja sõidukite vedu avaldatud graafiku kohaselt;

5) „liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud” –

▼B

a) liidu kodanikud ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ja kolmandate riikide kodanikud, kes on vaba liikumise õigust kasutavate liidu kodanike pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ ([1]);

b) mis tahes kodakondsusega kolmandate riikide kodanikud ja nende pereliikmed, kes omavad ühelt poolt liidu ja tema liikmesriikide ning teiselt poolt selliste kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkulepete alusel liidu kodanikega võrdseid vaba liikumise õigusi;

6) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ning kes ei ole hõlmatud käesoleva artikli punktiga 5;

7) „isik, kelle kohta on antud hoiatus sisenemise keelamise eesmärgil” – kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on Schengeni infosüsteemis (SIS) antud hoiatus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1987/2006 ([2]) artiklitele 24 ja 26 ning nimetatud artiklites sätestatud eesmärkidel;

8) „piiripunkt” – koht, mille kaudu pädevad asutused lubavad ületada välispiiri;

9) „ühine piiripunkt” – liikmesriigi territooriumil või kolmanda riigi territooriumil asuv piiripunkt, kus liikmesriigi ja kolmanda riigi piirivalveametnikud teostavad üksteise järel väljumis- ja sisenemiskontrolli vastavalt oma siseriiklikule õigusele ja kahepoolse kokkuleppe kohaselt;

10) „piirikontroll” – vastavalt käesolevale määrusele ja selles sätestatud eesmärkidel piiril teostatav tegevus, mis igast muust põhjusest sõltumata leiab aset ainult piiriületamise kavatsuse või piiriületamise korral ning koosneb kontrollidest ning patrull- ja vaatlustegevusest;

11) „kontrollid piiril” – piiripunktis teostatavad kontrollid tagamaks, et isikutel, sealhulgas nende transpordivahenditel ja nende valduses olevatel esemetel võib lubada siseneda liikmesriigi territooriumile või sealt lahkuda;

▼M7

12) „patrull- ja vaatlustegevus” – piiride valvamine piiripunktide vahel ja piiripunktide valvamine väljaspool nende ametlikku lahtiolekuaega, sealhulgas ennetusmeetmete võtmine, et hoida ära või avastada ebaseaduslikke piiriületusi või piiril tehtavatest kontrollidest kõrvalehoidmist, aidata suurendada olukorrateadlikkust, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja võtta ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes meetmeid;

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4).

▼B

13) „teise astme kontroll” – lisakontroll, mida võib teostada spetsiaalselt selleks ettenähtud kohas eemal kohast, kus kontrollitakse kõiki isikuid (esimese astme kontroll);

14) „piirivalveametnik” – vastavalt siseriiklikule õigusele piiripunkti või piirile või selle vahetusse lähedusse määratud ametiisik, kes kooskõlas käesoleva määruse ja siseriikliku õigusega täidab piirikontrolliga seotud ülesandeid;

15) „vedaja” – füüsiline või juriidiline isik, kelle ametiks on reisijate vedamine;

16) „elamisluba” –

a) kõik elamisload, mis on liikmesriikide poolt väljastatud vastavalt ühtsele vormile, mis on kehtestatud nõukogu määrusega (EÜ) nr 1030/2002, ([1]) ja direktiivi 2004/38/EÜ alusel väljastatud elamisload;

b) kõik muud liikmesriigi poolt kolmandate riikide kodanikele väljastatavad dokumendid, millega lubatakse viibida liikmesriigi territooriumil, tingimusel et teave kõnealuste dokumentide kohta on edastatud ja seejärel üldsusele kättesaadavaks tehtud kooskõlas artikliga 39, välja arvatud:

i) ajutised load, mis on väljastatud alapunktis a osutatud elamisloa või varjupaiga esmataotluse läbivaatamiseni, ning

ii) viisad, mille liikmesriigid on väljastanud vastavalt ühtsele vormile, mis on kehtestatud nõukogu määrusega (EÜ) nr 1683/95 ([2]).

17) „merematkelaev” – vastavalt eelnevalt kavandatud programmile konkreetset reisiplaani järgiv laev, millel on erinevates sadamates läbiviidav turismiürituste programm ning mis tavaliselt ei võta reisi jooksul reisijaid peale ega võimalda neil lahkuda;

18) „laevalõbusõit” – lõbusõidulaevade kasutamine sportimise või turismi eesmärkidel;

19) „rannapüük” – kalastamine laevadel, mis pöörduvad iga päev või 36 tunni jooksul tagasi liikmesriigi territooriumil asuvasse sadamasse, ilma et nad vahepeal kolmandas riigis asuvates sadamates randuksid;

20) „avamerel töötaja” – territoriaalvetes või rahvusvahelise mereõiguse kohaselt liikmesriikide mere majandusliku ainukasutusõiguse piirkonnas asuval avamererajatisel töötav isik, kes pöördub regulaarselt meritsi või õhuteed pidi tagasi liikmesriikide territooriumile;

([1]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

([2]) Nõukogu 29. mai 1995. aasta määrus (EÜ) nr 1683/95 ühtse viisavormi kohta (EÜT L 164, 14.7.1995, lk 1).

▼B

21) „oht rahvatervisele” – Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelistes tervise-eeskirjades määratletud epideemiaohuga haigused ja muud nakkushaigused või nakkuslikud parasitaarhaigused, kui nende kohta kehtivad liikmesriigi kodanike suhtes kohaldatavad kaitsesätted;

▼M3

22) „riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem” – süsteem, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2017/2226 ([1]);

23) „iseteenindussüsteem” – automaatne süsteem, mis teostab piiril kõik kontrollid, mida isiku kontrollimiseks tehakse, või osa neist, ning mida võib kasutada andmete eelregistreerimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;

24) „e-värav” – elektrooniliselt käitatav taristu, kus välispiiri või sellist sisepiiri, kus kontrolli ei ole veel kaotatud, tegelikult ületatakse;

25) „automaatne piirikontrollisüsteem” – süsteem, mis võimaldab automaatset piiriületust ning koosneb iseteenindussüsteemist ja e-väravast;

26) „kiibile salvestatud andmete autentsuse ja tervikluse kinnitamine” – menetlus, mille käigus kontrollitakse sertifikaatide kasutamise abil, et elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) salvestatud andmed on esitanud väljaandev asutus ja neid ei ole muudetud;

▼M7

27) „ulatuslik rahvatervise hädaolukord” – rahvatervise hädaolukord, mida komisjon on liidu tasandil tunnistanud, võttes arvesse liikmesriikide pädevatelt asutustelt saadud teavet, kui tõsisel piiriülesel terviseohul võivad olla ulatuslikud tagajärjed seoses vaba liikumise õiguse teostamisega;

28) „hädavajalik reisimine” – isiku, kelle suhtes kohaldatakse artikli 21a lõike 4 või 5 kohaseid sisenemispiirangu vabastusi, reisimine olulise ülesande täitmiseks või vältimatu vajaduse tõttu, võttes arvesse liidu ja liikmesriikide kehtivaid rahvusvahelisi kohustusi;

29) „mittehädavajalik reisimine” – reisimine, välja arvatud hädavajalik reisimine;

30) „transpordisõlmed” – lennujaamad, mere- või jõesadamad, rongi- või bussijaamad ja kaubaterminalid.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeelu andmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

▼B

Artikkel 3

Kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi liikmesriikide sise- või välispiire ületavate isikute suhtes, ilma et see mõjutaks:

a) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate isikute õigusi;

b) pagulaste ja rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute õigusi, eriti seoses välja- või tagasisaatmise lubamatuse põhimõttega.

Artikkel 4

Põhiõigused

Käesoleva määruse kohaldamisel toimivad liikmesriigid täielikus kooskõlas asjakohaste liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga („harta”), asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktide, sealhulgas 28. juulil 1951. aastal Genfis vastu võetud pagulasseisundi konventsiooniga („Genfi konventsioon”), rahvusvahelisele kaitsele juurdepääsuga seotud kohustuste, eriti tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, ning põhiõigustega. Kooskõlas liidu õiguse üldiste põhimõtetega võetakse käesoleva määruse alusel tehtavad otsused vastu üksikjuhtumipõhiselt.

II JAOTIS

VÄLISPIIRID

I PEATÜKK

Välispiiride ületamine ja sisenemise nõuded

Artikkel 5

Välispiiride ületamine

1. Välispiire võib ületada ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal. Piiripunktides, mis ei ole avatud 24 tundi ööpäevas, tuleks lahtiolekuajad selgelt ära märkida.

Liikmesriigid edastavad oma piiripunktide loetelu komisjonile vastavalt artiklile 39.

2. Erandina lõikest 1 võib lubada kõrvalekaldumist kohustusest ületada välispiire ainult piiripunktide kaudu nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal:

a) üksikisikute või rühmade puhul, kui on tegemist erivajadusega välispiiride erakorraliseks ületamiseks väljaspool piiripunkte või kindlaksmääratud lahtiolekuaegadest erineval ajal, tingimusel et neil on siseriikliku õigusega nõutavad load ja et toimuv ei ole vastuolus liikmesriikide avaliku korra ja sisejulgeoleku huvidega. Liikmesriigid võivad näha kahepoolsete kokkulepetega ette asjaomase erikorra. Siseriiklikes õigusaktides ja kahepoolsetes kokkulepetes sätestatud üldisi erandeid käsitlev teave edastatakse vastavalt artiklile 39 komisjonile;

▼B

b) üksikisikute või rühmade puhul ettenägematu hädaolukorra puhul;

c) vastavalt artiklites 19 ja 20 sätestatud erieeskirjadele koostoimes VI ja VII lisaga.

3. Ilma et see piiraks lõikes 2 sätestatud erandeid või liikmesriikide rahvusvahelise kaitsega seotud kohustusi, kehtestavad liikmesriigid vastavalt oma siseriiklikule õigusele karistused välispiiride ebaseadusliku ületamise eest väljaspool piiripunkte ja väljaspool nende kindlaksmääratud lahtiolekuaega. Nimetatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

▼M7

Kui suur hulk rändajaid üritab ületada liikmesriigi välispiiri ebaseaduslikult, massiliselt ja jõuga, võivad liikmesriigid võtta vajalikke meetmeid, et tagada julgeolek ja avalik kord.

4. Liikmesriigid võivad eelkõige rändajate vahendina kasutamise olukorras, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1359 ([1]) artikli 1 lõike 4 punkti b esimeses lauses, ajutiselt sulgeda teatavad käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu kohaselt teatatud piiripunktid või piirata nende lahtiolekuaegu, kui asjaolud seda nõuavad.

Käesoleva lõike esimese lõigu ja käesoleva artikli lõike 3 teise lõigu kohaseid meetmeid rakendatakse proportsionaalselt ja nende rakendamisel võetakse täielikult arvesse järgmiste isikute õigusi:

a) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud;

b) kolmanda riigi kodanikud, kes on pikaajalised elanikud nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ ([2]) kohaselt, ja isikud, kelle õigus liikmesriigis elada tuleneb muudest liidu õigusaktidest või riigisisestest õigusaktidest või kellel on liikmesriigi väljastatud pikaajaline viisa, ning selliste isikute pereliikmed, ning

c) rahvusvahelist kaitset soovivad kolmanda riigi kodanikud.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1359, mis käsitleb kriisiolukordi ja vääramatu jõu olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1147 (ELT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([2]) Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

▼B

Artikkel 6

Sisenemise nõuded kolmandate riikide kodanikele

1. Kuni 90-päevaseks kavandatud viibimiseks liikmesriikide territooriumil mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul, mis tähendab igale viibimispäevale eelneva 180-päevase ajavahemiku arvestamist, kehtivad kolmandate riikide kodanikele järgmised territooriumile sisenemise tingimused:

a) neil on kehtiv reisidokument, mis annab kasutajale õiguse piiri ületada ning vastab järgmistele kriteeriumidele:

i) see kehtib vähemalt kolm kuud pärast liikmesriikide territooriumilt lahkumise kavandatavat kuupäeva. Põhjendatud erakorralisel juhul võib sellest nõudest siiski loobuda;

ii) see on väljastatud viimase kümne aasta jooksul;

b) neil on kehtiv viisa, kui see on nõutav vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 539/2001, ([1]) välja arvatud juhul, kui neil on kehtiv elamisluba või kehtiv pikaajaline viisa;

c) nad tõendavad kavatsetava viibimise eesmärki ja tingimusi ning neil on piisavalt elatusvahendeid nii kavatsetava viibimise ajaks kui ka tagasipöördumiseks oma päritolumaale või sõiduks kolmandasse riiki, kuhu lubamises nad on kindlad, või nad on võimelised omandama need vahendid seaduslikul teel;

d) nende kohta ei ole Schengeni infosüsteemi (SIS) kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil;

e) nad ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist või rahvusvahelisi suhteid, eelkõige juhul, kui nende kohta pole liikmesriikide siseriiklikesse andmebaasidesse kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil samadel põhjustel;

▼M3

f) nad annavad biomeetrilisi andmeid, kui see on nõutav:

i) isikliku toimiku koostamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artiklitega 16 ja 17;

ii) kontrollideks piiril kooskõlas käesoleva määruse artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktiga i ja punkti g alapunktiga i, määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõigetega 2 ja 4 ning, kui see on kohaldatav, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2008 ([2]) artikliga 18.

([1]) Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

▼M3

1a. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud 90-päevane ajavahemik mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul arvutatakse määruse (EL) 2017/2226 alusel riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendavate liikmesriikide kohta ühtse ajavahemikuna. See ajavahemik arvutatakse eraldi iga liikmesriigi kohta, kes riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ei rakenda.

▼B

2. Lõike 1 rakendamisel loetakse sisenemiskuupäev esimeseks liikmesriikide territooriumil viibimise päevaks ja väljumiskuupäev viimaseks liikmesriikide territooriumil viibimise päevaks. Liikmesriikide territooriumil viibimise kestuse arvestamisel ei võeta arvesse elamisloa või pikaajalise viisa alusel lubatud viibimisi.

3. Mittetäielik nimekiri nendest täiendavatest dokumentidest, mida piirivalveametnik võib nõuda kolmandate riikide kodanikelt lõike 1 punktis c sätestatud tingimuste täitmise tõendamiseks, on esitatud I lisas.

4. Elatusvahendeid hinnatakse vastavalt viibimise kestusele ja eesmärgile ning arvestades asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide toitlustuse ja majutuse keskmisi hindu, mis määratakse kindlaks säästumajutuse kulumäära korrutamisel viibitavate päevade arvuga.

Liikmesriikide poolt sätestatud lähtesummad esitatakse komisjonile vastavalt artiklile 39.

Elatusvahendite piisavuse hindamine võib põhineda kolmanda riigi kodaniku valduses oleval sularahal, reisitšekkidel ja krediitkaartidel. Piisavate elatusvahendite tõenduseks võivad samuti olla ülalpidamiskohustuse deklaratsioonid, kui sellised deklaratsioonid on sätestatud liikmesriikide siseriiklikus õiguses, ning siseriiklikus õiguses määratletud vastuvõtja garantiikirjad, kui kolmanda riigi kodanik peatub vastuvõtja juures.

5. Erandina lõikest 1:

a) kolmanda riigi kodanikul, kes ei täida kõiki lõikes 1 sätestatud tingimusi, kuid kellel on elamisluba või pikaajaline viisa, on lubatud elamisloa või pikaajalise viisa andnud liikmesriigi territooriumile jõudmiseks sõita läbi teiste liikmesriikide territooriumi, välja arvatud juhul, kui liikmesriik, kelle välispiiri ületamist ta taotleb, on kandnud ta oma sisenemiskeeluregistrisse ning keeluga kaasnevad juhised sisenemise või läbisõidu keelamiseks;

b) kolmandate riikide kodanikele, kes täidavad lõikes 1 (välja arvatud punktis b) sätestatud tingimusi ja kes ilmuvad piirile, võidakse anda luba liikmesriikide territooriumile sisenemiseks, kui viisa väljastatakse piiril vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 810/2009 ([1]) artiklitele 35 ja 36.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

▼B

Liikmesriigid koostavad statistika piiril väljastatud viisade kohta kooskõlas määruse (EÜ) nr 810/2009 artikliga 46 ja nimetatud määruse XII lisaga.

Kui viisat ei ole võimalik kinnitada dokumenti, kinnitatakse see erandkorras eraldi lehele, mis lisatakse dokumenti. Sellisel juhul kasutatakse nõukogu määruses (EÜ) nr 333/2002 ([1]) sätestatud ühtse vorminguga vormi viisade kinnitamiseks;

c) kolmanda riigi kodanikel, kes ei täida ühte või mitut lõikes 1 sätestatud tingimust, võib liikmesriik lubada siseneda oma territooriumile humanitaarsetel kaalutlustel, riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu. Kui asjaomase kolmanda riigi kodaniku suhtes on antud lõike 1 punktis d osutatud hoiatus, teavitab talle oma territooriumile sisenemist lubav liikmesriik sellest teisi liikmesriike.

▼M3

Artikkel 6a

Kolmandate riikide kodanikud, kelle andmed sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi

1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatakse määruse (EL) 2017/2226 artiklite 16, 17, 19 ja 20 kohaselt järgmistesse kategooriatesse kuuluvate isikute andmed:

a) kolmandate riikide kodanikud, kes on saanud käesoleva määruse artikli 6 lõike 1 alusel loa lühiajaliseks riigis viimiseks;

b) liidu kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel puudub nimetatud direktiivi kohane elamisluba;

c) kolmandate riikide kodanikud,

i) kes on sellise kolmanda riigi kodaniku pereliikmed, kellel on ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning

ii) kellel ei ole direktiivi 2004/38/EÜ kohast elamisluba või määruse (EÜ) nr 1030/2002 kohast elamisluba.

2. Andmed nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellel on käesoleva määruse artikli 14 kohaselt keelatud riiki siseneda lühiajaliseks viibimiseks, sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi määruse (EL) 2017/2226 artikli 18 kohaselt.

3. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ei sisestata järgmistesse kategooriatesse kuuluvate isikute andmeid:

a) liidu kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel on nimetatud direktiivi kohane elamisluba olenemata sellest, kas nad reisivad koos või ühinevad kõnealuse liidu kodanikuga;

([1]) Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 333/2002 ühtse vorminguga vormide kohta liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumenti vormi koostav liikmesriik ei tunnusta (EÜT L 53, 23.2.2002, lk 4).

▼M3

b) kolmandate riikide kodanikud, kes on sellise kolmanda riigi kodaniku pereliikmed (olenemata sellest, kas nad reisivad temaga koos või ühinevad s temaga) kellel on

i) ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel vaba liikumise õigus, mis on samaväärne liidu kodanike vastava õigusega, ning

ii) direktiivi 2004/38/EÜ kohane elamisluba või määruse (EÜ) nr 1030/2002 kohane elamisluba;

c) artikli 2 punktis 16 osutatud elamislubade omanikud, välja arvatud käesoleva lõike punktides a ja b osutatud isikud;

d) pikaajalise viisa omanikud;

e) kolmandate riikide kodanikud, kes kasutavad oma liikuvuse õigust kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/66/EL ([1]) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/801 ([2]);

▼C1

f) Andorra, Monaco ja San Marino kodanikud ning Vatikani Linnriigi või Püha Tooli väljastatud passi kasutajad;

▼M3

g) isikud või isikute kategooriad, kes on kontrollidest piiril vabastatud või kelle suhtes kohaldatakse piiril teostatavate kontrollide erireegleid, nimelt:

i) riigipead, valitsusjuhid ja riikide valitsuse liikmed koos neid saatvate abikaasadega ja nende ametlike delegatsioonide liikmed ning monarhid ja teised kuningliku perekonna kõrged liikmed, vastavalt VII lisa punktile 1;

ii) lennukite piloodid ja teised meeskonnaliikmed vastavalt VII lisa punktile 2;

iii) meremehed vastavalt VII lisa punktile 3 ning meremehed, kes viibivad liikmesriigi territooriumil ainult siis, kui nende laev teeb seal lühiajalise peatuse, ja kui nad viibivad selle sadama piirkonnas, kus nende laev peatub;

iv) piirialatöötajad vastavalt VII lisa punktile 5;

v) hädaolukorras tegutsevad päästeteenistuse töötajad, politseiametnikud ja tuletõrjemeeskonna liikmed ning piirivalveametnikud vastavalt VII lisa punktile 7;

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral (ELT L 157, 27.5.2014, lk 1).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuse programmides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21).

▼M3

vi) avamerel töötajad vastavalt VII lisa punktile 8;

vii) merematkalaevade meeskonnaliikmed ja reisijad vastavalt VI lisa punktidele 3.2.1, 3.2.2 ja 3.2.3;

viii) lõbusõidulaevade pardal viibivad isikud, kelle suhtes vastavalt VI lisa punktidele 3.2.4, 3.2.5 ja 3.2.6 kontrolle piiril ei kohaldata;

h) isikud, kellele kohaldatakse vastavalt artikli 5 lõikele 2 erandit kohustusest ületada välispiiri ainult piiripunktide kaudu ja nende kindlaksmääratud lahtiolekuajal;

i) isikud, kes esitavad piiriületuseks kehtiva kohaliku piiriliikluse loa vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1931/2006 ([1]);

j) rahvusvaheliste reisi- ja kaubarongide meeskonnaliikmed;

k) isikud, kes esitavad piiriületuseks

i) kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 693/2003 ([2]) väljastatud kehtiva raudteetransiiti hõlbustava dokumendi või

ii) kooskõlas määrusega (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiva transiiti hõlbustava dokumendi, tingimusel et nad kasutavad transiidiks rongi ning ei lahku rongist liikmesriigi territooriumil.

▼B

II PEATÜKK

Välispiirikontroll ja sisenemiskeeld

Artikkel 7

Piiril kontrollide teostamine

1. Piirivalveametnikud täidavad oma kohustusi, austades täielikult inimväärikust, eelkõige haavatavate isikute inimväärikust.

Piirivalveametnike poolt oma kohustuste täitmisel võetavad meetmed on proportsionaalsed nimetatud meetmete eesmärkidega.

2. Piiril kontrollide teostamisel ei tohi piirivalveametnikud isikuid diskrimineerida soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1931/2006, millega kehtestatakse maismaal liikmesriikide välispiiril toimuva kohaliku piiriliikluse eeskirjad ning muudetakse Schengeni konventsiooni sätteid (ELT L 405, 30.12.2006, lk 1).

([2]) Nõukogu 14. aprilli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 693/2003, millega kehtestatakse transiiti hõlbustav eridokument (FTD), raudteetransiiti hõlbustav dokument (FRTD) ning muudetakse ühiseid konsulaarjuhiseid ja üldkäsiraamatut (ELT L 99, 17.4.2003, lk 8).

▼B

Artikkel 8

Isikute kontrollimine piiril

1. Välispiiri ületamist kontrollivad piirivalveametnikud. Kontrollimine toimub käesoleva peatüki kohaselt.

Kontroll võib hõlmata ka piiri ületavate isikute transpordivahendeid ja nende valduses olevat pagasit. Kõigi läbivaatuste puhul kohaldatakse asjaomase liikmesriigi õigust.

▼M2

2. Sisenemisel ja väljumisel kontrollitakse liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavaid isikuid järgmiselt:

a) isiku tuvastamine ning kodakondsuse ja piiriületuseks vajaliku reisidokumendi autentsuse ja kehtivuse kontroll, sealhulgas päringute tegemine asjaomastes andmebaasides, eelkõige järgmistes:

1) SIS;

2) Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaas;

3) riigisisesed andmebaasid, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta;

▼M3

Kui reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip), kinnitatakse kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust, kasutades täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat, välja arvatud juhul, kui see on tehniliselt võimatu või – kolmanda riigi väljastatud reisidokumendi puhul – kehtivate sertifikaatide puudumise tõttu.

▼M2

b) kontrollimine, et liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omav isik ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid, sealhulgas päringute tegemine SISis ja teistes asjaomastes liidu andmebaasides. See ei piira päringute tegemist riigisisestes ja Interpoli andmebaasides.

Kui tekib kahtlus reisidokumendi autentsuses või selle kasutaja isikus, kontrollitakse vähemalt ühte biomeetrilist tunnust, mis on kantud määruse (EÜ) nr 2252/2004 alusel välja antud passi ja reisidokumenti. Võimaluse korral kontrollitakse samal viisil ka nimetatud määrusega hõlmamata reisidokumente.

▼M3

Isikute puhul, kelle riiki sisenemine tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, nende isikusamasuse kontrollimine kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikega 2 ja vajaduse korral isikute tuvastamine kooskõlas kõnealuse määruse artikli 23 lõikega 4.

▼M2

2a. Kui lõike 2 punktides a ja b osutatud kontroll andmebaasides mõjutaks liiklusvoogu ebaproportsionaalselt, võib liikmesriik otsustada teha nimetatud kontrolli konkreetsetes piiripunktides sihipäraselt, tuginedes mis tahes liikmesriigi avaliku korra, sisejulgeoleku, rahvatervise või rahvusvaheliste suhetega seotud riske käsitlevale hinnangule.

Andmebaasides tehtava ajutise kontrolli ulatus ei või olla suurem ja kestus pikem, kui on rangelt vajalik, ja see määratakse kindlaks asjaomase liikmesriigi koostatud riskihinnangu kohaselt. Riskihinnangus põhjendatakse ajutise sihipärase kontrolli tegemist andmebaasides, võetakse muu hulgas arvesse ebaproportsionaalset mõju liiklusvoole ning esitatakse statistikat piiriülese kuritegevusega seotud reisijate ja vahejuhtumite kohta. Riskihinnangut ajakohastatakse korrapäraselt.

Isikute puhul, kelle suhtes põhimõtteliselt ei kohaldata sihipärast kontrolli andmebaasides, tuleb esitatud reisidokumendi alusel kindlaks teha vähemalt nende isik. Kõnealuse kontrolli puhul kontrollitakse kiiresti ja otseselt piiriületuseks vajaliku reisidokumendi kehtivust ning võltsimis- ja järeletegemise tunnuseid, kasutades vastavalt vajadusele tehnilisi vahendeid, ning juhul, kui reisidokumendis on põhjust kahelda või kui on viiteid, et asjaomane isik võib kujutada ohtu liikmesriikide avalikule korrale, sisejulgeolekule, rahvatervisele või rahvusvahelistele suhetele, teeb piirivalveametnik päringuid lõike 2 punktides a ja b osutatud andmebaasides.

Asjaomane liikmesriik edastab oma riskihinnangu ja selle ajakohastamised viivitamata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/1624 ([1]) loodud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile (edaspidi „amet”) ning esitab iga kuue kuu järel komisjonile ja ametile aruande andmebaasides tehtud sihipärase kontrolli kohta. Asjaomane liikmesriik võib teha otsuse salastada riskihinnang või selle osad.

2b. Kui liikmesriik kavatseb teha lõike 2a kohast sihipärast kontrolli andmebaasides, teavitab ta sellest viivitamata teisi liikmesriike, ametit ja komisjoni. Asjaomane liikmesriik võib teha otsuse salastada teatis või selle osad.

Kui liikmesriikidele, ametile või komisjonile valmistab andmebaasides sihipärase kontrolli tegemise kavatsus muret, teavitavad nad sellest viivitamata asjaomast liikmesriiki. Kõnealune liikmesriik võtab neid mureküsimusi arvesse.

2c. Komisjon edastab 8. aprilliks 2019 Euroopa Parlamendile ja nõukogule hinnangu lõike 2 rakendamise ja mõju kohta.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ (ELT L 251, 16.9.2016, lk 1).

▼M2

2d. Õhupiiri suhtes kohaldatakse lõikeid 2a ja 2b kõige rohkem kuus kuud kestval üleminekuperioodil alates 7. aprillist 2017.

Kui konkreetses lennujaamas esineb spetsiifilisi infrastruktuuriga seonduvaid probleeme, mille tõttu on vaja rohkem aega selliste kohanduste tegemiseks, mis võimaldavad teha andmebaasides süstemaatilist kontrolli, ilma et see mõjutaks ebaproportsionaalselt liiklusvoogu, võib esimeses lõigus osutatud kuuekuulist üleminekuperioodi kõnealuse konkreetse lennujaama puhul erandjuhul kuni 18 kuu võrra pikendada vastavalt kolmandas lõigus kirjeldatud korrale.

Sel eesmärgil teavitab liikmesriik hiljemalt kolm kuud enne esimeses lõigus osutatud üleminekuperioodi lõppu komisjoni, ametit ja teisi liikmesriike spetsiifilistest infrastruktuuriga seonduvatest probleemidest konkreetses lennujaamas, nimetatud probleemide lahendamiseks kavandatud meetmetest ja nende meetmete rakendamiseks vajalikust ajavahemikust.

Kui spetsiifilised infrastruktuuriga seonduvad probleemid vajavad pikemat aega kohanduste tegemiseks, annab komisjon ühe kuu jooksul kolmandas lõigus osutatud teate kättesaamisest ja pärast ametiga konsulteerimist asjaomasele liikmesriigile loa pikendada kõnealusele lennujaamale antavat üleminekuaega ning määrab asjakohasel juhul kindlaks pikendamise kestuse.

2e. Lõike 2 punktides a ja b osutatud kontrolli andmebaasides võib teha varem, tuginedes nõukogu direktiivi 2004/82/EÜ ([1]) või muude liidu või liikmesriikide õiguse kohaselt saadud reisijaid käsitlevatele andmetele.

Kui kontroll selliste reisijaid käsitlevate andmete alusel on tehtud varem, võrreldakse piiripunktis varem saadud andmeid reisidokumendis sisalduvate andmetega. Sealhulgas tuvastatakse asjaomane isik ja kontrollitakse tema kodakondsust ning piiriületuseks vajaliku reisidokumendi autentsust ja kehtivust.

2f. Erandina lõikest 2 võib liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate isikute suhtes, kes ületavad selliste liikmesriikide vahelisi maismaapiire, mille suhtes on Schengeni kehtiva hindamiskorra kohaselt toimunud kontrollimine juba edukalt lõpetatud, aga mille suhtes ei ole veel vastu võetud otsust piirikontrolli kaotamise kohta nende sisepiiridel kooskõlas asjaomaste ühinemisaktide vastavate sätetega, kohaldada kõnealuses lõikes osutatud kontrolli väljumisel ainult pisteliselt, tuginedes riskihinnangule.

([1]) Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/82/EÜ veoettevõtjate kohustuse kohta edastada reisijaid käsitlevaid andmeid (ELT L 261, 6.8.2004, lk 24).

▼B

3. Kolmandate riikide kodanikel tuleb riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel läbida järgnev põhjalik kontroll:

a) riiki sisenemisel hõlmab põhjalik kontroll järgmist: artikli 6 lõikes 1 riiki sisenemise kohta sätestatud tingimuste kontrollimist ning kohaldatavuse korral riigis elamist ja kutsealaga tegelemist lubavate dokumentide kontrollimist. See hõlmab järgmiste aspektide üksikasjalikku kontrollimist:

▼M2

i) kolmanda riigi kodaniku isiku tuvastamist ja kodakondsuse ning piiriületuseks vajaliku reisidokumendi autentsuse ja kehtivuse kontrollimist, sealhulgas päringute tegemist asjaomastes andmebaasides, eelkõige järgmistes:

1) SIS;

2) Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaas;

3) riigisisesed andmebaasid, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta.

▼M3

Nende passide ja reisidokumentide puhul, millel on elektrooniline salvestusseade (kiip), kontrollitakse kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust vastavalt kehtivate sertifikaatide olemasolule.

Välja arvatud nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle isiklik toimik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba registreeritud, hõlmab see kontroll juhul, kui reisidokumendi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) on salvestatud näokujutis ja kui kiibile salvestatud näokujutis on tehniliselt kättesaadav, kiibile salvestatud näokujutise kontrolli selle kujutise ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegeliku näokujutise elektroonilise võrdlemise teel. Kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teostada, kontrollides tegelikke sõrmejälgi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) salvestatud sõrmejälgedega;

▼M2

ii) kontrollimist, et reisidokumendiga on kaasas viisa või elamisluba, kui see on nõutav;

▼M3

iii) isikute puhul, kelle riiki sisenemine või sisenemiskeeld tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, nende isikusamasuse kontrollimist kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikega 2 ja vajaduse korral isiku tuvastamist kooskõlas kõnealuse määruse artikli 23 lõikega 4;

▼M3

iiia) isikute puhul, kelle riiki sisenemine või sisenemiskeeld tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, selle kindlakstegemist, kas kolmanda riigi kodanikul on liikmesriikide territooriumil maksimaalse lubatud viibimise aeg juba täis saanud või ta on selle ületanud, ja ühte või kahte sisenemist võimaldavat viisat omavate kolmandate riikide kodanike puhul selle kontrollimist, kas nad on järginud maksimaalset lubatud sisenemiste arvu, tehes riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikliga 23;

▼B

iv) asjaomase kolmanda riigi kodaniku lähte- ja sihtkoha ja kavandatava riigis viibimise eesmärgi kindlakstegemist ning vajaduse korral vastavate tõendavate dokumentide kontrollimist;

v) kontrollimist, et asjaomasel kolmanda riigi kodanikul on piisavalt elatusvahendeid kavandatava riigis viibimise aja ning eesmärgi, päritoluriiki tagasipöördumise või transiidi jaoks kolmandasse riiki, kuhu lubamises ta on kindel, või et ta saab sellised vahendid seaduslikult viisil omandada;

▼M2

vi) kontrollimist, et asjaomane kolmanda riigi kodanik, tema transpordivahend ja tema poolt transporditavad esemed ei ohusta tõenäoliselt ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid. See hõlmab isikute ja vajaduse korral ka esemete kohta sisestatud andmete ja hoiatusteadete otsest kontrolli SISis ja teistes asjaomastes liidu andmebaasides ning meetmete võtmist sellise hoiatusteate olemasolu korral. See ei piira päringute tegemist riigisisestes ja Interpoli andmebaasides;

▼B

b) kui kolmanda riigi kodanikul on artikli 6 lõike 1 punkti b kohane viisa, hõlmab põhjalik kontroll riiki sisenemisel ka viisaomaniku isikusamasuse ja viisa autentsuse kontrollimist, kasutades selleks viisainfosüsteemi (VIS) kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18;

▼M6

bb) kui kolmanda riigi kodanikul on pikaajaline viisa või elamisluba, hõlmab põhjalik kontroll riiki sisenemisel pikaajalise viisa või elamisloa omaniku isikusamasuse ja pikaajalise viisa või elamisloa autentsuse ja kehtivuse kontrollimist, tehes päringud VISis kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 22g.

Kui pikaajalise viisa või elamisloa omaniku isikusamasuse või pikaajalise viisa või elamisloa autentsuse ja kehtivuse kontrollimine ei õnnestu või kui omaniku isikusamasuse, pikaajalise viisa või elamisloa või reisidokumendi autentsuse suhtes on kahtlusi, kontrollivad pädevate asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajad dokumendi kiipi;

▼M6

_____

▼B

g) riigist lahkumisel hõlmavad põhjalikud kontrollid järgmist:

▼M3

i) kolmanda riigi kodaniku isiku ja kodakondsuse ning piiriületuseks vajaliku reisidokumendi autentsuse ja kehtivuse kontrollimist, sealhulgas päringute tegemist asjaomastes andmebaasides, eelkõige järgmistes:

1) SIS;

2) Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaas;

3) siseriiklikud andmebaasid, mis sisaldavad teavet varastatud, õigusvastaselt omandatud, kaotatud ja kehtetuks tunnistatud reisidokumentide kohta.

Nende passide ja reisidokumentide puhul, millel on elektrooniline salvestusseade (kiip) kontrollitakse kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust vastavalt kehtivate sertifikaatide olemasolule.

Välja arvatud nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle isiklik toimik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba registreeritud, hõlmab see kontroll juhul, kui reisidokumendi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) on salvestatud näokujutis ja kui kiibile salvestatud näokujutis on tehniliselt kättesaadav, kiibile salvestatud näokujutise kontrolli selle kujutise ja asjaomase kolmanda riigi kodaniku tegeliku näokujutise elektroonilise võrdlemise teel. Kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teostada, kontrollides tegelikke sõrmejälgi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) salvestatud sõrmejälgedega;

▼M2

ii) kontrollimist, et asjaomase kolmanda riigi kodanik ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid, sealhulgas tehes päringuid SISis ja teistes asjaomastes liidu andmebaasides. See ei piira päringute tegemist riigisisestes ja Interpoli andmebaasides;

▼M3

iii) nende isikute puhul, kelle riigist lahkumine tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, isiku isikusamasuse kontrollimist kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikega 2 ja kui see on asjakohane, isiku tuvastamist kooskõlas kõnealuse määruse artikli 23 lõikega 4;

▼M3

iv) nende isikute puhul, kelle riigist lahkumine tuleb käesoleva määruse artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, selle kindlaks tegemist, et kolmanda riigi kodanik ei ole ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalset lubatud viibimise aega, tehes riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis päringuid vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikele 3;

▼B

h) lisaks punktis g nimetatud kontrollidele võivad põhjalikud kontrollid riigist lahkumisel hõlmata ka järgmist:

i) isikul kehtiva viisa olemasolu kontrollimist, kui viisa on nõutav vastavalt määrusele (EÜ) nr 539/2001, välja arvatud juhul, kui isikul on kehtiv elamisluba; selline kontroll võib hõlmata ka VISis päringu tegemist kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 18;

▼M3

_____

▼M2

_____

▼M3

i) selleks, et tuvastada iga isik, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumile sisenemise või seal viibimise või elamise tingimusi, võib teha päringuid VISis vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklile 20 ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artiklile 27;

▼M2

ia) punkti a alapunktides i ja vi ning punktis g osutatud kontrolli andmebaasides võib teha varem, tuginedes direktiivi 2004/82/EÜ või muude liidu või liikmesriikide õiguse kohaselt saadud reisijaid käsitlevatele andmetele.

Kui kontroll selliste reisijaid käsitlevate andmete alusel on tehtud varem, võrreldakse piiripunktis varem saadud andmeid reisidokumendis sisalduvate andmetega. Sealhulgas tuvastatakse asjaomane isik ja kontrollitakse tema kodakondsust ning piiriületuseks vajaliku reisidokumendi autentsust ja kehtivust.

ib) kui tekib kahtlus reisidokumendi autentsuses või kolmanda riigi kodaniku isikus, kontrollitakse võimaluse korral vähemalt ühte biomeetrilist tunnust, mis on kantud reisidokumenti.

▼B

4. Kui selleks on võimalused olemas ja kui kolmanda riigi kodanik seda nõuab, teostatakse põhjalik kontrollimine mitteavalikus kohas.

▼M5

4a. Kui riiki sisenemisel või riigist lahkumisel saadakse asjaomastest andmebaasidest, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/817 ([1]) artikli 25 lõikega 1 ja artikli 6 lõikega 1 loodud Euroopa otsinguportaali kaudu mitme identiteedi detektorist tehtava päringu tulemusel kollane link või avastatakse punane link, teeb piirivalveametnik päringu mitme identiteedi detektorist ja nimetatud määruse artikli 17 punktiga 1 loodud ühisest isikuandmete hoidlast või SISist või mõlemast, et hinnata erinevusi lingitud identiteediandmetes ja reisidokumendi andmetes Piirivalveametnik teeb täiendavaid kontrolle otsuste tegemiseks lingi staatuse ja värvi kohta.

Kooskõlas määruse (EL) 2019/817 artikli 69 lõikega 1 kohaldatakse käesolevat lõiget üksnes alates mitme identiteedi detektori nimetatud määruse artikli 72 lõike 4 kohasest töölerakendamisest.

▼B

5. Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, teavitatakse teise astme kontrolli korras põhjalikult kontrollitavaid kolmanda riigi kodanikke sellise kontrolli eesmärgist ja läbiviimise korrast kirjalikult neile arusaadavas keeles või keeles, mille puhul on põhjust eeldada, et isik seda mõistab, või muul tõhusal viisil.

Kõnealune teave on kättesaadav liidu kõikides ametlikes keeltes ja asjaomase liikmesriigiga piirneva riigi või piirnevate riikide keel(t)es ning selles märgitakse ära, et kolmanda riigi kodanik võib nõuda teise astme kontrolli korras põhjalikku kontrolli teostavate piirivalveametnike nime või ametimärgi numbrit, ning samuti piiripunkti nimi ja piiri ületamise kuupäev.

6. Liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavaid isikuid kontrollitakse vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ.

7. Registreeritavat teavet käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud II lisas.

8. Juhul kui kohaldatakse artikli 5 lõike 2 punkti a või b, võivad liikmesriigid näha ette erandeid ka käesoleva artikli sätetest.

▼M3

9. Kolmanda riigi kodanikku teavitatakse lubatud viibimise maksimaalsest päevade arvust, võttes arvesse sisenemiste arvu ja viisaga lubatud viibimisaja kestust. Selle teabe edastab kas piirivalveametnik piiril kontrollide teostamise ajal või piiripunkti paigaldatud seadme abil, mis võimaldab kolmandate riikide kodanikel kasutada veebiteenust, nagu on osutatud määruse (EL) 2017/2226 artikli 13 lõigetes 1 ja 2.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

▼M3

Artikkel 8a

Iseteenindussüsteemide kasutamine andmete eelregistreerimiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

1. Isikud, kelle piiriületus tuleb artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, võivad kasutada iseteenindussüsteeme, et eelregistreerida kõnealuses süsteemis andmed, millele on osutatud käesoleva artikli lõike 4 punktis a, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;

b) reisidokumendil on elektroonilisele andmekandjale (kiip) salvestatud näokujutis, mis on iseteenindussüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) salvestatud näokujutise või tegeliku näokujutise võrdlemise teel; kui see on tehniliselt ja õiguslikult võimalik, võib seda kontrolli teha, kontrollides tegelikke sõrmejälgi reisidokumendi elektroonilisele salvestusseadmele (kiibile) salvestatud sõrmejälgedega.

2. Vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 kontrollib iseteenindussüsteem, kas isik on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis varem registreeritud, ja kolmanda riigi kodaniku isikusamasust vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikele 2.

3. Vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikele 4 toimub tuvastamine iseteenindussüsteemi abil vastavalt kõnealuse määruse artiklile 27.

Lisaks sellele, kui tuvastamine toimub riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi abil vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 23 lõikele 4:

a) kontrollitakse nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes kohaldatakse välispiiride ületamisel viisanõuet, juhul kui VISis määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikes 1 osutatud andmetega tehtud päringu tulemusel selgub, et isik on VISis registreeritud, isiku sõrmejälgi VISis olevate sõrmejälgedega võrdlemise teel vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 lõikele 6. Kui isiku käesoleva artikli lõike 2 kohane kontrollimine ebaõnnestub, on kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikliga 20 tuvastamiseks kättesaadavad VISi andmed;

b) tehakse nende kolmandate riikide kodanike puhul, kelle suhtes ei kohaldata välispiiride ületamisel viisanõuet ja kelle andmeid ei leita määruse (EL) 2017/2226 artikli 27 kohase tuvastamise käigus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist, VISis päringuid vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklile 19a.

▼M3

4. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isiku andmed ei ole lõigete 2 ja 3 kohaselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud:

a) eelregistreerivad kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes kohaldatakse välispiiride ületamisel viisanõuet, iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis määruse (EL) 2017/2226 artikli 16 lõikes 1, artikli 16 lõike 2 punktides c–f loetletud andmed ja kui see on asjakohane, kõnealuse määruse artikli 16 lõikes 6 osutatud andmed, ning kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes ei kohaldata välispiiride ületamisel viisanõuet, eelregistreerivad iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kõnealuse määruse artikli 17 lõike 1 punktis a, b ja c ning artikli 16 lõike 2 punktis c loetletud andmed ning vajaduse korral kõnealuse määruse artikli 17 lõike 1 punktis d osutatud andmed;

b) seejärel suunatakse isik piirivalveametniku juurde, kes

   i) eelregistreerib asjaomased andmed juhul, kui kõiki vajalikke andmeid ei olnud võimalik saada iseteeninduspunkti kaudu;

   ii) kontrollib,

      — kas iseteenindussüsteemis kasutatud reisidokument vastab piirivalveametniku ees seisva isiku omanduses olevale;

      — kas asjaomase isiku tegelik näokujutis vastab iseteenindussüsteemi abil salvestatud näokujutisele ning

      — isikute puhul, kellel ei ole määruse (EÜ) nr 539/2001 kohaselt nõutavat viisat, kas asjaomase isiku tegelikud sõrmejäljed vastavad iseteenindussüsteemi abil salvestatud sõrmejälgedele;

   iii) kui on tehtud riiki lubamise või sisenemise keelamise otsus, kinnitab käesoleva lõike punktis a osutatud andmed ning lisab riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi määruse (EL) 2017/2226 artikli 16 lõike 2 punktides a ja b ja artikli 18 lõike 6 punktides a, b, c ja d osutatud andmed.

5. Kui lõikes 2 ja 3 ettenähtud toimingutest nähtub, et lõikes 1 osutatud isiku andmed registreeritakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, hindab iseteenindussüsteem, kas mingeid lõike 4 punktis a osutatud andmeid on vaja ajakohastada.

6. Kui lõikes 5 osutatud hindamise tulemusel ilmneb, et lõikes 1 osutatud isikul on riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis juba isiklik toimik, kuid tema andmeid tuleb ajakohastada, siis isik

a) ajakohastab andmed, eelregistreerides need iseteenindussüsteemi abil riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis;

▼M3

b) suunatakse piirivalveametniku juurde, kes kontrollib käesoleva lõike punkti a kohaste ajakohastatud andmete nõuetekohasust ja ajakohastab isikliku toimiku pärast riiki lubamise või sisenemise keelamise otsust vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artikli 14 lõikele 2.

7. Iseteenindussüsteemide kasutamist jälgib piirivalveametnik, kelle ülesanne on avastada iseteenindussüsteemi mis tahes sobimatu, pettuslik või väärkasutamine.

Artikkel 8b

Iseteenindussüsteemide ja e-väravate kasutamine nende isikute piiriületuseks, kelle piiriületus tuleb registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

1. Isikutel, kelle piiriületus tuleb artikli 6a kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, võib lubada kasutada piiril teostatavate kontrollide läbimiseks iseteenindussüsteemi, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) reisidokumendil on elektrooniline andmekandja (kiip) ja kiibile salvestatud andmete autentsust ja terviklust kinnitatakse täielikku kehtivat sertifitseerimisahelat kasutades;

b) reisidokumendi elektroonilisele andmekandjale (kiibile) on salvestatud näokujutis, mis on iseteenindussüsteemi kaudu tehniliselt kättesaadav, et kontrollida reisidokumendi omaniku isikusamasust näokujutise või tegeliku näokujutise võrdlemise teel, ning

c) isik on juba riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud või eelregistreeritud.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võib riiki sisenemisel ette nähtud kontrolle piiril, mis on sätestatud artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punktides a ja b, ning riigist lahkumisel ette nähtud kontrolle piiril, mis on sätestatud artikli 8 lõikes 2 ja artikli 8 lõike 3 punktides g ja h, teha iseteenindussüsteemi abil. Kui riigist lahkumisel kasutatakse automaatset piirikontrollisüsteemi, hõlmavad kontrollid piiril artikli 8 lõike 3 punktis h sätestatud kontrolle.

Kui isikul võimaldatakse osaleda riiklikus lihtsustusprogrammis, mille liikmesriik on loonud vastavalt artiklile 8d, siis riiki sisenemisel iseteenindussüsteemi abil piiril teostatud kontrollid ei pruugi hõlmata artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktides iv ja v osutatud aspektide kontrollimist, kui kõnealune isik ületab selle liikmesriigi välispiiri või liikmesriigi välispiiri, kes on sõlminud kokkuleppe liikmesriigiga, kes on võimaldanud osaleda lihtsustusprogrammis, nagu on osutatud artikli 8d lõikes 9.

3. Isiku riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel iseteenindussüsteemi abil piiril teostatud kontrollide tulemused tehakse kättesaadavaks piirivalveametnikule. Nimetatud piirivalveametnik kontrollib piiril teostatud kontrollide tulemusi ning annab nende tulemuste põhjal loa riiki siseneda või riigist lahkuda või suunab isiku piirivalveametniku juurde põhjalikuma kontrolli tegemiseks.

▼M3

4. Nimetatud isik suunatakse piirivalveametniku juurde vastavalt lõikele 3 igal järgmisel juhul:

a) kui üks või mitu lõikes 1 loetletud tingimustest ei ole täidetud;

b) kui lõikes 2 sätestatud riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrolli tulemusel selgub, et üks või mitu riiki sisenemise või riigist lahkumise tingimust ei ole täidetud;

c) kui artiklis 2 sätestatud riiki sisenemisel või riigist lahkumisel tehtud kontrolli tulemused seavad kahtluse alla isiku isikusamasuse või kui selle tulemusel selgub, et isik kujutab endast ohtu sisejulgeolekule, avalikule korrale või liikmesriigi rahvusvahelistele suhetele või rahvatervisele;

d) kahtluse korral;

e) kui e-väravad puuduvad.

5. Lisaks lõikes 4 osutatud juhtudele võib piiriületust jälgiv piirivalveametnik suunata iseteenindussüsteemi kasutavad isikud piirivalveametniku juurde ka muudel põhjustel.

6. Isikutel, kelle piiriületus tuleb artikli 6a lõike 1 kohaselt registreerida riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ja kes kasutasid kontrollideks piiril iseteenindussüsteemi, võib lubada kasutada e-väravat. E-värava kasutamise korral registreeritakse e-värava kaudu piiri ületamisel asjaomased riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed ning seotakse need asjaomase isikliku toimikuga vastavalt määruse (EL) 2017/2226 artiklile 14. Kui e-värav ja iseteenindussüsteem asuvad füüsiliselt eraldi, kontrollitakse kasutaja isikusamasust e-väravas, et teha kindlaks, kas e-väravat kasutab sama isik, kes kasutas iseteenindussüsteemi. Kontrollimisel kasutatakse vähemalt üht biomeetrilist tunnust.

7. Kui käesoleva artikli lõike 1 punktis a või b või neis mõlemas loetletud tingimused ei ole täidetud, võib osa riiki sisenemisel ette nähtud kontrolle piiril, mis on sätestatud artikli 8 lõike 3 punktides a ja b, ning osa riigist lahkumisel ette nähtud kontrolle piiril, mis on sätestatud artikli 8 lõike 3 punktides g ja h, teha iseteenindussüsteemi abil. Piirivalveametnik võib teha ainult neid artikli 8 lõike 3 punktide a ja b ning artikli 8 lõike 3 punktide g ja h kohaseid kontrolle, mida ei olnud võimalik teha iseteenindussüsteemi abil. Peale selle kontrollib piirivalveametnik, kas iseteenindussüsteemis kasutatud reisidokument vastab piirivalveametniku ees seisva isiku omanduses olevale.

8. Iseteenindussüsteemide ja e-väravate kasutamist jälgib piirivalveametnik, kelle ülesanne on avastada iseteenindussüsteemi, e-värava või nende mõlema mis tahes sobimatu, pettuslik või väärkasutamine.

▼M3

9. Käesolev artikkel ei piira liikmesriikide võimalust lubada iseteenindussüsteemide ja/või e-väravate kasutamist liidu kodanike, Euroopa Majanduspiirkonna Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmesriikide kodanike, Šveitsi kodanike ja kolmandate riikide kodanike piiriületuste korral, kelle piiriületusi ei registreerita riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis.

Artikkel 8c

Automaatsete piirikontrollisüsteemide standardid

Automaatsed piirikontrollisüsteemid tuleb võimalikult suures ulatuses kavandada nii, et neid saavad kasutada kõik inimesed, välja arvatud alla 12 aasta vanused lapsed. Süsteemid kavandatakse ka selliselt, et austataks täielikult inimväärikust, eelkõige kaitsetute isikute puhul. Kui liikmesriik otsustab kasutada automaatseid piirikontrollisüsteeme, tagab ta neid süsteeme kasutavate inimeste abistamiseks piisava hulga töötajaid.

Artikkel 8d

Riiklikud lihtsustusprogrammid

1. Iga liikmesriik võib kehtestada vabatahtliku programmi („riiklik lihtsustusprogramm”), et kolmandate riikide kodanikele või konkreetse kolmanda riigi kodanikele, kellel ei ole liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust, kohaldataks liikmesriigi välispiiri ületamisel lõike 2 kohast lihtsustamist.

2. Erandina artikli 8 lõike 3 punktist a ei pea riiki sisenemisel tehtav põhjalik kontroll nende käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kolmandate riikide kodanike puhul, kelle riiklikus lihtsustusprogrammis osalemine on heaks kiidetud, hõlmama artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktides iv ja v osutatud aspektide kontrollimist, kui nimetatud kolmanda riigi kodanik ületab liikmesriigi välispiiri.

3. Liikmesriik teeb riiklikus lihtsustusprogrammis osalemist taotlevate kolmandate riikide kodanike eelkontrolli, eelkõige veendumaks, et lõikes 4 osutatud tingimused on täidetud.

Kõnealuste kolmandate riikide kodanike eelkontrolli teevad piirivalveametnikud, viisasid väljastavad asutused, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 4 punktis 3, või määruse (EL) 2017/2226 artikli 3 lõike 1 punktis 4 määratletud immigratsiooniasutused.

4. Lõikes 3 osutatud asutused võimaldavad isikutel riiklikus lihtsustusprogrammis osaleda ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

a) taotleja vastab artikli 6 lõikes 1 sätestatud riiki sisenemise tingimustele;

b) taotleja esitatud reisidokument ja asjakohasel juhul viisa, pikaajaline viisa või elamisluba on kehtiv ega ole vale, võltsitud või järeletehtud;

▼M3

c) taotleja tõendab oma vajadust sageli või regulaarselt reisida või põhjendab oma kavatsust sageli või regulaarselt reisida;

d) taotleja tõendab oma ausust ja usaldusväärsust, eelkõige – kui see on asjakohane – eelmiste viisade või piiratud territoriaalse kehtivusega viisade õiguspärast kasutamist, oma majanduslikku olukorda päritoluriigis ja tegelikku kavatsust lahkuda liikmesriikide territooriumilt enne lubatud viibimisaja lõppemist. Määruse (EL) 2017/2226 artikli 25 kohaselt saavad käesoleva artikli lõikes 3 osutatud asutused teha päringuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, et teha kindlaks, et taotleja ei ole varem ületanud maksimaalset lubatud viibimisaega liikmesriikide territooriumil;

e) taotleja põhjendab kavandatavate viibimiste eesmärki ja tingimusi;

f) taotlejal on piisavad elatusvahendid nii kavandatud viibimiste ajaks kui ka päritolu- või elukohariiki tagasipöördumiseks või ta saab selliseid vahendeid seaduslikul viisil omandada;

g) SISis on tehtud päring.

5. Esimene luba riiklikus lihtsustusprogrammis osalemiseks antakse maksimaalselt üheks aastaks. Loa kehtivust võib pikendada maksimaalselt viieks aastaks või kuni reisidokumendi, mis tahes väljastatud mitmekordse viisa, pikaajalise viisa või elamisloa kehtivuse lõpuni, olenevalt sellest, millise kehtivusaeg on lühem.

Kehtivuse pikendamisel hindab liikmesriik igal aastal uuesti iga sellise kolmanda riigi kodaniku olukorda, kellel võimaldatakse riiklikus lihtsustusprogrammis osaleda, tagamaks, et asjaomane kolmanda riigi kodanik vastab ajakohastatud teabe põhjal endiselt lõikes 4 sätestatud tingimustele. Nimetatud uuesti hindamist võidakse teha piiril kontrollide teostamisel.

6. Artikli 8 lõike 3 punktide a ja b kohased põhjalikud kontrollid isiku riiki sisenemisel ja artikli 8 lõike 3 punkti g kohased põhjalikud kontrollid isiku riigist lahkumisel hõlmavad ka kolmanda riigi kodaniku riiklikus lihtsustusprogrammis osalemise õiguse kontrollimist.

Piirivalvurid võivad artikli 8 lõike 3 punktide a ja b kohaselt kontrollida riiklikus lihtsustusprogrammis osaleva kolmanda riigi kodaniku isikusamasust tema riiki sisenemisel ning artikli 8 lõike 3 punkti g kohaselt riigist lahkumisel, seejuures mitte võrreldes elektrooniliselt biomeetrilisi andmeid, vaid võrreldes elektroonilisele andmekandjale (kiip) salvestatud näokujutist ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis olevasse kolmanda riigi kodaniku isiklikku toimikusse salvestatud näokujutist kõnealuse kolmanda riigi kodanikuga. Täielikku kontrolli tehakse pisteliselt ja riskianalüüsi põhjal.

7. Lõikes 3 osutatud asutused tühistavad kolmanda riigi kodaniku osalemise riiklikus lihtsustusprogrammis viivitamatult kui selgub, et nimetatud programmis osalemise tingimused ei olnud täidetud või ei ole enam täidetud.

▼M3

8. Kontrollides kooskõlas lõikega 3, kas taotleja täidab lõikes 4 sätestatud tingimusi, pööratakse erilist tähelepanu selle hindamisele, kas taotleja puhul on ebaseadusliku sisserände oht või kas ta ohustab ükskõik millise liikmesriigi julgeolekut ning kas taotleja kavatseb lubatud viibimisajal liikmesriigi territooriumilt lahkuda.

Kavandatud viibimiseks ette nähtud elatusvahendeid hinnatakse vastavalt viibimise kestusele ja eesmärgile ning asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides kehtivate säästumajutuse keskmiste toitlustus- ja majutushindade alusel, võttes aluseks liikmesriikide poolt artikli 39 lõike 1 punkti c kohaselt kindlaks määratud võrdlussummad. Piisavate elatusvahendite olemasolu võib tõendada ka tõenditega ülalpidamise, eramajutuse või nende mõlema kohta.

Taotluse läbivaatamine põhineb eelkõige esitatud dokumentide autentsusel ja usaldusväärsusel ning taotleja avalduste õigsusel ja usaldusväärsusel. Juhul kui taotluse läbivaatamise eest vastutaval liikmesriigil on kahtlusi taotleja, tema tehtud avalduste või tõendavate dokumentide suhtes, võib kõnealune liikmesriik enne taotluse kohta otsuse tegemist konsulteerida teiste liikmesriikidega.

9. Kaks või enam liikmesriiki, kes on kehtestanud käesoleva artikli kohase riikliku lihtsustusprogrammi, võivad sõlmida omavahel kokkuleppe, et isikute suhtes, kelle puhul kohaldatakse ühe liikmesriigi riiklikku lihtsustusprogrammi, kohaldatakse ka teise liikmesriigi lihtsustusprogrammi. Kokkuleppe koopia edastatakse komisjonile ühe kuu jooksul pärast kokkuleppe sõlmimist.

10. Riiklike lihtsustusprogrammide kehtestamisel tagavad liikmesriigid, et nende programmi rakendav süsteem vastab määruse (EL) 2017/2226 artiklis 43 ette nähtud andmeturbestandarditele. Liikmesriigid viivad nõuetekohaselt läbi infoturbe riskihindamise ja täpsustavad julgeoleku tagamise vastutust protsessi kõikides järkudes.

11. Komisjon edastab Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva artikli kohaldamise kolmanda aasta lõpuks hinnangu selle rakendamise kohta. Euroopa Parlament või nõukogu võib selle hinnangu põhjal kutsuda komisjoni üles esitama ettepaneku sagedastele ja eelkontrolli läbinud kolmandate riikide reisijatele ette nähtud liidu programmi loomise kohta.

▼B

Artikkel 9

Kontrollide leevendamine piiril

1. Välispiiridel võib kontrolle erakorralistel ja ettenägematutel asjaoludel leevendada. Sellised erakorralised ja ettenägematud asjaolud esinevad siis, kui ettenägematute sündmuste tõttu on piiriliiklus niivõrd intensiivne, et ooteaeg piiripunktis võtab liigselt aega ning kõik töötajate, vahendite ja organisatsiooniga seotud ressursid on ammendatud.

▼B

2. Kui kontrolle piiril leevendatakse lõike 1 kohaselt, on riiki sisenevate isikute suhtes teostataval kontrollil põhimõtteliselt eelis riigist lahkuvate isikute kontrollimise ees.

Kontrollide leevendamise otsuse võtab vastu piiripunktis vastutav piirivalveametnik.

Kontrollide leevendamine on ajutine, seda tuleb kohandada selle põhjustanud asjaoludega ning see tuleb kehtestada järkjärguliselt.

▼M3

3. Isegi vähem rangete kontrollide korral sisestab piirivalveametnik vastavalt artiklile 6a andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi. Juhul kui andmeid ei ole võimalik sisestada elektrooniliste vahendite abil, tehakse seda käsitsi.

3a. Kui andmeid on tehniliselt võimatu riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi sisestada või kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemis tekib viga, kohaldatakse kõiki järgmisi sätteid:

i) erandina käesoleva määruse artiklist 6a salvestatakse määruse (EL) 2017/2226 artiklites 16–20 osutatud andmed ajutiselt kõnealuse määruse artiklis 7 osutatud ühtses riiklikus liideses. Kui see ei ole võimalik, salvestatakse andmed kohapeal ajutiselt elektroonilisel kujul. Mõlemal juhul sisestatakse andmed riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi niipea, kui tehniline probleem või viga on kõrvaldatud. Liikmesriik võtab asjakohased meetmed ja kasutab vajalikku taristut, seadmeid ja ressursse, et tagada sellise ajutise kohapealse salvestamise võimalus igal ajal ja oma kõikides piiripunktides.

   Ilma et see piiraks kohustust teostada käesoleva määruse alusel kontrolle piiril, salvestab piirivalvur erandolukorras, kui tehniliselt ei ole võimalik sisestada andmeid riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi ja ühtsesse riiklikku liidesesse ning ajutine kohapealne elektrooniline salvestamine ei ole tehniliselt võimalik, riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmed käsitsi kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artiklitega 16–20, välja arvatud biomeetrilised andmed, ning lööb kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti sisenemis- või väljumistempli. Andmed sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi niipea, kui see on tehniliselt võimalik.

   Liikmesriigid teavitavad komisjoni kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikli 21 lõikega 2 käesoleva punkti teises lõigus osutatud erandolukorras reisidokumentidesse templi löömisest.

ii) erandina käesoleva määruse artikli 8 lõike 3 punkti a alapunktist iii ja punkti g alapunktist iv kontrollitakse artikli 6 lõike 1 punktis b osutatud viisat omavate kolmandate riikide kodanike isikusamasust määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 18 kohaselt otse VISis päringut tehes, kui see on tehniliselt võimalik.

▼B

4. Iga liikmesriik edastab kord aastas Euroopa Parlamendile ja komisjonile aruande käesoleva artikli kohaldamise kohta.

▼B

Artikkel 10

Eraldi read ja viitadel esitatav teave

1. Liikmesriigid seavad eelkõige lennujaamades asuvates piiripunktides sisse eraldi read, et kontrollida isikuid vastavalt artiklile 8. Nimetatud read eristatakse üksteisest viitadega, mis kannavad III lisas sätestatud juhiseid.

Liikmesriigid võivad sisse seada eraldi read mere- ja maismaapiiride piiripunktidesse ja piiridele nende liikmesriikide vahel, kes ei kohalda artiklit 22 oma ühistel piiridel. III lisas sätestatud juhiseid kandvaid viitasid kasutatakse, kui liikmesriigid seavad sisse eraldi read nimetatud piiridel.

Liikmesriigid kindlustavad selliste ridade selge märgistamise, kaasa arvatud siis, kui eiratakse lõikes 4 sätestatud eraldi ridade kasutamise eeskirju, et tagada optimaalne piiri ületavate isikute voog.

2. Liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavatel isikutel on õigus kasutada III lisa A-osas esitatud viidaga („EL, EMP, CH”) tähistatud ridasid. Samuti võivad nad kasutada III lisa B1-osas esitatud viidaga („viisa ei ole nõutud”) ja B2-osas esitatud viidaga („kõik reisidokumendid”) tähistatud ridasid.

Need kolmandate riikide kodanikud, kelle suhtes ei kohaldata liikmesriikide välispiiride ületamise korral viisanõuet vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 539/2001, ning need kolmandate riikide kodanikud, kellel on kehtiv elamisluba või pikaajaline viisa, võivad kasutada käesoleva määruse III lisa B1-osas esitatud viidaga („viisa ei ole nõutud”) tähistatud ridasid. Samuti võivad nad kasutada käesoleva määruse III lisa B2-osas esitatud viidaga („kõik reisidokumendid”) tähistatud ridasid.

Kõik teised isikud kasutavad III lisa B2-osas esitatud viidaga („kõik reisidokumendid”) tähistatud ridasid.

Iga liikmesriik esitab esimeses, teises ja kolmandas lõigus osutatud viitade tähistuse sellises keeles või keeltes, mida ta peab asjakohaseks.

III lisa B1-osas esitatud viidaga („viisa ei ole nõutud”) tähistatud eraldi ridade kasutamine ei ole kohustuslik. Liikmesriigid otsustavad vastavalt vajadusele, kas ja millises piiripunktis nad seda võimalust kasutavad.

3. Mere- ja maismaapiiripunktides võivad liikmesriigid jagada sõiduvahendite liikluse eraldi ridadeks väikestele ja rasketele sõidukitele ja bussidele, kasutades selleks III lisa C-osas esitatud viitasid.

Liikmesriigid võivad muuta tähistusi nimetatud viitadel, kui see on asjakohane kohalike olusid silmas pidades.

▼M3

3a. Kui liikmesriigid otsustavad kasutada e-väravaid, iseteenindussüsteeme või automaatseid piirikontrollisüsteeme, kasutavad nad asjaomaste ridade tähistamiseks III lisa D-osas ette nähtud viitasid.

3b. Kui liikmesriigid otsustavad kehtestada riikliku lihtsustusprogrammi kooskõlas artikliga 8d, võivad nad teha otsuse kasutada sellistes riiklikes lihtsustusprogrammides osalevate kolmandate riikide kodanike puhul spetsiaalseid ridasid. Nad kasutavad asjaomaste ridade tähistamiseks III lisa E-osas ette nähtud viitasid.

▼B

4. Kui teatavas piiripunktis on liiklusvood ajutiselt ebavõrdsed, võivad pädevad asutused eraldi ridade kasutamise eeskirju kuni sellise ebavõrdsuse kõrvaldamiseni eirata.

▼M3

Artikkel 11

Templite löömine reisidokumentidesse

1. Kui see on siseriiklikus õiguses sõnaselgelt sätestatud, võib liikmesriik lüüa selle liikmesriigi väljastatud elamisloa või pikaajalise viisaga kolmandate riikide kodanike reisidokumenti riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel templi.

2. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud raudteetransiiti hõlbustav dokument, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiv transiiti hõlbustav dokument ja kes kasutab transiidiks rongi ega lahku rongist liikmesriigi territooriumil, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel.

3. Kolmanda riigi kodanike reisidokumentidesse, kes sisenevad üheks või kaheks sisenemiseks väljastatud riikliku lühiajalise viisa alusel Schengeni *acquis*'d täielikult veel mitte kohaldava, kuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendava liikmesriigi territooriumile või väljuvad selle liikmesriigi territooriumilt, lüüakse nende riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel.

4. Templite löömise praktiline kord on sätestatud IV lisas.

Artikkel 12

Lühiajalise viibimise kestusega seotud tingimuste täitmise eeldamine

1. Ilma et see piiraks artikli 12a kohaldamist, võivad pädevad asutused juhul, kui liikmesriigi territooriumil viibiva kolmanda riigi kodaniku kohta ei ole riiki sisenemise või riigist lahkumise süsteemis koostatud isiklikku toimikut või kui nimetatud kolmanda riigi kodaniku riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetes ei ole märgitud lubatud viibimisaja lõppkuupäeva järgset riigist lahkumise kuupäeva, eeldada, et nimetatud kolmanda riigi kodanik, kelle puhul liikmesriikide territooriumil lubatud viibimise kestusega seotud tingimused ei olnud täidetud või ei ole enam täidetud.

▼M3

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eeldust ei kohaldata sellise kolmanda riigi kodaniku suhtes, kes suudab usaldusväärsete vahenditega tõendada, et tal on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigus või et tal on elamisluba või pikaajaline viisa. Asjakohasel juhul kohaldatakse määruse (EL) 2017/2226 artiklit 35.

3. Lõikes 1 osutatud eelduse võib ümber lükata, kui kolmanda riigi kodanik tõendab mis tahes usaldusväärsete vahenditega, nagu sõidupiletid või tõendid oma viibimise kohta väljaspool liikmesriikide territooriumi või eelmise elamisloa või pikaajalise viisa aegumise kuupäeva kohta, et ta on täitnud liikmesriikide territooriumil lühiajalise viibimise kestust käsitlevad nõuded.

Ümberlükkamise puhul koostavad pädevad asutused vajaduse korral riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis isikliku toimiku või märgivad riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kuupäeva, millal, ja koha, kus kolmanda riigi kodanik ületas mingi liikmesriigi välispiiri või Schengeni *acquis*'d täielikult veel mitte kohaldava, kuid riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendava liikmesriigi sisepiiri, kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikliga 20.

4. Kui lõikes 1 osutatud eeldust ei lükata ümber, võib liikmesriigi territooriumil viibiva kolmanda riigi kodaniku tagasi saata kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/115/EÜ ([1]).

Kolmanda riigi kodaniku, kellel on liidu õiguse alusel vaba liikumise õigus, võib tagasi saata ainult kooskõlas direktiiviga 2004/38/EÜ.

Artikkel 12a

Üleminekuperiood ja -meetmed

1. 180 päeva jooksul pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist võtavad piirivalvurid selleks, et teha isiku riiki sisenemisel ja väljumisel kindlaks, et lühiajaliselt riiki lubatud isik ei ole ületanud maksimaalset lubatud viibimisaega ja asjakohasel juhul kontrollida isiku riiki sisenemisel, et ta ei ole ületanud üheks või kaheks sisenemiseks väljastatud lühiajalise viisaga lubatud sisenemiste arvu, arvesse liikmesriikide territooriumil viibimisi riiki sisenemisele või riigist lahkumisele eelnenud 180 päeva jooksul, kontrollides peale riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ka reisidokumentidesse löödud templeid.

2. Kui isik on sisenenud liikmesriikide territooriumile enne riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist ja lahkub sealt pärast riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamist, luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tema kohta isiklik toimik ja selle sisenemise kuupäev sisestatakse isiku riigist lahkumisel määruse (EL) 2017/2226 artikli 16 lõike 2 kohaselt riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetesse. Käesoleva lõike kohaldamine ei piirdu lõikes 1 osutatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise järgse 180-päevase ajavahemikuga. Sisenemistempli kuupäeva ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud kuupäeva lahknevuse korral arvestatakse sisenemistempli kuupäeva.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

▼M7

Artikkel 13

Patrull- ja vaatlustegevus

1. Patrull- ja vaatlustegevuse põhieesmärk on tõkestada või avastada ebaseaduslikku piiriületamist, aidata kaasa olukorrateadlikkuse parandamisele, võidelda piiriülese kuritegevuse vastu ja võtta meetmeid ebaseaduslikult piiri ületanud isikute suhtes. See hõlmab ka riskianalüüside tegemist. Ilma et see piiraks artiklite 3 ja 4 kohaldamist, peetakse isik, kes on ületanud ebaseaduslikult piiri ning kellel ei ole õigust viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil, kinni ning tema suhtes rakendatakse menetlusi, järgides direktiivi 2008/115/EÜ.

2. Piirivalveametnikud kasutavad patrull- ja vaatlustegevuseks kõiki vajalikke vahendeid, sealhulgas paikseid või mobiilseid üksusi. Patrull- ja vaatlustegevus viiakse läbi täielikus kooskõlas artiklis 4 sätestatud kohustustega ning viisil, mis võimaldab ära hoida ja takistada seda, et isikud ületavad piiri ebaseaduslikult piiripunktide vahel või hoiduvad kõrvale piiripunktides teostatavast kontrollist.

3. Väljaspool piiripunkte toimuvat patrull- ja vaatlustegevust teostavad piirivalveametnikud, kelle arvu ja kelle kasutatavaid meetodeid kohandatakse olemasolevate või ettenähtavate riskide ja ohtudega. Selles kasutatakse olukorrapilte, et oleks paremini võimalik vähendada rändajate hukkumist välispiiril või selle läheduses. Muu hulgas muudetakse sageli ja ootamatult patrull- ja vaatlustegevuse perioode ning kasutatakse muid meetodeid või võtteid, mis aitavad ebaseaduslikke piiriületusi tulemuslikult avastada või ära hoida.

4. Patrull- ja vaatlustegevust teostavad paiksed üksused või patrullid, kes täidavad oma kohustusi ringkäike tehes või seades end sisse paikades, mida teatakse või arvatakse olevat tundlikud. Sellise patrull- ja vaatlustegevuse eesmärk on hoida ära ebaseaduslikke piiriületusi või pidada kinni isikuid seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega. Patrull- ja vaatlustegevust võib teostada ka tehniliste vahendite abil, sealhulgas elektroonilised vahendid, seadmed ja seiresüsteemid ning asjakohasel juhul igat liiki paikne ja mobiilne taristu.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad patrull- ja vaatlustegevust reguleerivaid lisameetmeid, sealhulgas patrull- ja vaatlustegevuse ühiste miinimumnõuete väljatöötamist. Nendes ühistes miinimumnõuetes võetakse arvesse piiride liiki, näiteks maismaa-, mere- või õhupiir, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896 ([1]) artikli 34 kohaselt igale välispiiri piirilõigule määratud mõjutaset ning muid asjakohaseid tegureid, näiteks geograafilist eripära.

▼B

Artikkel 14

Sisenemiskeeld

1. Kolmanda riigi kodanikul, kes ei vasta kõigile artikli 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja kes ei kuulu artikli 6 lõikes 5 osutatud isikute kategooriatesse, on keelatud siseneda liikmesriikide territooriumile. See

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

▼B

ei piira varjupaigaõiguse, rahvusvahelise kaitse ega pikaajaliste viisade väljastamisega seotud erisätete kohaldamist.

2. Sisenemisest võib keelduda üksnes põhjendatud otsusega, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused. Otsuse teeb selleks siseriikliku õiguse alusel volitatud asutus. See jõustub koheselt.

Põhjendatud otsus, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused, antakse V lisa B osas esitatud standardvormi kujul, mis täidetakse asutuse või ametiisiku poolt, kes on siseriikliku õiguse alusel volitatud sisenemisest keelduma. Täidetud standardvorm antakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule, kes kinnitab selle vormiga sisenemiskeelu otsuse kättesaamist.

▼M3

Andmed nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellele on keeldutud andmast lühiajalist riigis viibimise luba, sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi vastavalt käesoleva määruse artikli 6a lõikele 2 ning määruse (EL) 2017/2226 artiklile 18.

▼B

3. Sisenemiskeelu saanud isikutel on õigus otsus edasi kaevata. Edasikaebamine toimub siseriikliku õiguse kohaselt. Samuti antakse kolmanda riigi kodanikule kirjalikult nimekiri kontaktpunktidest, kust on võimalik saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad tegutsema kolmanda riigi kodaniku nimel vastavalt siseriiklikule õigusele.

Sellise edasikaebuse esitamine ei peata sisenemiskeelu otsuse kohaldamist.

▼M3

Kui edasikaebuse kohta otsustatakse, et sisenemiskeelu otsus ei olnud põhjendatud, on asjaomasel kolmanda riigi kodanikul õigus sellele, et sisenemiskeelu kehtestanud liikmesriik korrigeerib riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi sisestatud andmeid või kehtetuks tunnistatud sisenemistemplit või mõlemat ning mis tahes muud kehtetuks tunnistamist või lisamist, ilma et see piiraks liikmesriigi õigusega ette nähtud kompensatsiooni kohaldamist.

▼B

4. Piirivalveametnikud tagavad, et kolmanda riigi kodanik, keda on keeldutud riiki lubamast, ei sisene asjaomase liikmesriigi territooriumile.

5. Liikmesriigid koguvad statistilisi andmeid sisenemiskeelu saanud isikute arvu, sisenemiskeelu põhjuste, sisenemiskeelu saanud isikute kodakondsuse ja selle kohta, mis liiki piiril (maismaa-, õhu- või merepiir) isikutel ei lubatud siseneda, ning esitavad kõnealused andmed igal aastal komisjonile (Eurostat) kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 862/2007 ([1]).

6. Sisenemiskeeldu reguleerivad üksikasjalikud eeskirjad on sätestatud V lisa A osas.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

▼B

III PEATÜKK

Töötajad ja vahendid piirikontrolli teostamiseks ja liikmesriikide vaheline koostöö

Artikkel 15

Töötajad ja vahendid piirikontrolli teostamiseks

Liikmesriigid rakendavad piisaval hulgal kvalifitseeritud töötajaid ja vahendeid artiklite 7–14 kohaseks piirikontrolli teostamiseks välispiiridel, et tagada tõhus, kõrge ja ühtlase tasemega piirikontroll oma välispiiril.

Artikkel 16

Piirikontrolli teostamine

1. Käesoleva määruse artiklites 7–14 osutatud piirikontrolli teostavad piirivalveametnikud kooskõlas käesoleva määruse sätete ja siseriikliku õigusega.

Nimetatud piirikontrolli teostades jäävad endiseks need piirivalveametnikele siseriikliku õigusega antud volitused kriminaalmenetluse algatamiseks, mis ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse.

Liikmesriigid tagavad, et piirivalveametnikeks on spetsiaalse ettevalmistuse ja nõuetekohase väljaõppe saanud professionaalid, ning võtavad seejuures arvesse piirivalveametnike ühiseid põhiõppekavasid, mille on välja töötanud ja kasutusele võtnud määrusega (EÜ) nr 2007/2004 asutatud Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur („agentuur”). Õppekavad sisaldavad eriväljaõpet haavatavate isikute, näiteks saatjata alaealiste ja inimkaubanduse ohvritega seotud olukordade tuvastamiseks ja nende lahendamiseks. Liikmesriigid innustavad agentuuri toetusel piirivalveametnikke õppima keeli, mis on vajalikud nende tööülesannete täitmiseks.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile siseriikliku õiguse alusel piirikontrolli teostamise eest vastutavate siseriiklike teenistuste loetelu vastavalt artiklile 39.

3. Tõhusaks piirikontrolliks tagab iga liikmesriik tiheda ja püsiva koostöö kõigi piirikontrolli teostamise eest vastutavate siseriiklike teenistuste vahel.

Artikkel 17

Liikmesriikide vaheline koostöö

1. Liikmesriigid abistavad üksteist ning teevad tihedat ja püsivat koostööd piirikontrolli tõhusaks teostamiseks vastavalt artiklitele 7–16. Nad vahetavad kogu asjakohast teavet.

2. Liikmesriikide vahelist koostööd välispiiride haldamise vallas koordineerib agentuur.

▼B

3. Ilma et see piiraks agentuuri volitusi, võivad liikmesriigid jätkata välispiiril operatiivkoostööd teiste liikmesriikide ja/või kolmandate riikidega, sealhulgas kontaktametnike vahetamist, kui selline koostöö täiendab agentuuri tegevust.

Liikmesriigid hoiduvad tegevusest, mis võiks ohustada agentuuri toimimist või tema eesmärkide saavutamist.

Liikmesriigid teatavad agentuurile esimeses lõigus nimetatud operatiivkoostööst.

4. Liikmesriigid näevad ette piirikontrolli eeskirjade ja põhiõiguste alase koolituse. Sellega seoses võetakse arvesse ühiseid õppestandardeid, nagu need on kehtestatud ja edasi arendatud agentuuri poolt.

Artikkel 18

Ühine kontroll

1. Ilma et see piiraks artiklitest 7–14 tulenevat iga liikmesriigi vastutust, võivad liikmesriigid, kes ei kohalda oma ühistel maismaapiiridel artiklit 22, kuni nimetatud artikli kohaldamise kuupäevani kõnealuseid omavahelisi piire ühiselt valvata, millisel juhul tohib isikut kinni pidada ainult üks kord sisenemis- ja väljumiskontrollide teostamiseks.

Selleks võivad liikmesriigid sõlmida omavahel kahepoolseid kokkuleppeid.

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni vastavalt lõikele 1 sõlmitud kokkulepetest.

IV PEATÜKK

Piiril teostatavate kontrollide erieeskirjad

Artikkel 19

Erinevat liiki piiride ja liikmesriikide välispiiride ületamisel kasutatavate erinevat liiki transpordivahenditega seotud erieeskirjad

VI lisas sätestatud erieeskirju kohaldatakse seoses erinevatel piiriliikidel tehtud kontrollide ja erinevate transpordivahenditega, mida kasutatakse piiripunktide läbimiseks.

Nimetatud erieeskirjad võivad sisaldada erandeid artiklitest 5 ja 6 ning artiklitest 8–14.

Artikkel 20

Teatavate isikute kategooriate kontrollimise erieeskirjad

1. VII lisas sätestatud erieeskirju kohaldatakse järgmiste isikute kategooriate kontrollimise suhtes:

▼M3

a) riigipead, valitsusjuhid, riikide valitsuse liikmed koos neid saatvate abikaasadega ja nende ametlike delegatsioonide liikmed ning monarhid ja teised kuningliku perekonna kõrged liikmed;

▼B

b) lennukite piloodid ja muud meeskonnaliikmed;

c) meremehed;

d) diplomaatilise passi, ameti- või teenistuspassi omanikud ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmed;

e) piirialade töötajad;

f) alaealised;

g) päästeteenistuse töötajad, politseiametnikud, tuletõrjemeeskonna liikmed ja piirivalveametnikud;

h) avamerel töötajad.

Nimetatud erieeskirjad võivad sisaldada erandeid artiklitest 5 ja 6 ning 8–14.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile vastavalt artiklile 39 oma välisministeeriumide poolt diplomaatiliste lähetuste ja konsulaaresinduste akrediteeritud liikmetele ning nende pereliikmetele väljastatud kaartide näidised.

V PEATÜKK

▼M7

Välispiiridega seotud erimeetmed

▼B

Artikkel 21

Välispiiridel kohaldatavad meetmed ja agentuuri toetus

1. Kui määruse (EL) nr 1053/2013 artikli 14 kohaselt koostatud hindamisaruandes on esile toodud tõsised puudused välispiiride kontrollimisel, võib komisjon nimetatud määruse artiklis 15 osutatud soovituste täitmise tagamiseks soovitada rakendusaktiga hinnataval liikmesriigil võtta teatavaid erimeetmeid, mis võivad olla järgmised:

a) võtta kasutusele Euroopa piirivalverühmad kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2007/2004;

b) esitada agentuurile arvamuse saamiseks riskianalüüsil põhinevad strateegilised kavad, sealhulgas teave töötajate lähetamise ja seadmete kohta.

Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Komisjon teavitab artikli 38 lõike 1 kohaselt moodustatud komiteed korrapäraselt käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmete rakendamise edenemisest ja nende mõjust tuvastatud puudustele.

Komisjon teavitab sellest ka Euroopa Parlamenti ja nõukogu.

▼B

3. Kui lõikes 1 osutatud hindamisaruandes jõutakse järeldusele, et hinnatav liikmesriik eirab tõsiselt oma kohustusi ja peab seega esitama kolme kuu jooksul asjakohase tegevuskava kooskõlas määruse (EL) nr 1053/2013 artikli 16 lõikega 4, ning kui pärast nimetatud kolme kuu möödumist leiab komisjon, et senine olukord jätkub, võib see tuua kaasa käesoleva määruse artiklis 29 sätestatud menetluse kohaldamise, kui kõik kohaldamise tingimused on täidetud.

▼M7

Artikkel 21a

Liitu reisimise ajutised piirangud

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse ulatuslike rahvatervise hädaolukordade suhtes.

2. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku alusel vastu võtta rakendusmääruse, millega nähakse ette välispiiridel kohaldatavad ajutised piirangud liikmesriikidesse reisimisele.

Ajutised reisipiirangud võivad olla liikmesriikidesse sisenemise ajutised piirangud ja ajutised tervisega seotud piirangud, mis on vajalikud, et kaitsta rahvatervist sisepiirikontrollita alal. Need ajutised tervisega seotud piirangud võivad hõlmata testimist, karantiini ja eneseisolatsiooni.

Ajutised reisipiirangud liitu peavad olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Kui liikmesriik kehtestab rakendusmääruses sätestatust rangemad piirangud, ei tohi sellistel piirangutel olla negatiivset mõju sisepiirikontrollita ala toimimisele. Ajutised tervisega seotud piirangud, mis on kehtestatud liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavatele isikutele, peavad alati olema kooskõlas direktiiviga 2004/38/EÜ.

3. Olenemata reisi eesmärgist on sisenemispiirangutest vabastatud järgmised isikute kategooriad:

a) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud;

b) kolmanda riigi kodanikud, kes on pikaajalised elanikud direktiivi 2003/109/EÜ kohaselt, ja isikud, kelle õigus liikmesriigis elada tuleneb muudest liidu õigusaktidest või riigisisestest õigusaktidest, sealhulgas rahvusvahelise kaitse saajad või isikud, kellel on liikmesriigi väljastatud pikaajaline viisa, ning selliste isikute pereliikmed.

4. XI lisa A osas loetletud isikute kategooriad on sisenemispiirangutest vabastatud.

5. XI lisa B osas loetletud isikute kategooriad on sisenemispiirangutest vabastatud, kui selline isikute kategooria on esitatud lõikes 2 osutatud rakendusmääruses.

▼M7

6. Asjakohasel juhul nähakse lõikes 2 osutatud rakendusmäärusega ette järgmine:

a) kui ulatusliku rahvatervise hädaolukorra olemus seda nõuab, määratakse kindlaks XI lisa B osas loetletud hädavajalikke reise tegevate isikute kategooriad, kes on sisenemispiirangutest vabastatud;

b) määratakse kindlaks geograafilised piirkonnad või kolmandad riigid, kust reisimise suhtes võidakse kohaldada piiranguid või erandeid sellistest piirangutest, ning kehtestatakse objektiivse metoodika ja objektiivsete kriteeriumide alusel asjaomaste piirkondade ja riikide olukorra ja kehtestatud reisipiirangute korrapärase läbivaatamise menetlus, võttes arvesse eeskätt epidemioloogilist olukorda;

c) sätestatakse tingimused, mille alusel võib mittehädavajalikku reisimist piirata või piirangutest vabastada, sealhulgas tõendid, mis tuleb vabastuse saamiseks esitada, ning tingimused, mis on seotud punktis b osutatud piirkondades või riikides viibimise kestuse ja laadiga;

d) osutatakse ajutistele tervisega seotud miinimumpiirangutele, mida võidakse kohaldada lõike 3 punktides a ja b osutatud isikute suhtes;

e) erandina lõigetest 4 ja 5 sätestatakse tingimused, mille alusel võib kehtestada reisipiiranguid hädavajalikke reise tegevatele isikutele.

7. Hädavajalikke reise tegevatele isikutele kehtestatakse liikmesriikidesse sisenemise piirangud üksnes erandkorras ja rangelt piiratud ajaks, kuni on olemas piisav teave lõikes 1 osutatud ulatusliku rahvatervise hädaolukorra kohta ning kuni nõukogu teeb komisjoni ettepaneku põhjal kindlaks ja võtab vastu alternatiivsed nende isikute suhtes kohaldatavad tervisega seotud piirangud, mis on vajalikud rahvatervise kaitsmiseks.

▼B

III JAOTIS

SISEPIIRID

I PEATÜKK

Piirikontrolli puudumine sisepiiridel

Artikkel 22

Sisepiiride ületamine

Sisepiire võib ületada igas kohas, ilma et isikuid, olenemata nende kodakondsusest, piiril kontrollitakse.

▼M7

Artikkel 23

Territooriumil toimuvad kontrollid

Sisepiiridel piirikontrolli puudumine ei mõjuta

a) riigisisesest õigusest tulenevate politseikohustuste täitmist või muud avaliku võimu teostamist liikmesriikide pädevate asutuste poolt nende territooriumil, sealhulgas sisepiirialadel, niivõrd, kui selliste kohustuste täitmisel ei ole samaväärset toimet kontrollidega piiril. Võimu teostamine võib asjakohasel juhul hõlmata territooriumil tavapäraselt avalikku julgeolekut või avalikku korda ähvardavate ohtudega tegelemiseks kasutatava seire- ja järelevalvetehnoloogia kasutamist. Pädevate asutuste võimu teostamist ei käsitata samaväärsena kontrollidega piiril eelkõige juhul, kui meetmed vastavad kõigile järgmistele tingimustele:

   i) nende eesmärgiks ei ole piirikontroll;

   ii) nad tuginevad pädevate asutuste käsutuses olevale üldisele politseiteabele, või kui eesmärk on piirata nakkushaiguse levikut, rahvatervisealasele teabele, ja nende kogemustele, mis on seotud võimalike ohtudega avalikule julgeolekule või avalikule korrale, ning nende eesmärk on eeskätt

      — võidelda piiriülese kuritegevusega;

      — vähendada ebaseaduslikku rännet või

      — piirata Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse kindlaks tehtud epideemiaohuga nakkushaiguse levikut;

   iii) neid kavandatakse ja rakendatakse viisil, mis erineb selgesti välispiiridel tehtavast korrapärasest isikukontrollist, sealhulgas juhul, kui neid rakendatakse transpordisõlmedes või otse reisijateveoteenuste osutaja pardal ja kui need põhinevad riskihindamisel;

b) liikmesriigi võimalust lasta oma pädevatel asutustel või vedajatel teha riigisisese õiguse kohaselt isikute julgeolekukontrolli transpordisõlmedes, eeldusel et sellist kontrolli tehakse ka liikmesriigi piires reisivate isikute suhtes;

c) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga ette kohustus omada või kanda kaasas dokumente;

d) liikmesriigi võimalust näha õigusaktiga kolmanda riigi kodanikele ette tema territooriumil viibimisest teatamise kohustus ning majutust pakkuvate asutuste juhtide kohustus hoolitseda selle eest, et kolmanda riigi kodanikud, välja arvatud nendega koos reisivad abikaasad ja alaealised, samuti reisirühmade liikmed, täidaksid ja allkirjastaksid registreerimisvormid, nagu see on sätestatud konventsioonis, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (edaspidi „Schengeni konventsioon”), täpsemalt selle artiklites 22 ja 45.

▼M7

Artikkel 23a

Sisepiirialadel kinni peetud isikute üleandmise menetlus

1. Ilma et see piiraks artikli 22 kohaldamist, sätestatakse käesolevas artiklis kooskõlas artikliga 23 piirialal kinni peetud kolmanda riigi kodaniku üleandmise menetlus, eeldusel et täidetud on järgmised tingimused:

a) kolmanda riigi kodanik on peetud kinni kontrollide käigus, millesse on kaasatud mõlema liikmesriigi pädevad asutused kahepoolse koostöö raames, mis võib hõlmata eelkõige ühiseid politseipatrulle, kui liikmesriigid on kokku leppinud sellise menetluse kasutamises selle kahepoolse koostöö raames, ja

b) selle kohta, et kolmanda riigi kodanik on saabunud otse teisest liikmesriigist, sealjuures on kindlaks tehtud, et kolmanda riigi kodanikul ei ole õigust viibida liikmesriigis, kuhu ta saabus, leidub selgeid märke, mis põhinevad isiku kinni pidanud asutustele vahetult kättesaadaval teabel, sealhulgas asjaomase isiku ütlustel, tema juurest leitud isikut tõendavatel, reisi- või muudel dokumentidel või asjaomastes riiklikes ja liidu andmebaasides tehtud otsingute tulemustel.

Lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetlust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1348 ([1]) artikli 3 punktis 13 määratletud taotlejate suhtes ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1347 ([2]) artikli 3 punktis 4 määratletud rahvusvahelise kaitse saajate suhtes.

Sellise kolmanda riigi kodaniku üleandmisel, kelle puhul üleandev liikmesriik eeldab, et ta on alaealine, teavitab üleandev liikmesriik vastuvõtvat liikmesriiki sellest eeldusest ning mõlemad liikmesriigid tagavad, et kõik meetmed võetakse lapse huvides ja kooskõlas asjakohaste liikmesriigi õigusaktidega.

2. Erandina direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikest 1 võivad liikmesriigi pädevad asutused juhul, kui käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, otsustada anda asjaomase kolmanda riigi kodaniku XII lisas sätestatud korras viivitamata üle liikmesriigile, kust isik saabus.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1347, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2011/95/EL (ELT L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

▼M7

3. Piirialadel kinni peetud ja käesolevas artiklis osutatud menetluse kohaselt üle antud kolmanda riigi kodanikul on õigus otsus edasi kaevata. Üleandmisotsuse edasikaebamine toimub üleandva liikmesriigi õiguse kohaselt. Asjaomastele kolmanda riigi kodanikele tagatakse tõhus õiguskaitsevahend kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 47. Üleandev liikmesriik annab kolmanda riigi kodanikule keeles, millest ta aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, ka kirjalikku teavet kontaktpunktide kohta, kust võib saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad tegutsema asjaomaste kolmanda riigi kodanike nimel vastavalt riigisisesele õigusele. Kaebuse esitamisel ei ole peatavat mõju.

4. Kui üleandev liikmesriik kohaldab lõikes 2 osutatud menetlust, peab vastuvõttev liikmesriik võtma kõik vajalikud meetmed asjaomase kolmanda riigi kodaniku vastuvõtmiseks XII lisas sätestatud korras. Vastuvõtvas liikmesriigis kohaldatakse kõiki direktiivi 2008/115/EÜ asjakohaseid norme.

5. Liikmesriigid määravad oma kahepoolse koostöö raames kindlaks praktilise korra, sealhulgas selleks, et üldiselt vältida käesolevas artiklis osutatud menetluse kasutamist, eelkõige sisepiirilõikudel, kus piirikontroll on taaskehtestatud või seda on pikendatud.

6. Käesolevas artiklis sätestatud menetlus ei piira direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikes 3 osutatud kehtivate kahepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist.

7. Alates 11. juulist 2025 ja seejärel igal aastal esitavad liikmesriigid komisjonile XII lisa A osa punkti 4 kohaselt registreeritud andmed.

▼B

Artikkel 24

Liikluse tõkete kõrvaldamine maanteepiiripunktides sisepiiridel

▼M7

Liikmesriigid kõrvaldavad maanteepiiripunktides sisepiiridel kõik sujuvat liiklust takistavad tõkked, eelkõige kiiruspiirangud, mis ei ole seatud eranditult liiklusohutuse kaalutlustel või mis ei ole vajalikud artikli 23 punktis a osutatud tehnoloogia kasutamiseks.

▼B

Samas on liikmesriigid valmis võimaldama kontrollide teostamist, juhul kui sisepiiridel taaskehtestatakse piirikontroll.

▼B

II PEATÜKK

Piirikontrolli ajutine taaskehtestamine sisepiiridel

▼M7

Artikkel 25

Sisepiiridel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise või pikendamise üldraamistik

1. Kui sisepiirikontrollita alal tekib tõsine oht liikmesriigi avalikule korrale või sisejulgeolekule, võib kõnealune liikmesriik erandkorras taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või teatavatel sisepiirilõikudel.

Avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardava tõsise ohu põhjuseks võib pidada eelkõige järgmist:

a) terroriaktid või -oht ning oht, mis tuleneb raskest organiseeritud kuritegevusest;

b) ulatuslik rahvatervise hädaolukord;

c) erakorraline olukord, mida iseloomustab kolmanda riigi kodanike ootamatu ulatuslik ebaseaduslik liikumine liikmesriikide vahel, mis koormab hästi ette valmistatud pädevate asutuste üldisi ressursse ja suutlikkust märkimisväärselt ning mis tõenäoliselt seab ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise, nagu tõendavad teabeanalüüs ja kõik kättesaadavad andmed, sealhulgas asjakohastelt liidu asutustelt saadud andmed;

d) suuremahulised või kõrgetasemelised rahvusvahelised üritused.

2. Kõigil juhtudel taaskehtestatakse piirikontroll sisepiiridel üksnes viimase abinõuna. Piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ulatus ei tohi olla suurem ega selle kestus pikem, kui on rangelt vajalik tuvastatud tõsisele ohule reageerimiseks.

Artiklite 25a ja 28 kohaselt võib piirikontrolli taaskehtestada või seda pikendada üksnes juhul, kui liikmesriik on teinud kindlaks, et selline meede on vajalik ja proportsionaalne, võttes arvesse artikli 26 lõikes 1 osutatud kriteeriume, ning kontrolli pikendamise korral ka artikli 26 lõikes 2 osutatud riskihindamist. Piirikontrolli võib taaskehtestada ka kooskõlas artikliga 29, võttes arvesse artiklis 30 osutatud kriteeriume.

3. Kui sama tõsine oht püsib, võib sisepiiridel piirikontrolli pikendada kooskõlas artikliga 25a või 29, või kui oht on seotud ulatusliku rahvatervise hädaolukorraga, kooskõlas artikliga 28.

Sama tõsist ohtu peetakse püsivaks juhul, kui põhjendus, mille liikmesriik on enne piirikontrolli pikendamist esitanud, põhineb samadel alustel kui need, mis õigustasid piirikontrolli esialgset taaskehtestamist.

▼M7

Artikkel 25a

Menetlus juhuks, kui on tarvis võtta meetmeid ettenägematute või ettenähtavate sündmuste tõttu

1. Kui liikmesriigi avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardab tõsine ettenägematu oht, millele tuleb viivitamata reageerida, võib asjaomane liikmesriik erandkorras sisepiiridel piirikontrolli otsekohe taaskehtestada.

2. Samal ajal piirikontrolli taaskehtestamisega vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 teavitab liikmesriik sellest Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike kooskõlas artikli 27 lõikega 1.

3. Kui liikmesriik taaskehtestab sisepiiridel piirikontrolli lõike 1 alusel, võib piirikontroll jääda kehtima kuni üheks kuuks. Juhul kui tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule püsib sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiiridel piirikontrolli edasisteks ajavahemikeks, kokku kuni kolmeks kuuks.

4. Kui liikmesriigis on ette näha tõsise ohu tekkimist avalikule korrale või sisejulgeolekule, teavitab ta kooskõlas artikli 27 lõikega 1 Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike piirikontrolli kavandatavast taaskehtestamisest vähemalt neli nädalat ette, või võimalikult kiiresti, kui sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise vajaduse tekitanud asjaolud saavad liikmesriigile teatavaks vähem kui neli nädalat enne piirikontrolli kavandatavat taaskehtestamist.

5. Käesoleva artikli lõike 4 kohaldamise korral ja ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, võib sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestada kuni kuueks kuuks. Juhul kui avalikule korrale või sisejulgeolekule avalduv tõsine oht püsib sellest ajavahemikust kauem, võib liikmesriik pikendada sisepiiridel piirikontrolli veel kuni kuue kuu pikkuste ajavahemike kaupa. Igast pikendamisest teavitatakse kooskõlas artikliga 27 Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike, pidades kinni lõikes 4 osutatud tähtaegadest. Kui käesoleva artikli lõikest 6 ei tulene teisiti, rakendatakse sisepiiridel piirikontrolli maksimaalselt kaks aastat.

6. Kui liikmesriik leiab, et valitseb märkimisväärne erandlik olukord, mis seoses püsiva tõsise ohuga õigustab sisepiiridel piirikontrolli jätkamise vajadust kauem kui käesoleva artikli lõikes 5 osutatud maksimaalse ajavahemiku jooksul, teatab ta Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja teistele liikmesriikidele oma kavatsusest pikendada sisepiiridel piirikontrolli veel kuni kuueks kuuks. Kõnealune teatamine toimub vähemalt neli nädalat enne kavandatud pikendamist ja, võttes arvesse artikli 27a lõike 3 kohaselt esitatud komisjoni arvamust, hõlmab see artikli 26 lõike 2 kohast riskihindamist ning selles

a) põhjendatakse jätkuvat ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule;

▼M7

b) tõendatakse, et teate esitamise ajal on alternatiivsed meetmed ohu kõrvaldamiseks osutunud või tunnistatud ebatõhusaks;

c) esitatakse sisepiiridel piirikontrolliga kaasnevad leevendusmeetmed;

d) esitatakse muu hulgas asjakohasel juhul sisepiiridel piirikontrolli kaotamiseks kaalutud vahendid, meetmed, tingimused ja ajakava.

Kolme kuu jooksul pärast esimeses lõigus osutatud teavitamist esitab komisjon uue arvamuse sisepiiridel piirikontrolli pikendamise vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta. Pärast teate saamist võib komisjon alustada omal algatusel või alustab otseselt mõjutatud liikmesriigi taotlusel konsulteerimisprotsessi kooskõlas artikli 27a lõikega 1.

Kui märkimisväärse erandliku olukorra puhul leiab käesolevas lõikes osutatud menetluse tulemusena kinnitust jätkuv vajadus sisepiiridel piirikontrolli järele ja esimeses lõigus osutatud täiendav kuue kuu pikkune ajavahemik ei ole piisav, et tagada tulemuslike alternatiivsete meetmete kättesaadavus püsiva ohu kõrvaldamiseks, võib liikmesriik otsustada pikendada sisepiiridel piirikontrolli veel üheks ja viimaseks täiendavaks kuni kuue kuu pikkuseks perioodiks kooskõlas teises lõigus osutatud riskihindamisega. Kui liikmesriik otsustab seda teha, teatab ta komisjonile viivitamata oma kavatsusest sisepiiridel piirikontrolli pikendada. Komisjon võtab viivitamata vastu soovituse selle kohta, kas selline viimane pikendamine on kooskõlas aluslepingutega, eelkõige vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega. Soovituses määratakse asjakohasel juhul koos teiste liikmesriikidega kindlaks ka kompensatsioonimeetmed, mida tuleb rakendada.

Artikkel 26

Sisepiiridel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise ja pikendamise kriteeriumid

1. Selleks et teha kindlaks, kas sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine artikli 25 lõike 2 kohaselt on vajalik ja proportsionaalne, hindab liikmesriik eelkõige järgmist:

a) sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise meetme asjakohasus, võttes arvesse tuvastatud tõsise ohu laadi ja iseäranis seda, kas sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega on võimalik avalikule korrale või sisejulgeolekule avalduvat ohtu piisavalt leevendada ning kas sellise taaskehtestamisega taotletavaid eesmärke on võimalik saavutada

   i) alternatiivsete meetmetega, nagu proportsionaalne kontroll, mida tehakse territooriumisiseselt tehtavate kontrollide raames vastavalt artikli 23 punktile a;

   ii) artiklis 23a sätestatud menetluse abil;

   iii) liidu õigusega ette nähtud muude politseikoostöö vormide abil;

▼M7

iv) ühiste meetmetega, mis käsitlevad liikmesriikidesse reisimise ajutisi piiranguid, nagu on osutatud artikli 21a lõikes 2;

b) meetme tõenäoline mõju

i) isikute liikumisele sisepiirikontrollita alal ning

ii) piirialade toimimisele, võttes arvesse nende alade vahelisi tugevaid sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid.

2. Kui sisepiiridel piirikontrolli on rakendatud kuus kuud vastavalt artikli 25a lõikele 5, viib asjaomane liikmesriik läbi riskihindamise, mis hõlmab lisaks artikli 27 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud aspektidele ka käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kriteeriumide uuesti hindamist.

3. Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise järel tagavad asjaomased liikmesriigid asjakohased meetmed, millega leevendatakse piirikontrolli taaskehtestamise mõju isikutele ja kaubaveole, ning pööravad neid meetmeid võttes eriti suurt tähelepanu piirialade tugevatele sotsiaalsetele ja majanduslikele sidemetele ning hädavajalikke reise tegevatele isikutele.

Artikkel 27

Sisepiiridel piirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest ja pikendamisest teatamine ning riskihindamine

1. Liikmesriikide teated sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise kohta sisaldavad järgmist teavet:

a) piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise põhjus, sealhulgas kogu üksikasjalik teave selliste sündmuste kohta, mis ohustavad tõsiselt avalikku korda või sisejulgeolekut;

b) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise ulatus, täpsustades sisepiirilõigu või sisepiirilõigud, kus sisepiiridel piirikontroll taaskehtestatakse või seda pikendatakse;

c) ametlike piiripunktide nimed;

d) piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise kuupäev ja kestus;

e) vajalikkuse ja proportsionaalsuse hinnang, millele on osutatud artikli 26 lõikes 1, ning pikendamise korral hinnang, millele on osutatud artikli 26 lõikes 2;

f) asjakohasel juhul meetmed, mida peavad võtma teised liikmesriigid.

Teate võivad ühiselt esitada kaks või enam liikmesriiki.

▼M7

Teate esitamisel kasutavad liikmesriigid vormi, mille komisjon lõike 6 kohaselt kindlaks määrab.

2. Juhul kui kooskõlas artikli 25a lõikega 5 on piirikontrolli rakendatud kuus kuud, peab iga järgnev teade piirikontrolli pikendamise kohta sisaldama riskihindamist. Riskihindamises tuleb kirjeldada tõsise ohu ulatust ja eeldatavat arengut, eelkõige seda, kui kaua tõsine oht eeldatavasti püsib ja milliseid sisepiirilõike see tõenäoliselt mõjutab, ning esitada teave koordineerimismeetmete kohta, mida võetakse koos teiste liikmesriikidega, keda piirikontroll sisepiiridel mõjutab või tõenäoliselt mõjutab.

3. Kui liikmesriigid taaskehtestavad piirikontrolli või pikendavad seda artikli 25 lõike 1 punktis c osutatud olukorra tõttu, peab käesoleva artikli lõike 1 punkti e kohaselt nõutav hindamine hõlmama ka riskihindamist ja teavet ootamatu ulatusliku ebaseadusliku liikumise kohta, sealhulgas kogu teave, mis on saadud asjaomastelt liidu asutustelt kooskõlas nende vastavate volitustega, samuti asjakohastest infosüsteemidest saadud andmete analüüs.

4. Asjaomane liikmesriik esitab komisjoni taotluse korral lisateabe, sealhulgas teabe koordineerimismeetmete kohta, mida võetakse koos liikmesriikidega, keda piirikontrolli kavandatav pikendamine sisepiiridel mõjutab, ning lisateabe, mida on vaja artiklites 23 ja 23a osutatud meetmete võimaliku rakendamise hindamiseks.

5. Avaliku julgeolekuga seotud põhjendatud juhtudel ei ole liikmesriigid kohustatud esitama kogu käesoleva artikli lõigetes 1–4 osutatud teavet, arvestades käimasolevate uurimiste konfidentsiaalsust. Lõike 1 või 2 kohase teate esitamisel võib liikmesriik vajaduse korral ja riigisisese õiguse alusel otsustada osa edastatavast teabest, eelkõige riskihindamised, salastada. Teabe salastamine ei välista teiste, sisepiiridel piirikontrolli ajutisest taaskehtestamisest mõjutatud liikmesriikide juurdepääsu teabele asjakohaste ja turvaliste kanalite kaudu. Selline salastamine ei takista liikmesriiki tegemast kättesaadavaks teavet Euroopa Parlamendile. Käesoleva artikli alusel Euroopa Parlamendile edastatud teabe ja dokumentide edastamine ja käsitlemine ei hõlma lõikes 2 osutatud riskihindamisi ning peab vastama salastatud teabe edastamise ja käsitlemise normidele.

6. Komisjon võtab vastu rakendusakti, et määrata kindlaks käesoleva artikli lõike 1 kolmandas lõigus osutatud vorm, ja teeb selle vormi internetis kättesaadavaks. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

▼M7

Artikkel 27a

Liikmesriikidega korraldatavad konsultatsioonid ja komisjoni arvamus

1. Pärast artikli 27 lõike 1 alusel esitatud teadete kättesaamist võib komisjon alustada omal algatusel või alustab sisepiiridel piirikontrollist otseselt mõjutatud liikmesriigi taotlusel konsulteerimisprotsessi, sealhulgas korraldab kohtumisi sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist või selle pikendamist kavandava liikmesriigi ja teiste liikmesriikide, eriti sellistest meetmetest vahetult mõjutatud liikmesriikide ning asjaomaste liidu asutuste vahel.

Konsulteerimise eesmärk on uurida eelkõige avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardavat ohtu ja sisepiiridel piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise vajalikkust ja proportsionaalsust ning, võttes arvesse alternatiivsete meetmete asjakohasust, ja kui piirikontroll on juba taaskehtestatud, piirikontrolli mõju, ja viise, kuidas tagada liikmesriikidevahelise vastastikuse koostöö rakendamine piirikontrolli taaskehtestamise tingimustes.

Sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestada või pikendada kavatsev liikmesriik võtab konsulteerimise tulemusi arvesse, kui ta otsustab, kas taaskehtestada või pikendada sisepiiridel piirikontrolli, ning kui ta teostab sisepiiridel piirikontrolli.

2. Pärast sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise või pikendamise kohta esitatud teadete saamist esitab komisjon või võib esitada mõni liikmesriik, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 72 kohaldamist, arvamuse, kui tal on kas teates ja riskihindamises sisalduva teabe või lisateabe põhjal kahtlusi sisepiiridel piirikontrolli kavandatava taaskehtestamise või pikendamise vajalikkuse või proportsionaalsuse suhtes.

3. Pärast seda, kui komisjon on saanud teate sisepiiridel piirikontrolli pikendamise kohta vastavalt artikli 25a lõikele 4, esitab ta juhul, kui piirikontrolli pikendamisega kaasneb pidev sisepiiridel piirikontroll kestusega kokku 12 kuud, oma arvamuse sisepiiridel piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.

Komisjoni arvamus sisaldab vähemalt järgmist:

a) hinnang selle kohta, kas sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamine või pikendamine vastab vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele;

b) hinnang selle kohta, kas tõsise ohu kõrvaldamiseks on piisavalt uuritud alternatiivseid meetmeid.

Kui hinnatakse sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamist ning leitakse, et see on kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, sisaldab arvamus asjakohasel juhul soovitusi liikmesriikidevahelise koostöö parandamiseks, et piirata sisepiiridel piirikontrolli mõju ja aidata kaasa püsiva ohu vähendamisele.

▼M7

4. Lõikes 2 või 3 osutatud arvamuse esitamise korral algatab komisjon kooskõlas lõikega 1 konsulteerimisprotsessi, et arutada seda arvamust liikmesriikidega.

Artikkel 28

Erimehhanism juhuks, kui ulatuslik rahvatervise hädaolukord seab ohtu sisepiirikontrollita ala üldise toimimise

1. Kui komisjon teeb kindlaks, et üks ja sama ulatuslik rahvatervise hädaolukord mõjutab mitut liikmesriiki ja seetõttu on ohus sisepiirikontrollita ala üldine toimimine, võib ta teha nõukogule ettepaneku võtta vastu rakendusotsus, millega lubatakse liikmesriikidel taaskehtestada piirikontroll, sealhulgas asjakohased liikmesriikide ja liidu tasandil kehtestatavad leevendusmeetmed, kui artiklites 21a ja 23 osutatud meetmed ei ole ulatusliku rahvatervise hädaolukorra kõrvaldamiseks piisavad. Liikmesriigid võivad paluda komisjonil esitada nõukogule selline ettepanek.

2. Lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsus hõlmab kuni kuue kuu pikkust ajavahemikku, ja kui ulatuslik rahvatervise hädaolukord püsib, võib seda komisjoni ettepaneku põhjal pikendada veel kuni kuueks kuuks, võttes arvesse lõikes 4 osutatud läbivaatamist.

3. Kui liikmesriigid taaskehtestavad piirikontrolli või pikendavad seda lõikes 1 osutatud ulatusliku rahvatervise hädaolukorra tõttu, põhineb see piirikontroll nimetatud otsusel alates lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse jõustumisest.

4. Komisjon vaatab lõikes 1 osutatud ulatusliku rahvatervise hädaolukorra muutumise ja kõnealuses lõikes osutatud nõukogu rakendusotsuse kohaselt võetud meetmete mõju korrapäraselt läbi, et hinnata, kas need meetmed on endiselt põhjendatud, ja, kui need seda pole, teha ettepanek sisepiiridel piirikontrolli kaotamiseks niipea kui võimalik.

5. Liikmesriigid teavitavad lõikes 1 osutatud nõukogu otsuse alusel taaskehtestatud sisepiiridel piirikontrollist viivitamata Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja teisi liikmesriike.

6. Liikmesriigid võivad võtta muid artiklis 23 osutatud meetmeid, et piirata piirikontrolli ulatust sisepiiridel. Komisjon võtab neid meetmeid arvesse käesoleva artikli lõikes 4 osutatud läbivaatamisel.

▼B

Artikkel 29

Erimenetlus erandjuhtudel, mis ohustavad sisepiirikontrollita ala üldist toimimist

▼M1

1. Erandolukorras, kui sisepiirikontrollita ala üldise toimimise seavad ohtu käesoleva määruse artiklis 21 osutatud välispiiride kontrollimisega seotud tõsised ja järjepidevad puudused või asjaolu, et mõni liikmesriik ei täida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1624 artikli 19 lõikes 1 osutatud nõukogu otsust, ([1]) ning kui see olukord kujutab endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule sisepiirikontrollita alal või selle osades, võib käesoleva artikli lõike 2 kohaselt sisepiiridel kuni kuueks kuuks uuesti piirikontrolli kehtestada. Kui kõnealune erandolukord püsib, võib seda ajavahemikku veel kuni kuue kuu võrra pikendada, kuid mitte rohkem kui kolmel korral.

▼B

2. Nõukogu võib viimase abinõuna ja sisepiirikontrollita ala ühiste huvide kaitsmise meetmena, kui kõik muud meetmed, eriti need, millele osutatakse artikli 21 lõikes 1, ei ole tuvastatud tõsist ohtu tõhusalt leevendanud, soovitada ühel või mitmel liikmesriigil teha otsus taaskehtestada piirikontrolli kõikidel või konkreetsetel sisepiirilõikudel. Nõukogu soovitus põhineb komisjoni ettepanekul. Liikmesriigid võivad paluda komisjonil esitada nõukogule sellise soovituse ettepaneku.

Nõukogu viitab oma soovituses vähemalt artikli 27 lõike 1 punktides a–e osutatud teabele.

Nõukogu võib soovitada piirikontrolli kestuse pikendamist vastavalt käesolevas artiklis sätestatud tingimustele ja menetlusele.

Enne kui liikmesriik taaskehtestab käesoleva lõike kohaselt piirikontrolli kõikidel või konkreetsetel sisepiirilõikudel, teavitab ta sellest teisi liikmesriike, Euroopa Parlamenti ja komisjoni.

3. Kui liikmesriik ei täida lõikes 2 osutatud soovitust, esitab kõnealune liikmesriik viivitamata komisjonile kirjalikult selle põhjused.

Sellisel juhul esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta hindab asjaomase liikmesriigi esitatud põhjuseid ja tagajärgi sisepiirikontrollita ala ühiste huvide kaitsmisele.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ (ELT L 251, 16.9.2016, lk 1).

▼B

4. Komisjon võib viivitamata kohaldatavate rakendusaktidega vastavalt artikli 38 lõikes 3 osutatud menetlusele võtta vastu vajalikud soovitused nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, kui asjaolud, mis nõuavad sisepiiridel piirikontrolli kestuse pikendamist kooskõlas lõikega 2, saavad teatavaks vähem kui kümme päeva enne eelneva taaskehtestatud sisepiirikontrolli kohaldamise ajavahemiku lõppu. Komisjon esitab nõukogule käesoleva artikli lõike 2 kohaselt soovituse ettepaneku 14 päeva jooksul pärast sellise soovituse vastuvõtmist.

5. Käesolev artikkel ei takista liikmesriikidel võtmast artiklite 25, 27 ja 28 kohaselt meetmeid, kui esineb tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule.

Artikkel 30

Sisepiiridel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise kriteeriumid erandjuhtudel, mis ohustavad sisepiirikontrollita ala üldist toimimist

1. Kui nõukogu soovitab artikli 29 lõike 2 kohaselt viimase abinõuna taaskehtestada ajutiselt piirikontrolli ühel või mitmel sisepiiril või mõnel selle lõigul, hindab ta seda, mil määral on kõnealuse meetmega võimalik vähendada sisepiirikontrollita alal ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule, ning seda, kas kõnealuse meetme kohaldamine on asjaomase ohuga proportsionaalne. Hinnangu aluseks on asjaomase liikmesriigi (asjaomaste liikmesriikide) ja komisjoni esitatud üksikasjalik teave ning mis tahes muu asjakohane teave, kaasa arvatud käesoleva artikli lõike 2 kohaselt kogutud teave. Hinnangu koostamisel võetakse arvesse eelkõige järgmist:

a) tehnilise või rahalise abi meetmed, mida saaks kasutada või mida on kasutatud liikmesriigi või liidu või mõlema tasandil, kaasa arvatud selliste liidu asutuste, ametite ja agentuuride nagu agentuuri, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 439/2010 ([1]) asutatud Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti või otsusega 2009/371/JSK asutatud Euroopa Politseiameti (Europol) pakutav abi, ning see, mil määral on kõnealuste meetmetega võimalik vähendada ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule sisepiirikontrollita alal;

b) määruse (EL) nr 1053/2013 kohaselt läbi viidud hindamiste kontekstis tuvastatud välispiiridega seotud tõsiste puuduste praegune mõju ning nende tõenäoline mõju tulevikus ning mil määral sellised tõsised puudused kujutavad endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule sisepiirikontrollita alal;

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta määrus (EL) nr 439/2010, millega luuakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (ELT L 132, 29.5.2010, lk 11).

▼B

c) sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise tõenäoline mõju isikute vabale liikumisele sisepiirikontrollita alal.

2. Enne nõukogu soovituse ettepaneku vastuvõtmist kooskõlas artikli 29 lõikega 2 võib komisjon teha järgmist:

a) nõuda liikmesriikidelt, agentuurilt, Europolilt või teistelt liidu asutustelt või ametitelt täiendavat teavet;

b) teha kohapealseid kontrollkäike, milles osalevad liikmesriikide, agentuuri, Europoli või mis tahes muu asjaomase liidu asutuse või ameti eksperdid, et koguda või kontrollida kõnealuse soovituse tegemiseks vajalikku teavet.

Artikkel 31

Euroopa Parlamendi ja nõukogu teavitamine

Komisjon ja asjaomane liikmesriik (asjaomased liikmesriigid) teavitavad Euroopa Parlamenti ja nõukogu viivitamata mis tahes põhjustest, mis võivad kaasa tuua artiklite 21 ja 25–30 kohaldamise.

Artikkel 32

Sätted, mida kohaldatakse, kui sisepiiridel taaskehtestatakse piirikontroll

Kui piirikontroll sisepiiridel taaskehtestatakse, kohaldatakse II jaotise asjakohaseid sätteid *mutatis mutandis*.

▼M7

Artikkel 33

Aruanne sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise kohta

1. Sisepiiridel piirikontrolli teinud liikmesriigid esitavad nelja nädala jooksul pärast sisepiiridel piirikontrolli kaotamist Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise ja asjakohasel juhul selle pikendamise kohta.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, esitab asjaomane liikmesriik, kes pikendab piirikontrolli vastavalt artikli 25a lõikele 5, selle kohta aruande 12 kuu möödudes, ja seejärel 12 kuu järel, kui piirikontroll erandkorras säilitatakse.

3. Aruandes antakse eelkõige ülevaade piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse esialgsest ja järelhindamisest, artiklis 26 osutatud kriteeriumide täitmisest, kontrolli toimimisest, praktilisest koostööst naaberliikmesriikidega, kontrolli mõjust isikute vabale liikumisele, eeskätt piirialadel, ning sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise tulemuslikkusest, sealhulgas piirikontrolli taaskehtestamise vajalikkuse ja proportsionaalsuse järelhindamisest.

▼M7

4. Komisjon võtab vastu rakendusakti, et kehtestada sellise aruande ühtne vorm, ja teeb selle internetis kättesaadavaks. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Komisjon võib esitada oma arvamuse ühel või mitmel sisepiiril või selle lõikudel piirikontrolli ajutise taaskehtestamise järelhindamise kohta.

6. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule vähemalt kord aastas aruande sisepiirikontrollita ala toimimise kohta (edaspidi „Schengeni olukorda käsitlev aruanne"). Komisjon võib arutada Schengeni olukorda käsitlevat aruannet ka eraldi Euroopa Parlamendi ja nõukoguga. Aruanne sisaldab loetelu kõigist vaadeldaval aastal tehtud sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise otsustest ning komisjoni võetud meetmetest seoses sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamisega. Aruandes pööratakse erilist tähelepanu piirikontrollidele, mida on rakendatud kauem kui 12 kuud. Samuti sisaldab see hinnangut aruandega hõlmatud ajavahemikul taaskehtestatud ja pikendatud piirikontrolli vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta ning teavet suundumuste kohta sisepiirikontrollita alal seoses kolmanda riigi kodanike ebaseadusliku liikumisega, võttes arvesse asjaomastelt liidu asutustelt saadud teavet ning asjakohastest infosüsteemidest saadud andmeanalüüsi.

▼B

Artikkel 34

Üldsuse teavitamine

Komisjon ja asjaomane liikmesriik teavitavad kooskõlastatult üldsust sisepiiridel piirikontrolli taaskehtestamise otsusest, märkides eelkõige kõnealuse meetme algus- ja lõppkuupäeva, välja arvatud juhul, kui vastava teabe esitamata jätmiseks on kaalukad julgeolekupõhjused.

Artikkel 35

Konfidentsiaalsus

Asjaomase liikmesriigi taotlusel käsitlevad teised liikmesriigid, Euroopa Parlament ja komisjon piirikontrolli taaskehtestamise või selle pikendamise kohta esitatud teavet ning artikli 33 alusel koostatud aruannet konfidentsiaalsena.

IV JAOTIS

LÕPPSÄTTED

▼M7

Artikkel 36

Lisade muutmine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte III, IV ja VIII lisa muutmiseks.

▼M7

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ja lisada XI lisa B osasse hädavajalikke reise tegevate isikute kategooriaid.

3. Igakülgselt põhjendatud juhtudel, mis on seotud ulatusliku rahvatervise hädaolukorra laadiga, ja kui tungiv kiireloomulisus seda nõuab, kohaldatakse käesoleva artikli lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 37a sätestatud menetlust.

▼B

Artikkel 37

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 13 lõikes 5 ja artiklis 36 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 13 lõikes 5 ja artiklis 36 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses kindlaksmääratud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samaaegselt teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 13 lõikega 5 ja artikli 36 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

▼M7

Artikkel 37a

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 37 lõikes 5 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.

▼B

Artikkel 38

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.

Artikkel 39

Edastamine

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile:

a) elamislubade loetelu, kusjuures tehakse vahet artikli 2 punkti 16 alapunktides a ja b kirjeldatud elamislubade vahel, ning loetelule lisatav artikli 2 punkti 16 alapunktis b kirjeldatud elamisloa näidis. Direktiivi 2004/38/EÜ alusel väljastatud elamislubade puhul osutatakse konkreetselt, et tegemist on seda liiki elamisloaga, ja selliste elamislubade puhul, mis ei ole väljastatud vastavalt määruses (EÜ) nr 1030/2002 sätestatud ühtsele vormile, tuleb esitada nende näidised;

b) oma piiripunktide loetelu;

c) siseriiklike asutuste poolt igal aastal kinnitatavad välispiiri ületamisel nõutavad summad;

d) piirikontrolli eest vastutavate siseriiklike teenistuste loetelu;

e) välisministeeriumide poolt väljastatud kaartide näidised;

f) artikli 5 lõike 2 punktis a osutatud erandid välispiiri ületamisel;

g) artikli 11 lõikes 3 osutatud statistika;

▼M7

h) teabe piirialadena käsitatavate alade kohta ja selles tehtavad muudatused.

▼B

2. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt edastatud teabe liikmesriikidele ja üldsusele kättesaadavaks *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias avaldamise teel ning muude asjakohaste vahenditega.

Artikkel 40

Kohalik piiriliiklus

Käesolev määrus ei piira kohalikku piiriliiklust käsitlevate liidu eeskirjade ja kehtivate kahepoolsete kokkulepete kohaldamist.

▼B

Artikkel 41

Ceuta ja Melilla

Käesoleva määruse sätted ei avalda mõju Ceuta ja Melilla linnade suhtes kohaldatavatele erieeskirjadele, mis on määratletud Hispaania Kuningriigi 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga ühinemise lepingu lõppaktis esitatud Hispaania Kuningriigi deklaratsioonis Ceuta ja Melilla linnade kohta ([1]).

Artikkel 42

Teabe edastamine liikmesriikide poolt

Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe siseriiklikest sätetest, mis on seotud artikli 23 punktidega c ja d, karistustest, millele on osutatud artikli 5 lõikes 3, ja kahepoolsetest kokkulepetest, mille sõlmimine on käesoleva määrusega lubatud. Nende sätete järgnevatest muudatustest teatatakse viie tööpäeva jooksul.

Liikmesriikide poolt esitatud teave avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias.

▼M3

Artikkel 42a

Üleminekumeetmed liikmesriikidele, mis veel ei rakenda riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi

1. Määruse (EL) 2017/2226 artikli 66 lõikes 3 osutatud liikmesriikide piiri ületavate kolmandate riikide kodanike reisidokumente tembeldatakse süstemaatiliselt riiki sisenemisel ja riigist väljumisel.

Määruse (EL) 2017/2226 artikli 66 lõikes 3 osutatud liikmesriikide piiri ületavate nende kolmandate riikide kodanike reisidokumente, kellele on osutatud käesoleva määruse artikli 6a lõike 1 punktides b ja c, tembeldatakse riiki sisenemisel ja riigist väljumisel.

Seda tembeldamise kohustust kohaldatakse ka juhul, kui kontrolle piiril on vastavalt käesoleva määruse artiklile 9 leevendatud.

2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 ei lööda templit nende kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse, kellele on osutatud artikli 6a lõike 3 punktides a, b ja f, artikli 6a lõike 3 punkti g alapunktides i, ii, iii ja vii ja artikli 6a lõike 3 punktis j.

3. Käesoleva määruse sätteid, mis on seotud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmetega ning selliste andmete puudumisega kõnealuses süsteemis, kohaldatakse *mutatis mutandis* sisenemis- ja väljumistemplite suhtes, eelkõige artikli 8 lõike 3 punkti a alapunkti iiia, artikli 8 lõike 3 punkti g alapunkti iv, artikli 8d lõike 4 punkti d ja artiklit 12.

([1]) EÜT L 239, 22.9.2000, lk 73.

▼M3

4. Kui viibimise kestusega seotud tingimuste täitmisega seotud eeldus lükatakse kooskõlas artikli 12 lõikega 2 ümber, on kolmanda riigi kodanikul, kes leitakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi veel mitte rakendava liikmesriigi territooriumil, õigus saada oma reisidokumenti märge selle kohta, millisel kuupäeval ja kus ta ületas kõnealuse liikmesriigi välis- või sisepiiri. Kolmanda riigi kodanikule võib anda ka VIII lisas sisalduva vormi.

5. Kohaldatakse IV lisas esitatud sätteid tembeldamise kohta.

6. Määruse (EL) 2017/2226 artikli 66 lõikes 3 osutatud liikmesriigid tembeldavad nende kolmandate riikide kodanike reisidokumendid, keda nad oma piiril keelduvad riiki lühiajaliseks viibimiseks lubamast. Tembeldamine toimub kooskõlas V lisa A-osa punktis 1d sätestatud tehniliste nõuetega.

7. Lõigetes 1–6 sätestatud tembeldamiskohustusi kohaldatakse kuni riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi töölerakendamise kuupäevani asjaomases liikmesriigis.

▼M7

Artikkel 42b

Piirialasid käsitleva teabe esitamine

Hiljemalt 11. jaanuariks 2025 määravad kõik ühiste sisepiiridega liikmesriigid tihedas koostöös kindlaks oma territooriumil paiknevad alad, mida käsitatakse piirialadena, võttes arvesse nendevahelisi tugevaid sotsiaalseid ja majanduslikke sidemeid, ning teatavad nendest komisjonile.

Liikmesriigid teatavad komisjonile ka kõigist asjakohastest muudatustest.

▼B

Artikkel 43

Hindamismehhanism

1. Aluslepingute kohaselt ja ilma et see piiraks nendes sisalduvate rikkumismenetlust käsitlevate sätete kohaldamist, hinnatakse hindamismehhanismi abil seda, kuidas iga liikmesriik käesolevat määrust rakendab.

2. Hindamismehhanismi käsitlevad eeskirjad on täpsustatud määruses (EL) nr 1053/2013. Vastavalt kõnealusele hindamismehhanismile viivad liikmesriigid ja komisjon ühiselt läbi regulaarseid, objektiivseid ja erapooletuid hindamisi käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise kontrollimiseks ning komisjon koordineerib neid hindamisi tihedas koostöös liikmesriikidega. Kõnealuse mehhanismi kohaselt hindab komisjoni esindajatest ja liikmesriikide määratud ekspertidest koosnev väike rühm iga liikmesriiki vähemalt iga viie aasta järel.

Hindamine võib toimuda välis- või sisepiiridel läbiviidava etteteatatud või etteteatamata kohapealse kontrollkäigu teel.

Kõnealuse hindamismehhanismi kohaselt vastutab komisjon mitmeaastaste ja iga-aastaste hindamisprogrammide ning hindamisaruannete vastuvõtmise eest.

▼B

3. Võimalike puuduste korral võidakse asjaomasele liikmesriigile esitada soovitused parandusmeetmete võtmiseks.

Kui hindamisaruandes, mille komisjon on vastu võtnud määruse (EL) nr 1053/2013 artikli 14 kohaselt, on esile toodud tõsised puudused välispiiride kontrollimisel, kohaldatakse käesoleva määruse artikleid 21 ja 29.

4. Euroopa Parlamenti ja nõukogu teavitatakse hindamise kõikides etappides ja neile edastatakse kõik asjakohased dokumendid vastavalt salastatud dokumente käsitlevatele eeskirjadele.

5. Euroopa Parlamenti teavitatakse viivitamata ja täielikult igast ettepanekust muuta määruses (EL) nr 1053/2013 sätestatud eeskirju või need asendada.

Artikkel 44

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 562/2006 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt X lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 45

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides kooskõlas aluslepingutega.

▼B

I LISA

Sisenemistingimuste täitmist tõendavad dokumendid

Artikli 6 lõikes 3 osutatud dokumentaalsed tõendid võivad olla järgmised:

a) ärireisi puhul:

   i) ettevõtte või asutuse kutse osalemiseks kaubandus-, tööstus- või tööalastel nõupidamistel, konverentsidel või üritustel;

   ii) muud dokumendid, mis tõestavad äri- või tööalaste suhete olemasolu;

   iii) messidel ja kongressidel osalemisel nende piletid;

b) õppimise või muu väljaõppega seotud reisi puhul:

   i) tõend õppeasutuse nimekirja kandmise kohta kutseõppe- või teoreetilistel kursustel osalemiseks põhi- või täienduskoolituse raames;

   ii) üliõpilaspiletid või tunnistused kursuste kohta, millel osaletakse;

c) turismireisi või isiklikel põhjustel tehtava reisi puhul:

   i) tõendavad dokumendid majutuse kohta:

      — vastuvõtja juures peatudes vastuvõtja küllakutse;

      — tõendav dokument majutust pakkuvalt ettevõttelt või kavandatavat majutust käsitlev muu asjakohane dokument;

   ii) tõendavad dokumendid reisiplaani kohta:

      — organiseeritud reisi broneeringu kinnitus või kavandatavaid reisiplaane käsitlev muu asjakohane dokument;

   iii) tõendavad dokumendid tagasipöördumise kohta:

      — tagasisõidupilet või edasi-tagasi pilet;

d) poliitika-, teadus-, kultuuri- ja spordialaste või religioossete üritustega seoses või muudel põhjustel tehtava reisi puhul:

   küllakutsed, ürituste piletid, tõendid nimekirja kandmise kohta või programmid, milles on märgitud võimalusel vastuvõtjaorganisatsiooni nimi ja viibimise kestus, või muu külastuse eesmärki käsitlev asjakohane dokument.

▼B

II LISA

Teabe registreerimine

Kõigis piiripunktides registreeritakse kogu teave teenuse kohta ja mis tahes muu eriti oluline teave käsitsi või elektrooniliselt. Registreeritava teabe hulka kuulub eelkõige järgmine:

a) kohalikul tasandil piiril kontrollide eest vastutavate piirivalveametnike ja teiste igasse meeskonda kuuluvate ametnike nimed;

b) vastavalt artiklile 9 kohaldatav isikukontrolli leevendamine;

c) passe ja viisasid asendavate dokumentide väljastamine piiril;

d) kinnipeetud isikud ja kaebused (kuriteod ja haldusrikkumised);

e) isikud, kellel on keelatud siseneda vastavalt artiklile 14 (sisenemiskeelu põhjused ja kodakondsus);

f) sisenemis- ja väljumistemplite turvakoodid, piirivalveametniku isik, kelle nimele antud tempel on mis tahes ajal või vahetuses kinnitatud, samuti kaotatud ja varastatud templitega seotud teave;

g) kontrollitavate isikute kaebused;

h) muud eriti tähtsad politsei- või kohtulikud meetmed;

i) erijuhtumid.

▼B

III LISA

Piiripunktides ridasid tähistavate viitade näidised

A-OSA

([1])

([1]) Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

▼B

B1-OSA: „viisa ei ole nõutud”;

B2-OSA: „kõik reisidokumendid”.

▼B

C-OSA

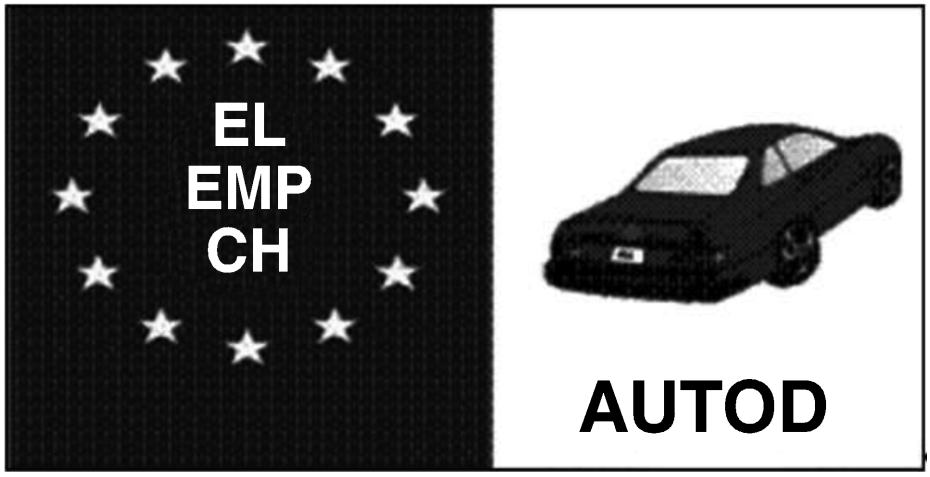

([1])

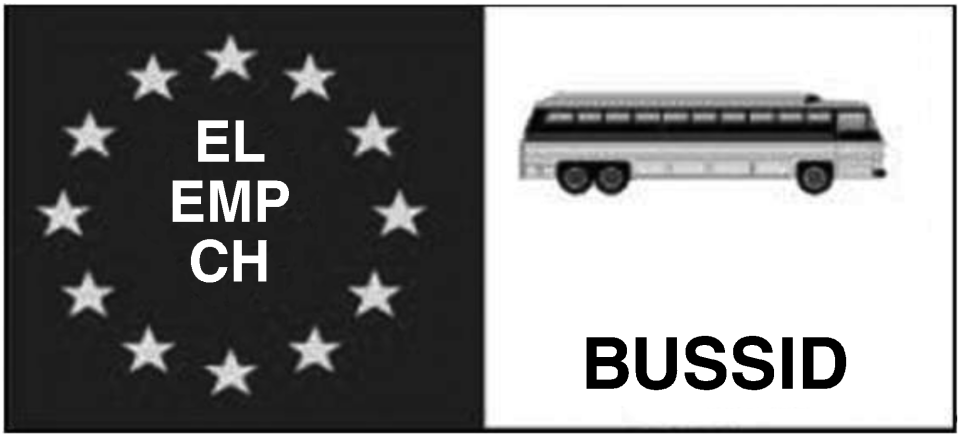

([1])

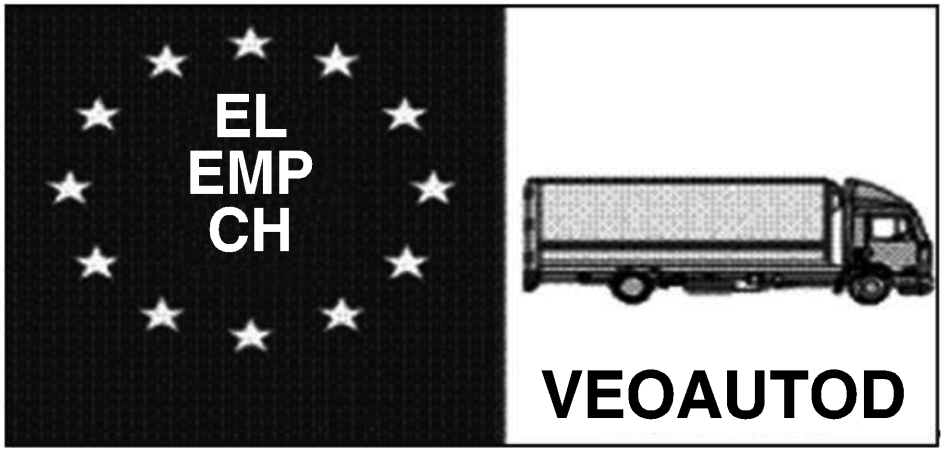

([1])

([1]) Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

▼B

VIISA
EI OLE NÕUTUD

SÕIDUAUTOD

VIISA
EI OLE NÕUTUD

BUSSID

VIISA
EI OLE NÕUTUD

VEOAUTOD

▼B

KÕIK
REISI-
DOKUMENDID
AUTOD

KÕIK
REISI-
DOKUMENDID
BUSSID

KÕIK
REISI-
DOKUMENDID
VEOAUTOD

▼M3

D-OSA

D1-osa: Automaatse piirikontrolli read ELi/EMP/Šveitsi kodanikele

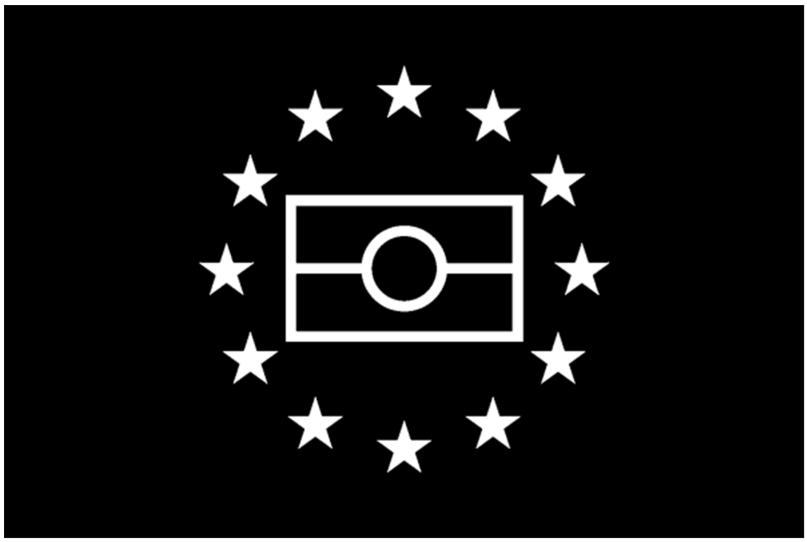

EL / EMP / CH
KODANIKUD

Šveitsi, Liechtensteini, Norra ja Islandi jaoks ei ole ELi tähed kohustuslikud.

D2-osa: Automaatse piirikontrolli read kolmandate riikide kodanikele

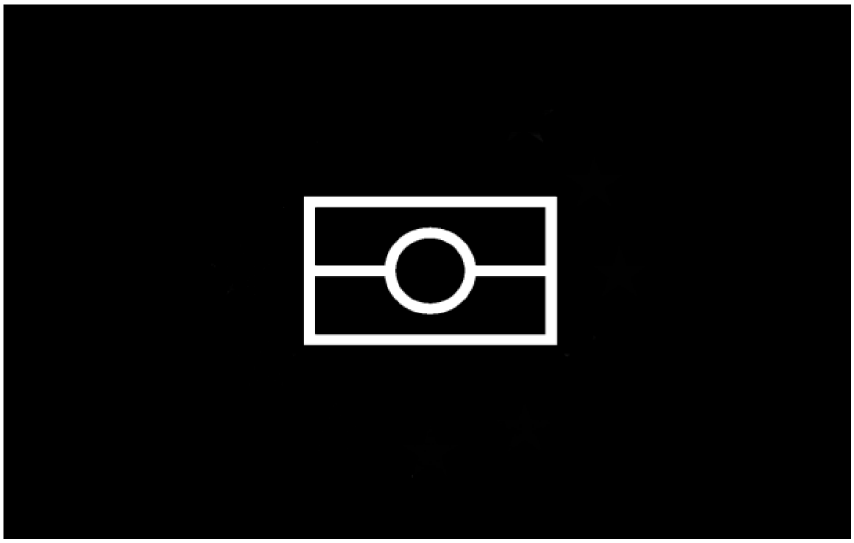

▼M3

KOLMANDATE
RIIKIDE KODANIKUD

D3-osa: Automaatse piirikontrolli read iga reisidokumendi kasutajale

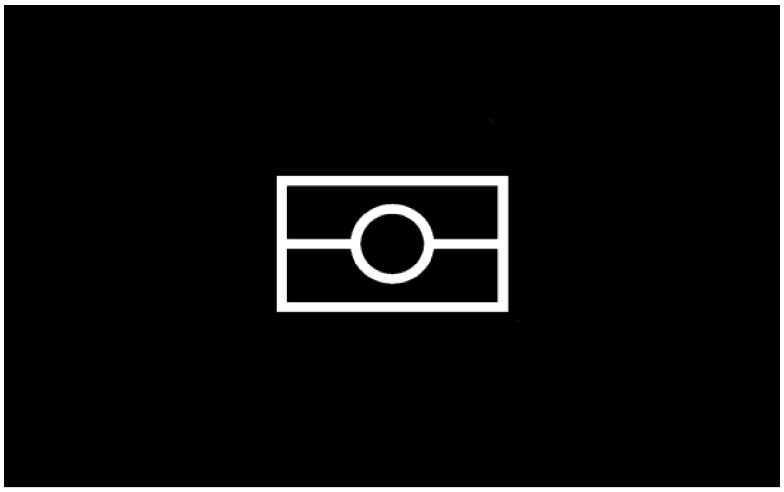

KÕIK
REISIDOKUMENDID

E osa: Registreeritud reisijate read

REGISTREERITUD
REISIJAD

▼B

IV LISA

Templite löömine

▼M3

1. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud raudteetransiiti hõlbustav dokument, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel. Sellise kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on vastavalt määrusele (EÜ) nr 693/2003 väljastatud kehtiv transiiti hõlbustav dokument ja kes kasutab transiidiks rongi ega lahku rongist liikmesriigi territooriumil, lüüakse samuti tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel. Peale selle, kui see on tema siseriiklikus õiguses sõnaselgelt ette nähtud, võib liikmesriik lüüa vastavalt käesoleva määruse artiklile 11 isiku riiki sisenemisel ja riigist väljumisel templi kolmanda riigi kodaniku reisidokumenti, kellel on selle liikmesriigi väljastatud elamisluba või pikaajaline viisa.

   Kolmanda riigi kodaniku reisidokumentidesse, kes siseneb üheks või kaheks sisenemiseks väljastatud riikliku lühiajalise viisa alusel Schengeni *acquis*'d täielikult veel mitte kohaldava, ent riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendava liikmesriigi territooriumile või väljub selle liikmesriigi territooriumilt, lüüakse tema riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel tempel.

1a. Nende templite tehnilised nõuded on sätestatud Schengeni täitevkomitee otsuses SCH/COM-EX (94) 16 rev ja SCH/Gem-Handb (93) 15 (CONFIDENTIAL).

▼B

2. Templite turvakoode vahetatakse korrapäraste ajavahemike järel, mis ei ole pikemad kui üks kuu.

▼M3

2a. Nende kolmandate riikide kodanike sisenemisel ja väljumisel, kelle suhtes on kehtestatud viisanõue ja tembeldamise kohustus, kantakse templijäljend viisaga lehekülje vastasleheküljele. Kui seda lehekülge ei ole võimalik kasutada, lüüakse tempel järgmisele leheküljele. Templit ei lööda masinloetavale alale.

———————

▼B

4. Liikmesriigid määravad siseriiklikud kontaktisikud, kes vastutavad teabevahetuse eest seoses piiripunktides kasutatavate sisenemisel ja väljumisel löödavate templite turvakoodidega, ja teatavad sellest teistele liikmesriikidele, nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile. Nendel kontaktisikutel on viivitamatu juurdepääs asjaomase liikmesriigi välispiiridel kasutatava sisenemisel ja väljumisel löödava ühise templiga seotud teabele ning eelkõige järgmisele teabele:

   a) asjaomast templit kasutav piiripunkt;

   b) vastavat templit mis tahes ajahetkel kasutava piirivalveametniku isik;

   c) asjaomase templi turvakood mis tahes ajahetkel.

   Kõik sisenemisel ja väljumisel löödavate ühiste templitega seotud järelepärimised tuleb teha eespool nimetatud siseriiklike kontaktisikute kaudu.

   Samuti edastavad siseriiklikud kontaktisikud viivitamatult teistele kontaktisikutele, nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile teabe vahetunud kontaktisikute ning kadunud ja varastatud templite kohta.

▼B

V LISA

A-OSA

Sisenemisest keeldumise kord

1. Sisenemisest keeldudes pädev piirivalveametnik:

a) täidab B-osas esitatud sisenemiskeelu standardvormi. Asjaomane kolmanda riigi kodanik allkirjastab vormi ja talle antakse allkirjastatud vormi koopia. Juhul kui kolmanda riigi kodanik keeldub allkirja andmast, teeb piirivalveametnik märke sellise keeldumise kohta vormi jaos „kommentaarid";

▼M3

b) nende kolmandate riikide kodanike sisenemiskeeldu käsitlevad andmed, kellel on keelatud riiki siseneda lühiajaliseks viibimiseks, registreeritakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis kooskõlas käesoleva määruse artikli 6a lõikega 2 ja määruse (EL) 2017/2226 artikliga 18;

▼B

c) vastavalt vajadusele kas tühistab viisa või tunnistab selle kehtetuks vastavalt määruse (EÜ) nr 810/2009 artiklis 34 sätestatud tingimustele;

▼M3

d) nende kolmandate riikide kodanike passi, kelle suhtes kehtestatud sisenemiskeeldu ei registreerita riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, lööb piirivalveametnik sisenemistempli, mis on kehtetuks tunnistatud sellele kustumatu musta tindiga peale tõmmatud ristiga, ning kirjutab selle kõrvale lehe paremale servale samuti kustumatu tindiga tähe(d), mis vastab (vastavad) sisenemise keelamise põhjusele, mille loetelu on esitatud käesoleva lisa B-osas esitatud sisenemiskeelu standardvormil. Lisaks registreerib piirivalveametnik selliste isikute kategooriate puhul iga kehtestatud sisenemiskeelu registrisse või nimekirja, märkides ära asjaomase kolmanda riigi kodaniku isikuandmed ja kodakondsuse, viited dokumendile, mis lubas kolmanda riigi kodanikul piiri ületada, ning sisenemise keelamise põhjuse ja kuupäeva.

Templite löömise praktiline kord on sätestatud IV lisas.

▼B

2. Kui kolmanda riigi kodaniku, kelle riiki sisenemisest keeldutakse, on toonud piirile vedaja, peab kohalik vastutav asutus:

a) andma vedajale korralduse võtta kolmanda riigi kodanik oma hoole alla ja transportida ta viivitamata kolmandasse riiki, kust ta saabus, või kolmandasse riiki, mis väljastas talle piiriületamist lubava dokumendi, või mis tahes kolmandasse riiki, kus on tagatud tema riiki lubamine, kooskõlas Schengeni konventsiooni artikliga 26 ja nõukogu direktiiviga 2001/51/EÜ ([1]);

b) võtma kuni edasitoimetamiseni siseriikliku õiguse alusel ja kohalikke olusid arvesse võttes asjakohased meetmed, et takistada kolmanda riigi kodanikul, kelle sisenemisest keelduti, ebaseaduslikult riiki siseneda.

3. Kui on alust nii kolmanda riigi kodaniku sisenemisest keeldumiseks kui ka ta vahistamiseks, peab piirivalveametnik ühendust võtma vastutava asutusega, et otsustada, milliseid meetmeid siseriikliku õiguse alusel võtta.

([1]) Nõukogu 28. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/51/EÜ, millega täiendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 26 sätteid (EÜT L 187, 10.7.2001, lk 45).

▼B

B-OSA

Standardvorm sisenemisest keeldumise korral piiril

Riigi nimi
Riigi logo (vastava ameti nimi)
_____

_____ (1)

PIIRIL VÄLJASTATUD SISENEMISKEELD

_____ (kuupäev) _____ (kellaaeg)_____ piiripunktis
Meie, allakirjutanute _____ees on:
Perekonnanimi _____ Eesnimi _____
Sünnikuupäev _____ Sünnikoht_____ Sugu _____
Kodakondsus _____ Elukohariik _____
Isikut tõendava dokumendi liik _____ number _____
Väljaantud _____ (koht) _____ (kuupäev)
Viisa number _____liik _____ välja andnud_____
kehtiv alates _____ kuni_____
Väljastatud_____ päevaks järgmistel alustel:_____

kes tuleb _____ , kasutades selleks _____ (näidata ära kasutatud transpordivahend, nt lennu number), kellele käesolevaga teatatakse, et vastavalt (*viidata kehtivatele siseriiklikule õigusele*),keeldutakse teda järgmistel põhjustel riiki lubamast:

☐ (A) puudub kehtiv reisidokument / kehtivad reisidokumendid

☐ (B) reisidokument on võltsitud

☐ (C) puudub viisa või elamisluba

☐ (D) viisa või elamisluba on vale / järele tehtud / võltsitud

☐ (E) puuduvad asjakohased dokumendid, mis õigustaksid reisi eesmärki ja tingimusi.

Järgnevat dokumenti või järgnevaid dokumente ei esitatud: _____

☐ (F) on 180-päevase perioodi jooksul juba viibinud Euroopa Liidu territooriumil 90 päeva.

☐ (G) puuduvad piisavad elatusvahendid, arvestades riigis viibimise kestust ja olemust, või päritoluriiki naasmiseks või transiidiks vajalikud vahendid

☐ (H) asjaomasele isikule on kehtestatud sisenemiskeeld

☐ SISis

☐ siseriiklikus registris

☐ (I) peetakse ohtlikuks ühe või mitme Euroopa Liidu liikmesriigi avalikule korrale, sisejulgeolekule, rahvatervisele või rahvusvahelistele suhetele *(iga riik peab viitama sellist sisenemise keelamist käsitlevatele siseriiklikele õigusaktidele)*.

▶(1) ☐ (J) keeldus biomeetriliste andmete andmisest, kui see on nõutav

☐ isikliku toimiku loomiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis

☐ piiril kontrollide teostamiseks. ◀

Selgitused

▶(2) ☐ (Märgib piirivalvur, kui andmed on salvestatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi)

Asjaomast isikut teavitatakse käesolevaga, et tema isikuandmed ja sisenemiskeeldu käsitlev teave sisestatakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikliga 18.

Kooskõlas määruse (EL) 2017/2226 artikliga 52 on asjaomasel isikul õigus saada tema kohta riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis registreeritud andmeid ning ta võib taotleda teda käsitlevate ebatäpsete andmete parandamist ja ebaseaduslikult salvestatud andmete kustutamist. ◀

Asjaomane isik võib sisenemise keelamise otsuse siseriikliku õiguse alusel edasi kaevata. Asjaomane isik saab käesoleva dokumendi koopia (*iga riik peab viitama edasikaebamise õigust käsitlevatele siseriiklikele õigusaktidele ja edasikaebamise korrale*).

Asjaomane isik	Vastutav ametnik (kontrollid)

(1) Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

▶(1) (2) M3

▼B

VI LISA

Erinevat liiki piiride ja liikmesriikide välispiiride ületamisel kasutatavate erinevat liiki transpordivahenditega seotud erieeskirjad

1. **Maismaapiir**

1.1. *Maanteeliikluse kontroll*

1.1.1. Selleks et tagada isikute tõhus kontroll ning samaaegselt kindlustada maanteeliikluse turvalisus ja sujuv kulgemine, tuleb liikumist piiripunktides sobival viisil reguleerida. Vajaduse korral võivad liikmesriigid sõlmida liikluse ümbersuunamiseks või tõkestamiseks kahepoolseid kokkuleppeid. Nad teavitavad sellest artikli 42 kohaselt komisjoni.

1.1.2. Maismaapiiril võivad liikmesriigid kooskõlas artikliga 10 seada teatavates piiripunktides sisse kanalid või eraldi read, kui nad seda asjakohaseks peavad ja kui asjaolud seda võimaldavad.

Liikmesriikide pädevad asutused võivad erakorralistel asjaoludel eraldi kanalitest või ridadest igal ajal loobuda, kui liiklus- ja infrastruktuuritingimused seda nõuavad.

Liikmesriigid võivad välispiiri ületamise kohas eraldi kanalite ja ridade sisseseadmisel naaberriikidega koostööd teha.

1.1.3. Üldjuhul võivad sõidukites reisivad isikud kontrollimise ajaks oma sõidukisse jääda. Isikutelt võib siiski nõuda sõidukitest väljumist, kui asjaolud seda nõuavad. Kui kohalikud olud seda võimaldavad, viiakse põhjalik kontroll läbi selleks ettenähtud alal. Töötajate turvalisuse huvides teostavad kontrolli võimaluse korral kaks piirivalveametnikku.

1.1.4. Ühised piiripunktid

1.1.4.1. Liikmesriigid võivad kolmandate naaberriikidega sõlmida või jõus hoida kahepoolseid kokkuleppeid, mille alusel seatakse sisse ühised piiripunktid, kus liikmesriigi piirivalveametnikud ja kolmanda riigi piirivalveametnikud teostavad sisenemis- ja väljumiskontrolli üksteise järel kooskõlas oma siseriikliku õigusega kokkuleppe teise poole territooriumil. Ühine piiripunkt võidakse sisse seada kas liikmesriigi territooriumil või kolmanda riigi territooriumil.

1.1.4.2. Liikmesriigi territooriumil asuvad ühised piiripunktid: kahepoolsed kokkulepped, millega asutatakse liikmesriigi territooriumil asuvad ühised piiripunktid, sisaldavad kolmanda riigi piirivalveametnikele antavat luba täita oma ülesandeid liikmesriigi territooriumil, järgides järgmiseid põhimõtteid:

a) rahvusvaheline kaitse: liikmesriigi territooriumil rahvusvahelist kaitset taotlevale kolmanda riigi kodanikule võimaldatakse juurdepääs asjaomase liikmesriigi menetlustele vastavalt liidu varjupaigaalastele õigusaktidele;

▼B

b) isiku vahistamine või vara konfiskeerimine: kui kolmanda riigi piirivalveametnikud saavad isiku kinnipidamist või kaitse alla võtmist või vara arestimist õigustavat teavet, edastavad nad selle liikmesriigi ametiasutustele, kes tagavad asjaomase isiku kodakondsusest sõltumata asjakohaste meetmete võtmise kooskõlas siseriikliku, liidu ja rahvusvahelise õigusega;

c) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavad isikud, kes sisenevad liidu territooriumile: kolmanda riigi piirivalveametnikud ei takista liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavaid isikuid liidu territooriumile sisenemast. Kui kolmandal riigil on põhjust keelata konkreetsel isikul kõnealuse kolmanda riigi territooriumilt väljuda, teatavad riigi piirivalveametnikud sellest liikmesriigi ametiasutustele, kes tagavad asjakohaste meetmete võtmise kooskõlas siseriikliku, liidu ja rahvusvahelise õigusega.

1.1.4.3. Kolmanda riigi territooriumil asuvad ühised piiripunktid: kahepoolsed kokkulepped, millega asutatakse kolmanda riigi territooriumil asuvad ühised piiripunktid, sisaldavad liikmesriigi piirivalveametnikele antavat luba täita oma ülesandeid kolmanda riigi territooriumil. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse kõiki liikmesriikide piirivalveametnike poolt kolmanda riigi territooriumil asuvas ühises piiripunktis teostatud kontrolle asjaomase liikmesriigi territooriumil läbiviidud kontrollidena. Liikmesriikide piirivalveametnikud täidavad oma ülesandeid kooskõlas käesoleva määrusega ja järgides järgmiseid põhimõtteid:

a) rahvusvaheline kaitse: kui kolmanda riigi kodanik, kes on läbinud kolmanda riigi piirivalveametnike teostatud väljumiskontrolli, taotleb kolmanda riigi territooriumil viibivatelt liikmesriigi piirivalveametnikelt rahvusvahelist kaitset, võimaldatakse talle juurdepääs asjaomase liikmesriigi menetlustele vastavalt liidu varjupaigaalastele õigusaktidele. Kolmanda riigi ametiasutused lepivad asjaomase isiku üleviimisega liikmesriigi territooriumile;

b) isiku vahistamine või vara konfiskeerimine: kui liikmesriigi piirivalveametnikud saavad isiku kinnipidamist või kaitse alla võtmist või vara arestimist õigustavat teavet, tegutsevad nad kooskõlas siseriikliku, liidu ja rahvusvahelise õigusega. Kolmanda riigi ametiasutused nõustuvad asjaomase isiku või eseme üleviimisega liikmesriigi territooriumile;

c) juurdepääs IT-süsteemidele: liikmesriikide piirivalveametnikel on võimalus isikuandmeid töötlevate infosüsteemide kasutamiseks kooskõlas artikliga 8. Liikmesriikidel võimaldatakse liidu õigusaktidega nõutavate tehniliste ja organisatsiooniliste turvameetmete kehtestamist, et kaitsta isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotsimineku, muutmise, volitamata avalikustamise või juurdepääsu, sealhulgas kolmandate riikide ametiasutuste juurdepääsu eest.

1.1.4.4. Enne kolmanda naaberriigiga ühiseid piiripunkte käsitleva kahepoolse kokkuleppe sõlmimist või sõlmitud kokkuleppe muutmist konsulteerivad asjaomased liikmesriigid komisjoniga, et kontrollida kokkuleppe kooskõla liidu õigusega. Juba olemas olevatest kahepoolsetest kokkulepetest tuleb komisjonile teada anda hiljemalt 20. jaanuariks 2014.

▼B

Kui komisjon leiab, et kokkulepe ei ole liidu õigusega kooskõlas, teavitab ta sellest asjaomast liikmesriiki. Liikmesriik võtab kõik vajalikud meetmed, et muuta kokkulepet mõistliku aja jooksul selliselt, et tuvastatud vastuolud saaksid kõrvaldatud.

1.2. *Raudteeliikluse kontroll*

1.2.1. Kontrollitakse nii reisijaid rongides kui ka välispiire ületavate rongide personali, kaasa arvatud personali kaubarongidel või tühjadel rongidel. Liikmesriigid võivad sõlmida kahe- või mitmepoolsed kokkulepped, millega määratakse kindlaks selliste kontrollimiste teostamine kooskõlas punktis 1.1.4 sätestatud põhimõtetega. Kontrollimisi teostatakse ühel järgmistest viisidest:

— esimeses peatuses pärast liikmesriigi territooriumile saabumist või viimases peatuses enne liikmesriigi territooriumilt lahkumist;

— rongis kolmanda riigi territooriumilt lahkumise viimase peatuse ja liikmesriiki sisenemise esimese peatuse vahelisel või vastupidisel transiidil;

— viimases peatuses enne kolmanda riigi territooriumilt lahkumist või esimeses peatuses pärast kolmanda riigi territooriumile saabumist.

1.2.2. Lisaks võivad liikmesriigid, kelle territooriumi selliste kolmandatest riikidest pärit rongide marsruut läbib, otsustada reisikiirrongide liikluse hõlbustamise eesmärgil ja ühisel kokkuleppel asjaomaste kolmandate riikidega, et nad teostavad punktis 1.1.4 sätestatud põhimõtteid järgides isikute riiki sisenemise kontrolli kolmandatest riikidest pärit rongidel ühel järgmistest viisidest:

— kolmandas riigis asuvates jaamades, kus reisijad rongile lähevad;

— jaamades liikmesriikide territooriumil, kus reisijad lahkuvad rongilt;

— rongis kolmanda riigi territooriumil asuvate jaamade ja liikmesriikide territooriumil asuvate jaamade vahelisel transiidil, eeldusel et reisijad viibivad rongis.

1.2.3. Kolmandatest riikidest saabuvate kiirrongide puhul, mis teevad liikmesriikide territooriumil mitmeid peatusi, ning kui raudteevedusid teostav vedaja võtab edasise reisi jooksul reisijaid peale ainult liikmesriikide territooriumil järelejäänud teekonnal reisimiseks, toimub selliste reisijate sisenemise kontroll rongis või sihtjaamas, välja arvatud juhul, kui kontroll teostatakse vastavalt punktile 1.2.1 või punkti 1.2.2 esimesele taandele.

Reisijaid, kes soovivad rongile minna ainult liikmesriikide territooriumil järelejäänud teekonnal reisimiseks, tuleb enne rongi väljumist selgelt teavitada, et reisi jooksul või sihtjaama jõudmisel teostatakse nende suhtes riiki sisenemise kontroll.

1.2.4. Vastassuunas reisides teostatakse rongil viibivate reisijate suhtes riigist lahkumise kontroll samasuguse korra alusel.

▼B

1.2.5. Piirivalveametnik võib anda käsu vagunite õõnsuste läbivaatamiseks, vajaduse korral rongikontrolöri abil, et tagada, et sinna ei ole peidetud piiril kontrollitavaid isikuid ega esemeid.

1.2.6. Kui on põhjust arvata, et isikud, kelle kohta on teatatud, et nad on toime pannud õigusrikkumise või keda selles kahtlustatakse, või riiki ebaseaduslikult siseneda kavatsevad kolmandate riikide kodanikud peidavad end rongis, teatab piirivalveametnik, juhul kui ta ei saa tegutseda vastavalt oma riigi õigusaktidele, sellest liikmesriikidele, kelle territooriumil või territooriumi suunas rong liigub.

2. **Õhupiir**

2.1. *Kontrollimise kord rahvusvahelistes lennujaamades*

2.1.1. Liikmesriikide pädevad asutused tagavad, et lennujaama käitaja võtab vajalikke meetmeid, et füüsiliselt eraldada siselendude reisijate liikumisvoog muude lendude reisijate liikumisvoost. Selleks tuleb kõigis rahvusvahelistes lennujaamades rajada sobilik infrastruktuur.

2.1.2. Piiril kontrolli teostamise koht määratakse kindlaks vastavalt järgmisele protseduurile:

a) kolmandast riigist saabuva lennu reisijaid, kes suunduvad siselennule, kontrollitakse sisenemisel lennujaamas, kuhu kolmandast riigist tulev lennuk saabub. Siselendude reisijate suhtes, kes lähevad kolmandasse riiki suunduva lennuki pardale (transiitreisijad), teostatakse väljumiskontroll lennujaamas, kust viimati nimetatud lend väljub;

b) kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude korral, millel ei ole transiitreisijaid ning mis teevad liikmesriikide lennujaamades rohkem kui ühe vahemaandumise, ilma et toimuks ümberistumist teisele lennukile:

i) kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude reisijate suhtes teostatakse juhul, kui liikmesriikide territooriumil ei toimu eelnevalt ega hiljem ümberistumisi, sisenemiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad, ja väljumiskontrolli lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad;

ii) teostatakse kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate lendude reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad, ning riigist lahkumise kontroll lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad, juhul kui liikmesriikide territooriumil tehakse rohkem kui üks vahemaandumine, mille käigus lennukil ei toimu ümberistumisi (transiitreisijad), ja tingimusel, et reisijad ei saa liikmesriikide territooriumil toimuva reisietapi jooksul lennuki pardale minna;

iii) kui reisijad võivad kolmandatest riikidest tulevate lendude puhul, mis teevad liikmesriikide territooriumil rohkem kui ühe vahemaandumise, lennuki pardale minna ainult ülejäänud sellel territooriumil toimuvaks reisietapiks, teostatakse nende suhtes väljumiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad lahkuvad, ja sisenemiskontroll lennujaamas, mille kaudu nad saabuvad.

Selliste reisijate kontroll, kes nende vahemaandumiste ajal juba viibivad lennuki pardal ega ole lennuki pardale läinud liikmesriikide territooriumil, teostatakse vastavalt punktile ii. Selle kategooria lendude suhtes, mille sihtkohaks on mõni kolmas riik, kohaldatakse vastupidist menetlust.

▼B

2.1.3. Kontrolli piiril ei teostata tavapäraselt lennuki pardal või väljapääsu juures, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel. Selleks, et tagada artiklites 7–14 kehtestatud eeskirjadele vastav isikute kontrollimine piiripunktidena määratletud lennujaamades, peavad liikmesriigid tagama, et lennujaama administratsioon võtab vajalikud meetmed, et suunata reisijatevoog kontrollimiseks eraldatud alale.

Liikmesriigid peavad tagama, et lennujaama käitaja võtab vajalikud meetmed, et vastavate volitusteta isikud ei saaks siseneda eraldatud aladele, nagu näiteks transiitalale, ega sealt lahkuda. Kontrolli ei teostata tavapäraselt transiitalal, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel; eelkõige võib kontrolle sellel alal teostada isikute suhtes, kellele on väljastatud lennujaama transiidiviisa, et kontrollida, kas neil on nimetatud viisa olemas.

2.1.4. Kui kolmandast riigist tulev lennuk on vääramatu jõu või vahetu ohu tõttu või ametivõimude juhiseid järgides sunnitud maanduma kohas, mis ei ole piiripunkt, tohib ta lendu jätkata üksnes pärast vastava loa saamist piirivalveametnikelt ning tollilt. Sama nõue kehtib ka juhul, kui kolmandast riigist lähtuv lennuk maandub ilma loata. Igal juhul kohaldatakse selliste lennukite reisijate kontrollimise suhtes artikleid 7–14.

2.2. *Kontrollimise kord lennuväljadel*

2.2.1. Tuleb tagada, et isikuid kontrollitakse artiklite 7–14 kohaselt ka lennujaamades, mis ei oma asjakohase siseriikliku õiguse alusel rahvusvahelise lennujaama staatust (lennuväljad), ent mille kaudu on lubatud teostada lende kolmandatesse riikidesse ja nendest saabuvaid lende vastu võtta.

2.2.2. Erandina punktist 2.1.1 ei ole lennuväljadel vaja võtta asjakohaseid meetmeid siselendude ja rahvusvaheliste lendude reisijate füüsiliseks eraldamiseks, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 300/2008 ([1]) kohaldamist. Lisaks, kui liiklus ei ole intensiivne, ei pea piirivalveametnikud pidevalt kohapeal viibima, eeldusel et on tagatud, et vajalikud töötajad saab õigel ajal tööpostile paigutada.

2.2.3. Kui piirivalveametnikud ei viibi pidevalt lennuväljal, teatab lennuvälja juhataja õigeaegselt piirivalveametnikele kolmandatest riikidest saabuvate ja sinna suunduvate lennukite saabumisest ja väljumisest.

2.3. *Isikute kontrollimine eralendude korral*

2.3.1. Kolmandatest riikidest saabuvate või sinna suunduvate eralendude korral peab lennuki kapten enne õhku tõusmist edastama sihtliikmesriigi piirivalveametnikele ja, kui see on asjakohane, selle liikmesriigi piiriasutustele, kuhu esimesena sisenetakse, ülddeklaratsiooni, mis muu hulgas sisaldab rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni 2. lisale vastavat lennuplaani ja reisijate isikuandmeid.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrus (EÜ) nr 300/2008, mis käsitleb tsiviillennundusjulgestuse ühiseeskirju ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2320/2002 (ELT L 97, 9.4.2008, lk 72).

▼B

2.3.2. Kui kolmandast riigist lähtuva ja mõnesse liikmesriiki suunduva eralennu käigus tehakse peatus teiste liikmesriikide territooriumil, peavad selle liikmesriigi pädevad asutused, kuhu lennuk sisenes, teostama kontrolli piiril ja lööma punktis 2.3.1 nimetatud ülddeklaratsiooni sisenemistempli.

2.3.3. Kui ei ole selge, kas lend lähtub ainult liikmesriikide territooriumilt või suundub sinna ilma kolmanda riigi territooriumil maandumata, peavad pädevad asutused kontrollima lennukis viibivaid isikuid lennujaamades ja lennuväljadel vastavalt punktidele 2.1 ja 2.2.

2.3.4. Purilennukite, ülikergete lennukite, helikopterite, üksnes lühilendudeks mõeldud väikelennukite ja õhulaevade sisenemise ja väljumise kord on sätestatud siseriikliku õigusega ja võimalike kahepoolsete kokkulepetega.

3. **Merepiir**

3.1. *Mereliikluse kontrollimise üldine kord*

3.1.1. Laevade kontroll toimub saabumise või lahkumise sadamas, laeva vahetus läheduses selleks spetsiaalselt ettenähtud alal või laeva pardal territoriaalvetes, nagu see on määratletud ÜRO mereõiguse konventsioonis. Liikmesriigid võivad sõlmida kokkuleppeid, mille kohaselt võib kontrolli siiski teostada ka piiri ületamisel või laeva saabumisel või lahkumisel kolmanda riigi territooriumil, järgides punktis 1.1.4 sätestatud põhimõtteid.

3.1.2. Kapten, laevaagent või mõni muu kapteni poolt nõuetekohaselt volitatud või asjaomasele avaliku sektori asutusele vastuvõetaval viisil autenditud isik (mõlemal juhul „kapten”) koostab meeskonna ja reisijate nimekirja, mis sisaldab rahvusvahelise mereliikluse hõlbustamise konventsiooni vormides nr 5 (meeskonna nimekiri) ja nr 6 (reisijate nimekiri) nõutavat teavet ning võimaluse korral isikute viisa või elamisloa numbrit. Nimekiri tuleb esitada:

— hiljemalt 24 tundi enne sadamasse saabumist või

— hiljemalt laeva eelmisest sadamast lahkumise ajal, kui sõiduaeg on lühem kui 24 tundi, või

— kui külastatav sadam ei ole teada või kui seda sõidu ajal muudetakse, siis niipea, kui vastav teave on kättesaadav.

Kapten edastab nimekirja(d) piirivalveametnikele või kui see on siseriikliku õigusega ette nähtud, siis muudele asjaomastele asutustele, kes edastavad nimekirja(d) viivitamata piirivalveametnikele.

3.1.3. Piirivalveametnikud või punktis 3.1.2 osutatud asutused saadavad kaptenile kinnituse nimekirja(de) kättesaamise kohta (nimekirjade allkirjastatud koopia või elektrooniline kättesaamise kinnitus), mille kapten peab laeva sadamas viibimise ajal ette näitama, kui seda nõutakse.

3.1.4. Kapten teatab pädevale asutusele viivitamata mis tahes muudatustest meeskonna koosseisus või reisijate arvus.

Lisaks sellele teavitab kapten viivitamata ja punktis 3.1.2 sätestatud ajavahemiku jooksul pädevaid asutusi pardalolevatest piletita reisijatest. Piletita reisijate eest vastutab siiski kapten.

▼B

Erandina artiklitest 5 ja 8 ei kontrollita piiril süstemaatiliselt laeva pardal olevaid isikuid. Laeva läbiotsimist ja pardal viibivate isikute kontrolli teostavad piirivalveametnikud üksnes õigustatud juhtudel sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

3.1.5. Kapten teavitab pädevat asutust laeva lahkumisest õigeaegselt ja vastavalt asjaomases sadamas kehtivatele eeskirjadele.

3.2. *Teatud liiki laevaliikluse kontrollimise erikord*

M e r e m a t k e l a e v a d

3.2.1. Merematkelaeva kapten edastab pädevale asutusele reisi marsruudi ja programmi niipea, kui need on koostatud, ning hiljemalt punktis 3.1.2 sätestatud tähtpäevaks.

3.2.2. Kui merematkelaeva marsruut läbib ainult liikmesriigi territooriumil asuvaid sadamaid, ei teostata erandina artiklitest 5 ja 8 kontrolli piiril ning merematkelaev võib randuda sadamates, mis ei ole piiripunktid.

Vaatamata sellele teostatakse nendel laevadel üksnes õigustatud juhtudel meeskonna ning reisijate kontrolli sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

3.2.3. Kui merematkelaeva marsruut läbib nii liikmesriikide territooriumil kui ka kolmandates riikides asuvaid sadamaid, teostatakse kontroll piiril erandina artiklist 8 järgmiselt:

a) kui merematkelaev tuleb kolmandas riigis asuvast sadamast ja randub esimest korda liikmesriigi territooriumil asuvas sadamas, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirja alusel, nagu on osutatud punktis 3.1.2.

Laevalt lahkuvate reisijate suhtes teostatakse riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 8, välja arvatud juhul, kui sisejulgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnang näitab, et sellist kontrolli ei ole vaja teostada;

b) kui merematkelaev tuleb kolmandas riigis asuvast sadamast ja randub uuesti liikmesriigi territooriumil asuvas sadamas, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirja alusel, nagu on osutatud punktis 3.1.2, selles ulatuses nagu need nimekirjad on muutunud võrreldes eelmise korraga, kui merematkelaev randus eelmises sadamas liikmesriigi territooriumil.

Laevalt lahkuvate reisijate suhtes teostatakse riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 8, välja arvatud juhul, kui sisejulgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnang näitab, et sellist kontrolli ei ole vaja teostada;

c) kui merematkelaev saabub liikmesriigis asuvast sadamast ja randub sellises sadamas, teostatakse laevalt lahkuvate reisijate suhtes riiki sisenemise kontroll vastavalt artiklile 8, kui see on vajalik sisejulgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel;

▼B

d) kui merematkelaev lahkub liikmesriigis asuvast sadamast kolmanda riigi sadamasse, teostatakse meeskonna ja reisijate suhtes riigist lahkumise kontroll meeskonna ja reisijate nimekirjade alusel.

Pardaleminevate reisijate suhtes teostatakse riigist lahkumise kontroll vastavalt artiklile 8, kui see on vajalik sisejulgeolekuga ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel;

e) kontrollimist ei teostata, kui merematkelaev lahkub liikmesriigis asuvast sadamast liikmesriigis asuvasse sadamasse.

Vaatamata sellele teostatakse nendel laevadel üksnes õigustatud juhtudel meeskonna ning reisijate kontrolli sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

Laevalõbusõidud

3.2.4. Erandina artiklitest 5 ja 8 ei teostata kontrolli piiril liikmesriigis asuvast sadamast saabuva või liikmesriigis asuvasse sadamasse väljuvatel lõbusõidulaevadel viibivate isikute suhtes ning nad võivad siseneda sadamasse, mis ei ole piiripunkt.

Ebaseadusliku sisserände riskide hinnangu alusel siiski teostatakse isikute kontroll ja/või lõbusõidulaevade füüsiline läbivaatus, eelkõige juhul, kui kolmanda riigi rannajoon on asjaomase liikmesriigi territooriumi vahetus läheduses.

3.2.5. Erandina artiklist 5 võib kolmandast riigist saabuv lõbusõidulaev erandkorras siseneda sadamasse, mis ei ole piiripunkt. Sellistel juhtudel teavitavad pardalolevad isikud sadama ametiasutusi, et saada luba sellesse sadamasse sisenemiseks. Nimetatud sadama ametiasutused võtavad ühendust lähima piiripunktina määratletud sadama ametiasutustega, et teatada laeva saabumisest. Reisijate kohta tehakse avaldus, esitades sadama valdajatele pardal olevate reisijate nimekirja. See nimekiri tehakse hiljemalt saabumisel piirivalveametnikele kättesaadavaks.

Kui kolmandast riigist saabuv lõbusõidulaev on vääramatu jõu tõttu sunnitud silduma sadamas, mis ei ole piiripunkt, peavad sadama ametiasutused samuti võtma ühendust lähima piiripunktina määratletud sadama ametiasutustega, et teatada laeva kohalviibimisest.

3.2.6. Nende kontrollide käigus tuleb esitada dokument laeva tehniliste andmete ja pardal olevate isikute nimedega. Selle dokumendi koopia antakse nende sadamate ametivõimudele, millesse sisenetakse ja millest lahkutakse. Niikaua, kuni laev viibib mõne liikmesriigi territoriaalvetes, peab laevadokumentide hulgas olema selle dokumendi koopia.

Rannapüük

3.2.7. Erandina artiklitest 5 ja 8 ei tule korrapäraselt kontrollida selliste rannapüügilaevade meeskondi, mis pöörduvad iga päev või 36 tunni jooksul sadamasse, kus nad on registreeritud, või mõnda teise liikmesriikide territooriumil asuvasse sadamasse ilma randumiseta kolmanda riigi territooriumil asuvas sadamas. Sellest olenemata tuleb teostatavate kontrollide sageduse kindlaksmääramisel arvestada ebaseadusliku sisserände riskide hinnanguga, eriti juhul, kui kolmanda riigi rannajoon asub asjaomase liikmesriigi territooriumi vahetus läheduses. Vastavalt kõnealustele riskidele teostatakse isikute kontrolli ja/või laeva füüsilist läbivaatust.

▼B

3.2.8. Liikmesriikide sadamates registreerimata rannapüügilaevade meeskondi kontrollitakse meremehi käsitlevate sätete kohaselt.

P a r v l a e v a ü h e n d u s

3.2.9. Kontroll teostatakse parvlaevadel viibivate isikute suhtes, kui parvlaevaliin läbib kolmandates riikides asuvaid sadamaid. Kohaldatakse järgmisi eeskirju:

a) võimaluse korral seavad liikmesriigid sisse eraldi read vastavalt artiklile 10;

b) transpordivahendita reisijaid (jalakäijaid) kontrollitakse individuaalselt;

c) sõidukites viibijaid kontrollitakse ilma, et nad sõidukist väljuksid;

d) bussiga reisivaid isikuid käsitletakse jalakäijatena. Need reisijad peavad kontrolli ajaks bussist väljuma;

e) raskeveokite juhte ja nendega kaasas olevaid isikuid kontrollitakse ilma, et nad sõidukist väljuksid. Põhimõtteliselt korraldatakse selline kontroll teistest reisijate kontrollist eraldi;

f) kontrolli kiire teostamise tagamiseks peab olema piisav arv väravaid;

g) eelkõige ebaseaduslike sisserändajate avastamiseks teostatakse reisijate kasutatavate transpordivahendite ning vajaduse korral transpordivahendite koormate ja muude kaupade pistelisi läbivaatusi;

h) parvlaevade meeskonnaliikmeid koheldakse samamoodi kui kaubalaevade meeskonnaliikmeid;

i) punkti 3.1.2 (kohustus esitada meeskonna ja reisijate nimekirjad) ei kohaldata. Juhul kui esitada tuleb pardal viibivate isikute nimekiri vastavalt nõukogu direktiivile 98/41/EÜ ([1]), edastab kapten nimekirja koopia hiljemalt 30 minutit pärast kolmanda riigi sadamast lahkumist selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle territooriumil asuvasse sadamasse laev järgmisena saabub.

3.2.10. Kui kolmandast riigist saabuv parvlaev, mis teeb liikmesriikide territooriumil rohkem kui ühe peatuse, võtab reisijaid pardale ainult ülejäänud sellel territooriumil toimuvaks reisietapiks, tuleb kõnealuste reisijate suhtes kohaldada väljasõidukontrolli selles sadamas, mille kaudu nad lahkuvad, ja sissesõidukontrolli selles sadamas, mille kaudu nad saabuvad.

Selliste isikute kontroll, kes nende vahepeatuste ajal juba viibivad parvlaeval ega ole pardale läinud liikmesriikide territooriumil, teostatakse selles sadamas, kuhu nad saabuvad. Kui sihtkohaks on mõni kolmas riik, kohaldatakse vastupidist menetlust.

([1]) Nõukogu 18. juuni 1998. aasta direktiiv 98/41/EÜ ühenduse liikmesriikide sadamatesse või sadamatest liiklevate reisilaevade pardal olevate isikute registreerimise kohta (EÜT L 188, 2.7.1998, lk 35).

▼B

Liikmesriikidevaheline kaubavedu

3.2.11. Erandina artiklist 8 ei kontrollita piiril liikmesriikide territooriumil asuva kahe või enama sadama vahel toimuvat kaubavedu, mille raames ei külastata liikmesriikide territooriumist väljapoole jäävaid sadamaid ning mis seisneb kaupade transpordis.

Vaatamata sellele teostatakse nendel laevadel üksnes õigustatud juhtudel meeskonna ning reisijate kontrolli sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel.

4. **Laevaliiklus siseveekogudel**

4.1. „Siseveekogudel toimuv laevaliiklus, millega kaasneb välispiiride ületamine”, hõlmab igat liiki laevade ja ujuvsõidukite kasutamist ärilistel eesmärkidel või lõbusõiduks jõgedel, kanalitel ja järvedel.

4.2. Ärilistel eesmärkidel kasutatavate laevade puhul käsitletakse meeskonnaliikmetena või nendega samaväärsetena kaptenit ja laeval töötavaid isikuid, kes on kantud meeskonna nimekirja, ning nende isikute laeva pardal elavaid pereliikmeid.

4.3. Siseveekogudel toimuva laevaliikluse kontrollimise suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* punktide 3.1 kuni 3.2 asjakohaseid sätteid.

▼B

VII LISA

Teatavate isikute kategooriate kontrollimise erieeskirjad

▼M3

1. **Riigipead**

Valitsusjuhid ja riikide valitsuse liikmed ning neid saatvad abikaasad, nende ametlike delegatsioonide liikmed ning monarhid ja teised kuningliku perekonna kõrged liikmed.

Erandina artiklist 6 ja artiklitest 8–14 ei teostata kontrolle piiril valitsusjuhtide ja riikide valitsuse liikmete ning neid saatvate abikaasade suhtes ja nende ametlike delegatsioonide liikmete suhtes ning riigipeade, monarhide ja teiste kuningliku perekonna kõrgete liikmete suhtes, kelle on ametlikul eesmärgil kutsunud liikmesriikide valitused või rahvusvahelised organisatsioonid ning kelle saabumisest ja lahkumisest on ametlikult diplomaatiliste kanalite kaudu ette teatatud.

▼B

2. **Lennukite piloodid ja muud meeskonnaliikmed**

2.1. Erandina artiklist 6 võivad 1944. aasta 7. detsembri tsiviillennunduse konventsiooni 9. lisas sätestatud pilooditunnistuse või meeskonnaliikme tõendi omanikud töökohustuste täitmisel ning kõnealuste dokumentide alusel:

a) minna lennuki pardale ja sealt lahkuda liikmesriikide territooriumil asuvas lennujaamas, milles tehakse vahemaandumine või mis on sihtkohaks;

b) siseneda selle omavalitsusüksuse territooriumile, kus asub liikmesriikide territooriumil paiknev lennujaam, milles tehakse vahemaandumine või mis on sihtkohaks;

c) minna mis tahes transpordivahendit kasutades igasse liikmesriikide territooriumil asuvasse lennujaama, et minna samast lennujaamast väljuvale lennukile.

Muudel juhtudel peavad artikli 6 lõikes 1 sätestatud nõuded olema täidetud.

2.2. Lennukite meeskonnaliikmete kontrollimisel kohaldatakse artikleid 7–14. Võimaluse korral kontrollitakse lennuki meeskondi eelisjärjekorras. Nimelt tuleb neid kontrollida enne reisijaid või spetsiaalselt selleks ettenähtud kohas. Erandina artiklist 8 võib meeskondi, keda piirikontrolli teostamise eest vastutavad töötajad oma töökohustuste täitmise tulemusena tunnevad, kontrollida üksnes pisteliselt.

3. **Meremehed**

Erandina artiklitest 5 ja 8 võivad liikmesriigid lubada meremeestel, kellele on vastavalt Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonile nr 108 (1958) või nr 185 (2003) (meremeeste isikut tõendavate dokumentide kohta), rahvusvahelise mereliikluse hõlbustamise konventsioonile (FAL konventsioon) ja asjakohastele siseriiklikele õigusaktidele välja antud meremehe isikut tõendav dokument, siseneda piiripunkti läbimata liikmesriikide territooriumile või liikmesriikide territooriumilt oma laevale naastes väljuda, minnes maale viibimiseks selle sadama territooriumil, kus nende laev randub, või sellega piirnevates haldusüksustes viibimiseks, tingimusel et nad on kantud oma laeva meeskonna nimekirja, mis on eelnevalt esitatud pädevatele asutustele kontrollimiseks.

Sisejulgeoleku ja ebaseadusliku sisserändega seotud riskide hinnangu alusel teostavad piirivalveametnikud meremeeste suhtes siiski enne nende maaleminekut piirikontrolli vastavalt artiklile 8.

▼B

4. **Diplomaatiliste, ameti- või teenistuspasside omanikud ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmed**

4.1. Sellesse kategooriasse kuuluvate isikute eriprivileege ja -immuniteete arvestades võib isikutele, kellele liikmesriikide poolt tunnustatud kolmandad riigid või nende valitsused on väljastanud diplomaatilise, ameti- või teenistuspassi, samuti punktis 4.4 loetletud rahvusvaheliste organisatsioonide väljastatud dokumente omavatele isikutele, kes reisivad tööülesandeid täites, anda teiste reisijate ees eesõiguse piiripunkti läbimisel, isegi juhul, kui nende suhtes kehtib viisanõue.

Erandina artikli 6 lõike 1 punktist c ei nõuta nimetatud dokumente omavatelt isikutelt piisavate elatusvahendite olemasolu tõendamist.

4.2. Kui välispiirile saabuv isik tugineb privileegidele, immuniteetidele ja eranditele, võib kontrolli eest vastutav piirivalveametnik nõuda, et ta esitaks oma staatuse tõendamiseks asjakohased dokumendid, eelkõige akrediteeriva riigi väljastatud tõendid või diplomaatilise passi või muud tõendusmaterjalid. Kahtluse korral võib piirivalveametnik kiireloomulise küsimuse puhul pöörduda otse välisministeeriumi poole.

4.3. Diplomaatiliste lähetuste ja konsulaaresinduste akrediteeritud liikmed ning nende pereliikmed võivad siseneda liikmesriikide territooriumile, esitades artikli 20 lõikes 2 osutatud kaardi ja piiriületamist võimaldava dokumendi. Lisaks sellele, erandina artiklist 14, ei tohi piirivalveametnikud ühelgi juhul keelata diplomaatiliste, ameti- või teenistuspasside omanikke liikmesriikide territooriumile sisenemast ilma asjakohaste siseriiklike asutustega esmalt nõu pidamata. See kehtib isegi juhul, kui asjaomase isiku suhtes on SISis kehtestatud sisenemiskeeld.

4.4. Punktis 4.1 täpsustatud eesmärgil rahvusvaheliste organisatsioonide poolt väljastatud dokumendid on eelkõige järgmised:

— Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni reisiluba *laissez-passer*, mis on väljastatud ÜRO ja selle allorganisatsioonide töötajatele ÜRO Peaassamblee poolt 21. novembril 1947. aastal New Yorgis vastu võetud spetsialiseeritud asutuste privileegide ja immuniteetide konventsiooni alusel;

— Euroopa Liidu (EL) reisiluba (*laissez-passer*);

— Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) reisiluba (*laissez-passer*);

— Euroopa Nõukogu peasekretäri väljastatud legitiimsustõend;

— Põhja-Atlandi Lepingu osalisriikide vahel sõlmitud lepingu III artikli lõike 2 alusel väljastatud dokumendid nende staatuse kohta relvajõududes (sõjaväelase ID-kaart koos lähetuskorraldusega, komandeerimistunnistuse või individuaalse või grupiviisilise teenistuskorraldusega) ning samuti rahupartnerlusprogrammi raames väljastatud dokumendid.

5. **Piirialade töötajad**

5.1. Piirialade töötajate kontrollimise menetlused on reguleeritud piirikontrolli üldeeskirjadega, eriti artiklitega 8 ja 14.

▼B

5.2. Erandina artiklist 8 teostatakse piirialade töötajate suhtes, kes on piirivalveametnikele nende sagedase piiriületuse tõttu hästi tuttavad, ja kelle kohta ei ole esialgse kontrolli alusel kantud hoiatust SISi või siseriiklikusse andmebaasi, üksnes pistelisi kontrolle, et tagada, et nad omavad kehtivat dokumenti, mis lubab neil piiri ületada, ning täidavad vajalikke riiki sisenemise tingimusi. Aeg-ajalt kontrollitakse selliseid isikuid põhjalikult, tehes seda ette hoiatamata ja ebaregulaarsete ajavahemike järel.

5.3. Punkti 5.2 sätteid võib laiendada teist liiki regulaarselt piiri ületavate isikute suhtes.

▼M6

6. **Alaealised**

6.1. Piirivalveametnikud pööravad erilist tähelepanu alaealistele, kes reisivad kas saatjaga või saatjata. Välispiiri ületavaid alaealisi tuleb sisenemisel ja väljumisel kontrollida samamoodi kui täiskasvanuidki, nagu on sätestatud käesolevas määruses.

6.2. Saatjaga liikuvate alaealiste puhul kontrollib piirivalveametnik ka seda, et alaealisi saatvad isikud on nende vanemlikud hooldajad või seaduslikud eestkostjad, eriti juhul, kui alaealistega on kaasas vaid üks täiskasvanu ning kui on tõsine alus arvata, et alaealised on lahutatud nende vanemlikest hooldajatest või seaduslikest eestkostjatest ebaseaduslikult. Viimasel juhul teeb piirivalveametnik täiendava uurimise, et tuvastada võimalikud lahknevused või vasturääkivused esitatud andmetes.

6.3. Kui alaealised reisivad saatjata, peavad piirivalveametnikud reisidokumentide ja täiendavate dokumentide põhjaliku kontrollimisega tagama, et alaealised ei lahku territooriumilt oma vanemlike hooldajate või seaduslike eestkostjate tahte vastaselt.

6.4. Liikmesriigid määravad kindlaks riigisisesed kontaktpunktid, mille kaudu on võimalik alaealiste küsimuses konsulteerida, ja teavitavad kontaktpunktidest komisjoni. Komisjon teeb kõnealuseid kontaktpunkte sisaldava loetelu liikmesriikidele kättesaadavaks.

6.5. Kui piirivalveametnikel tekib kahtlusi seoses punktides 6.1, 6.2 ja 6.3 kirjeldatud asjaoludega, kasutavad nad alaealiste küsimuses konsulteerimiseks mõeldud riigisiseste kontaktpunktide loetelu.

6.6. Liikmesriigid tagavad, et piirivalvurid, kes kontrollivad laste biomeetrilisi andmeid või kasutavad neid andmeid lapse isiku tuvastamiseks, on saanud spetsiaalse väljaõppe, et teha seda lapsesõbralikul ja lapse vajadustega arvestaval viisil ning võttes täielikult arvesse lapse huvisid ja ÜRO lapse õiguste konventsioonis sätestatud kaitsemeetmeid. Kui last saadab lapsevanem või seaduslik eestkostja, on see isik lapsega kaasas biomeetriliste andmete kontrollimisel või isikusamasuse tuvastamiseks. Jõudu ei kasutata. Liikmesriigid tagavad vajaduse korral, et piiripunktide infrastruktuur on kohandatud laste biomeetriliste andmete kasutamiseks.

▼B

7. **Päästeteenistuse töötajad, politseiametnikud, tuletõrjemeeskonna liikmed ja piirivalveametnikud**

Hädaolukorras tegutsevate päästeteenistuse töötajate, politseiametnike ja tuletõrjemeeskonna liikmete ning samuti oma ametiülesannete täitmisel piiri ületavate piirivalveametnike riiki sisenemise ja sealt väljumise kord sätestatakse siseriiklikus õiguses. Liikmesriigid võivad sõlmida kolmandate riikidega kahepoolsed kokkulepped nende kategooriate isikute riiki sisenemise ja sealt väljumise kohta. Nimetatud kordade ja kahepoolsete kokkulepete puhul võidakse teha erandeid artiklitest 5, 6 ja 8.

8. **Avamerel töötajad**

Erandina artiklitest 5 ja 8 ei kontrollita süstemaatiliselt avamerel töötajaid, kes pöörduvad meritsi või õhutsi regulaarselt tagasi liikmesriikide territooriumile, ilma et nad teeksid peatuse kolmanda riigi territooriumil.

Sellest olenemata tuleb teostatavate kontrollide sageduse kindlaksmääramisel arvestada ebaseadusliku sisserände riski, eriti juhul, kui avamere rajatise vahetus läheduses asub kolmanda riigi rannajoon.

▼B

VIII LISA

Riigi nimi

Riigi logo ..... (ameti nimi)

_____ (1)

LÜHIAJALISE VIIBIMISE KESTUST KÄSITLEVATE NÕUETE TÄITMISE TÕENDITE HEAKSKIITMINE JUHTUDEL, KUI REISIDOKUMENDIS EI OLE SISSE- JA VÄLJASÕIDUTEMPLIT

(Kuupäev) _____, (kellaaeg) _____ , (koht) _____

Allakirjutanud asutus _____ on küsitlenud järgmist isikut:

Perekonnanimi _____ Eesnimi _____

Sünnikuupäev _____ Sünnikoht _____ Sugu _____

Kodakondsus _____ Elukohariik _____

Reisidokument _____ nr _____

Välja antud _____ (koht) _____ (kuupäev)

Viisa nr _____ (vajadusel) välja antud (asutus) _____

_____ päevaks järgmistel põhjustel: _____

Võttes arvesse isiku poolt esitatud tõendeid viibimise kestuse kohta liikmesriikide territooriumil, loetakse isik sisenenuks liikmesriigi territooriumile või liikmesriigi territooriumilt väljunuks _____ (riik) _____ (kuupäev)

_____ (koht) _____ (piiripunkt)

Allakirjutanud asutuse kontaktandmed:

Tel _____

Faks _____

E-post _____

Asjaomasele isikule antakse käesoleva dokumendi koopia.

Asjaomane isik	Vastutav ametnik + tempel

(1) Norra ja Islandi puhul logo ei nõuta.

▼B

IX LISA

Kehtetuks tunnistatud määrus koos hilisemate muudatustega

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 562/2006 (ELT L 105, 13.4.2006, lk 1)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 296/2008 (ELT L 97, 9.4.2008, lk 60)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 81/2009 (ELT L 35, 4.2.2009, lk 56)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 810/2009 (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1)	Ainult artikkel 55
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 265/2010 (ELT L 85, 31.3.2010, lk 1)	Ainult artikkel 2
2011. aasta ühinemisakti V lisa punkt 9	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 610/2013 (ELT L 182, 29.6.2013, lk 1)	Ainult artikkel 1
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1051/2013 (ELT L 295, 6.11.2013, lk 1)	

▼B

X LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 562/2006	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav lause	Artikli 2 sissejuhatav lause
Artikli 2 punktid 1 kuni 8	Artikli 2 punktid 1 kuni 8
Artikli 2 punkt 8a	Artikli 2 punkt 9
Artikli 2 punkt 9	Artikli 2 punkt 10
Artikli 2 punkt 10	Artikli 2 punkt 11
Artikli 2 punkt 11	Artikli 2 punkt 12
Artikli 2 punkt 12	Artikli 2 punkt 13
Artikli 2 punkt 13	Artikli 2 punkt 14
Artikli 2 punkt 14	Artikli 2 punkt 15
Artikli 2 punkt 15	Artikli 2 punkt 16
Artikli 2 punkt 16	Artikli 2 punkt 17
Artikli 2 punkt 17	Artikli 2 punkt 18
Artikli 2 punkt 18	Artikli 2 punkt 19
Artikli 2 punkt 18a	Artikli 2 punkt 20
Artikli 2 punkt 19	Artikli 2 punkt 21
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 3a	Artikkel 4
Artikkel 4	Artikkel 5
Artikli 5 lõige 1	Artikli 6 lõige 1
Artikli 5 lõige 1a	Artikli 6 lõige 2
Artikli 5 lõige 2	Artikli 6 lõige 3
Artikli 5 lõige 3	Artikli 6 lõige 4
Artikli 5 lõige 4	Artikli 6 lõige 5
Artikkel 6	Artikkel 7
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 8 lõiked 1 ja 2
Artikli 7 lõike 3 punkt a	Artikli 8 lõike 3 punkt a

▼B

Määrus (EÜ) nr 562/2006	Käesolev määrus
Artikli 7 lõike 3 punkt aa	Artikli 8 lõike 3 punkt b
Artikli 7 lõike 3 punkt ab	Artikli 8 lõike 3 punkt c
Artikli 7 lõike 3 punkt ac	Artikli 8 lõike 3 punkt d
Artikli 7 lõike 3 punkt ad	Artikli 8 lõike 3 punkt e
Artikli 7 lõike 3 punkt ae	Artikli 8 lõike 3 punkt f
Artikli 7 lõike 3 punkt b	Artikli 8 lõike 3 punkt g
Artikli 7 lõike 3 punkt c	Artikli 8 lõike 3 punkt h
Artikli 7 lõike 3 punkt d	Artikli 8 lõike 3 punkt i
Artikkel 8	Artikkel 9
Artikli 9 lõige 1	Artikli 10 lõige 1
Artikli 9 lõike 2 esimese lõigu punkt a	Artikli 10 lõike 2 esimene ja teine lõik
Artikli 9 lõike 2 esimese lõigu punkt b	Artikli 10 lõike 2 kolmas lõik
Artikli 9 lõike 2 teine lõik	Artikli 10 lõike 2 neljas lõik
Artikli 9 lõike 2 kolmas lõik	Artikli 10 lõike 2 viies lõik
Artikli 9 lõiked 3 ja 4	Artikli 10 lõiked 3 ja 4
Artikli 10 lõiked 1 kuni 5	Artikli 11 lõiked 1 kuni 5
Artikli 10 lõige 6	—
Artikkel 11	Artikkel 12
Artikkel 12	Artikkel 13
Artikkel 13	Artikkel 14
Artikkel 14	Artikkel 15
Artikkel 15	Artikkel 16
Artikkel 16	Artikkel 17
Artikkel 17	Artikkel 18
Artikkel 18	Artikkel 19
Artikkel 19	Artikkel 20
Artikkel 19a (IV peatükk)	—
Artikkel 19a (IVa peatükk)	Artikkel 21

▼B

Määrus (EÜ) nr 562/2006	Käesolev määrus
Artikkel 20	Artikkel 22
Artikkel 21	Artikkel 23
Artikkel 22	Artikkel 24
Artikkel 23	Artikkel 25
Artikkel 23a	Artikkel 26
Artikkel 24	Artikkel 27
Artikkel 25	Artikkel 28
Artikkel 26	Artikkel 29
Artikkel 26a	Artikkel 30
Artikkel 27	Artikkel 31
Artikkel 28	Artikkel 32
Artikkel 29	Artikkel 33
Artikkel 30	Artikkel 34
Artikkel 31	Artikkel 35
Artikkel 32	Artikkel 36
Artikkel 33	Artikkel 37
Artikkel 33a	Artikkel 38
Artikkel 34	Artikkel 39
Artikkel 35	Artikkel 40
Artikkel 36	Artikkel 41
Artikkel 37	Artikkel 42
Artikkel 37a	Artikkel 43
Artikkel 38	—
Artikkel 39	Artikkel 44
Artikkel 40	Artikkel 45
I–VIII lisa	I–VIII lisa
—	IX lisa
—	X lisa

▼M7

XI LISA

Hädavajalik reisimine

A OSA

Artikli 21a lõikes 4 osutatud isikute kategooriad:

1. tervishoiutöötajad, tervishoiuvaldkonna teadlased ja eakate hoolekande töötajad;

2. piirialatöötajad;

3. transporditöötajad;

4. diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad ja rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, kelle füüsiline kohalolu on nende organisatsioonide hea toimimise jaoks vajalik, sõjaväelased ning humanitaarabi- ja elanikkonnakaitse töötajad oma tööülesannete täitmisel;

5. transiitreisijad;

6. reisijad, kes reisivad mõjuvatel perekondlikel põhjustel;

7. meremehed;

8. isikud, kes vajavad rahvusvahelist kaitset või peavad sisenema muul humanitaarsel põhjusel.

B OSA

Artikli 21a lõikes 5 osutatud isikute kategooriad:

1. naaberriigis alusharidust omandavad ja lastehoius käivad lapsed ning haridust omandavad õpilased ning neid saatvad eestkostjad, kes ületavad piiri sellise hariduse saamise eesmärgil, samuti üliõpilased või isikud, kes reisivad hariduslikel eesmärkidel;

2. hooajatöötajad, sealhulgas toiduainete tootmisega tegelevad töötajad;

3. isikud, kes reisivad loomade hooldamisega seotud mõjuvatel põhjustel või üksikjuhtudel põllumajanduses ja metsanduses vajalike meetmete võtmiseks;

4. kõrgelt kvalifitseeritud töötajad ning keskse tähtsusega ja teadustöötajad, kelle töö on majanduse, ühiskonna või julgeoleku seisukohast vajalik ning kelle tööülesannete täitmist ei saa edasi lükata või täita välismaal;

5. riigikaitse, avaliku korra, rahvatervise ja riikliku julgeolekuga tegelevate ametiasutuste töötajad, st politsei, piiripolitsei, immigratsiooni-, rahvatervise ja kodanikukaitseteenistuste jms töötajad või õiguskaitseasutuste esindajad, kui reisimine on seotud ametikohustuste täitmisega, sealhulgas elutähtsa taristu käitamise ja hooldamise eest vastutavad töötajad;

6. kalurid ja isikud, kes töötavad või osutavad teenuseid laevadel või avamere kaevandamis- ja puurplatvormidel, tuginedes muule töösuhtele kui merendusvaldkonna tööleping;

7. isikud, kes sisenevad liikmesriiki oluliste meditsiiniteenuste saamise eesmärgil, sealhulgas alarmsõidukites viibijad;

8. hädavajalikku reisi tegeva isiku abikaasa, registreeritud partner või elukaaslane ja lapsed, sealhulgas perekonna taasühinemise eesmärgil reisivad kolmanda riigi kodanikud;

▼**M7**

9. kolmanda riigi kodanikud, kes reisivad kohtukutse alusel kohtusse ilmumiseks;

10. isikud, kellel on Rahvusvahelise Ajakirjanike Föderatsiooni väljastatud rahvusvaheline pressikaart;

11. hooldust vajavad isikud, kes reisivad oma hooldajate juurde.

▼M7

XII LISA

A OSA

Sisepiirialadel kinni peetud isikute üleandmise menetlus

1. Üleandmisotsus, mis on tehtud artikli 23a lõike 2 kohaselt, esitatakse käesoleva lisa B osas sätestatud standardvormil, mille täidab riiklik pädev asutus. Otsus jõustub viivitamata.

2. Täidetud standardvorm antakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule, kes kinnitab üleandmisotsuse kättesaamist, allkirjastades vormi, ja talle antakse allkirjastatud vormi koopia.

   Juhul kui kolmanda riigi kodanik standardvormi allkirjastamisest keeldub, teeb pädev asutus keeldumise kohta märke vormi lahtrisse „Märkused”.

3. Üleandmisotsuse teinud riiklikud asutused registreerivad andmed käesoleva lisa B osas esitatud standardvormil.

4. Üleandmisotsuse teinud riiklikud asutused teatavad komisjonile igal aastal teistesse liikmesriikidesse üle antud isikute arvu ning märgivad liikmesriigi(d), kuhu isikud üle anti, põhjused, miks neil isikutel ei olnud õigust liikmesriigis viibida, ja võimaluse korral kinnipeetud kolmanda riigi kodanike kodakondsuse.

5. Piirialal kinni peetud ja käesoleva menetluse kohaselt üle antud kolmanda riigi kodanikul on õigus otsus edasi kaevata. Üleandmisotsuse edasikaebamine toimub riigisisese õiguse kohaselt. Kolmanda riigi kodanikule tagatakse tõhus õiguskaitsevahend kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 47. Kolmanda riigi kodanikule antakse keeles, millest ta aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada, ka kirjalik ülevaade kontaktpunktidest, kust võib saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad tegutsema asjaomase kolmanda riigi kodaniku nimel vastavalt riigisisesele õigusele. Edasikaebuse esitamisel ei ole peatavat mõju.

6. Riiklikud pädevad asutused tagavad, et kolmanda riigi kodanik, kelle suhtes on tehtud üleandmisotsus, antakse artikli 23a lõike 1 punktis a osutatud kahepoolse koostöö raames üle vastuvõtva liikmesriigi pädevatele asutustele. Üleandmine toimub viivitamata, ent hiljemalt 24 tunni jooksul. Pärast seda ei saa üleandmismenetlust läbi viia ja asjakohasel juhul kohaldatakse direktiivi 2008/115/EÜ asjakohaseid norme. Vastuvõtva liikmesriigi riiklikud pädevad asutused teevad üleandva liikmesriigi riiklike pädevate asutustega sel eesmärgil koostööd.

▼M7

B OSA

Sisepiirialadel kinni peetud isikute üleandmiseks ette nähtud standardvorm

 Riigi nimi

Riigi logo (vastava ameti nimi)

_____

_____

ÜLEANDMISMENETLUS PIIRIALADEL

(Kuupäev) _____ (kellaaeg) _____ asukohas (märkige lähedal asuva sisepiiri liik või muu asjakohane teave,

mis on seotud kinnipidamisega vastavalt Schengeni piirieeskirjade artiklile 23a)_____

Meie, allakirjutanute, _____ees on:

Isikuandmed (kui need on kättesaadavad)

Perekonnanimi_____ Eesnimi _____

Sünniaeg _____ Sünnikoht _____ Sugu _____

Kodakondsus _____ Elukoht _____

Isikut tõendava dokumendi liik _____number_____

Välja antud (koht) _____ kuupäev_____

Viisa number (kui viisa on olemas) _____ liik _____

välja andnud asutus _____

Kehtivus alates _____ kuni _____

Välja antud ajavahemikuks _____ päeva: _____

Saabus (kust) _____, kasutades selleks _____ (märkida kasutatud transpordivahend, nt lennu number).

Isikut on teavitatud, et ta antakse vastavalt Schengeni piirieeskirjade artiklile 23a üle (kuhu): _____

Põhjused, mille tõttu isikul ei ole õigust liikmesriigis viibida:

Märkused

Isik keeldus vormi allkirjastamast.

Asjaomane isik _____ Vastutavad asutused _____

Asjaomane isik võib üleandmisotsuse riigisisese õiguse alusel edasi kaevata. Asjaomane isik saab käesoleva dokumendi koopia (iga riik peab viitama edasikaebamise õigust käsitlevatele riigisisestele õigusaktidele ja edasikaebamise korrale, samuti kontaktpunktidele, kust võib saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad asjaomase kolmanda riigi kodaniku nimel tegutsema).